

— Bomo morali kupovati helikopterje? Kako si Slovenija predstavlja enakomernejši razvoj republike. (str. 3)

— Komu, kakšni odpisi, koliko pomoči po toči in poplavih — str. 3

Zasilni izhod ali slepilni manever?

Že na juljskem zasedanju slovenske skupščine so pomurski delegati sprožili pobudo, da bi tudi v Sloveniji prišlo do oblikovanja (republiškega) sklada za manj razvita območja, kot ga že

imamo na zvezni ravni za manj razvite republike in avtonomno pokrajino Kosovo. Kako naj jo razumemo?

Predvsem je ta samo logična posledica skromnega uveljavljanja politike skladnejšega, mnogostrojnega razvoja slovenskega prostora. Toliko logična posledica, kolikor so tukajšnjemu prebivalstvu razvidna pravila igre solidarnosti in vzajemnosti, zlasti pa, v kolikšni meri je poskrbljeno, da bi bile tiste redke gospodarske enote iz razvite Slovenije, ki so pripravljene vlagati sredstva, prenašati tehnologijo in znanje v obliki zanimivih programov ali projektov na pomurska tla, ustrezno spodbujevane. Mislimo na ugodnejša posojila, beneficirano obrestno mero, prilagodljive načine združevanja sredstev, določene druge olajšave in ugodnosti.

V odsotnosti tržnih zakonitosti in ob prevladujoči dogovorni ekonomiji, ko so tudi lokalizmi in regionalizmi močneje izraženi, imata temeljna problema — pomanjkanje kakovostnih razvojnih programov in sredstev gospodarskih enot in bank za naložbe — tem večjo težo. Proces preustroja gospodarstva na manj razvitih območjih je tako znatno upočasjen. Če vzamemo Pomurje, kjer sodita po veljavnih merilih med manj razvite občini Ljutomer in Lendava, občini Murska Sobota in Gornja Radgona pa med tiste, ki imajo manj razvita posamezna geografska in obsejna območja (Goričko, Slovenske Gorice), zbuja slika dovolj skrbi. Enostransko naravnano, razdrobljeno, manj zahtevno, delovno intenzivno pomursko gospodarstvo, ki reproducira nizke izobrazbeni sestav zaposlenih in vse večji delež mladih, ki po osnovnošolskem izobraževanju ne nadaljuje šolanja, zgolj potrjuje, kako zapleten in zahteven bo stvaren in ne samo navidezen (statističen) izhod iz kluba manj razvitih.

Pomurci so torej dali pobudo za oblikovanje republiškega sklada za manj razvite v Sloveniji. Bolj ali manj znano pa je, da so recimo denar zveznega sklada na posameznih območjih manj razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo uporabljali za izplačila osebnih dohodkov, kritje izgub, negospodarske naložbe, infrastrukturo, družbene službe in podobno. Tu bi se tudi mogla zgodba o skladu končati. Znani slovenski ekonomist pomurskega rodu dr. Oto Norčič bi dodal: »Na videz ali v resnici je tako: nerazvita območja — in to ne le pri nas — se zavzemajo za čim bolj širokogrudni dotok sredstev za razvoj, a hkrati za njihovo čim bolj nekontrolirano porabo.« Obračanje solidarnostnih sredstev oziroma sredstev iz naslova skladnejšega regionalnega razvoja pa je tako kot drugje v Sloveniji tudi v Pomurju posebno poglavje.

Je potemtakem predlagani sklad izhod v sili ali celo nekakšen slepilni manever, da bi manj razviti tako ali drugače prišli do (pre)potrebne kapitala za razvojne potrebe? Opredeliti bi se za izhod v sili, še prej pa za vsestransko uveljavljanje formule (recepta) o združevanju sredstev in znanja na stvarnih ekonomskih osnovah.

Bojan Peček

Branko Žunec

Leto XXXVII
Št. 33

Murska Sobota
27. avgust
1987

Cena 350 din

VESTNIK

Z OTVORITVE 25. KMETIJSKO-ŽIVILSKEGA SEJMA

Kaže, da jubileji med drugim rušijo tudi tradicijo — že lep čas smo bili namreč Pomurci vajeni, da se je ob otvoritvi radgonskega sejma vreme skisalo. Tokrat, ob 25., se je zgodilo obratno: dotlej slabo vreme se je prelevilo v pravo poletno.

Ta sončni meteorološki uvod je kaj lahko simboličen za prireditve v mestu ob Muri. Iz leta v leto je namreč sejem množičnejši, ob koncu pa bodo strokovnjaki ugotovili, če tudi kakovostnejši. Letos sodeluje 1200 razstavjalcev, večinoma jugoslovanskih, navzoče pa so tudi firme iz 12 drugih dežel. Razstavni prostor so letos znova razširili, zdaj zajema že 70 tisoč kvadratnih metrov. Otvoritveno slovesnost, pred začetkom katere je igrala godba na pihala, je s kratkim nagovorom ob jubileju začel direktor sejma, Ivan Kovač. Spregovoril je predvsem o razvoju prireditve in poudaril, da je sejmski vrvec že zgodovinska značilnost Radgone — znano je namreč, da so že pred 235 leti prirejali kramarski Leopoldov sejem.

Osnovni govor ob otvoritvi je imel predsednik zveznega komiteja za kmetijstvo, Sava Vukov, ki je ob sklepu svojih misli sejem tudi uradno odprl. Povzemamo dele njegovega govora:

»Naše možnosti za nadaljnji tehnološki prodor v proizvodnji hrane imajo realno osnovo: ugodne agroekološke razmere, naravni in z delom ustvarjeni proizvodni potenciali, že zgrajene zmogljivosti primarnih in

srednjih faz predelave, znanstveni in strokovni dosežki, znanje, pa tudi tradicija v proizvodnji. Toda zapletenost naše agrarne sestave, ki se kaže posebno v regionalnih razlikah pri stopnji dosežene splošne ekonomske in kmetijske razvitosti, zahteva veliko večjo mobilnost in enotnost akcije vseh družbenopolitičnih činiteljev za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, zvišanje kakovosti ekonomije in samoupravne organiziranosti dela pri uporabi sodobnih dosežkov znanstveno tehnološkega napredka. Vse to je nujno uresničevati v razmerah delovanja tržnih zakonitosti in realnih ekonomskih faktorjev, pa tudi činiteljev spodbujanja in ekonomske prisile... Prav to so osnove v pripravi družbenega dogovora o uresničevanju strategije razvoja agroindustrijske proizvodnje do leta 2000. Kot je znano, je ZIS že v začetku julija pripravil načrt tega dogovora in izhajal iz dejstva, da je strategija razvoja kmetijstva definirana v dolgoročnem načrtu stabilizacije in dolgoročnem družbenem načrtu Jugoslavije za obdobje 1986—2000.«

Tik preden je sejem uradno odprl, je Sava Vukov dejal:

Ob jubileju — sonce!

Otvoritvene slovesnosti se je predvsem udeležilo veliko poslovnežev in političnih funkcionarjev. Jubilejno otvoritev je torej spremljalo sonce, česar pa ne bi mogli zapisati za razmere v kmetijstvu nasploh. Morda bo letošnji sejem med drugim tudi prispevek k izboljšanju slednjega.

KONČANA AKCIJA GORIČKO 87

V Dolini se je v petek končala zvezna mladinska delovna akcija Goričko 87. Več kot 300 brigadirjev je tudi to poletje gradilo goriške ceste in urejalo bankine ter potoke.

Mladi prostovoljci prve izmene so opravili več ur dela, kot so načrtovali in kot so jih mogli opraviti mladi druge izmene. Devetindvajset tisoč normnih ur so delali na cesti v Pečarovcih, dva dni so urejali potok Vaneča—Dolina, pionirski brigadi pa sta utrjevali bankine na magistralni cesti skozi Petanjce in Tišino. Vrednost opravljenih del prve izmene je več kot 70 milijonov dinarjev. Mladi brigadirji druge izmene so opravili polovico načrtovanega, to pa zaradi nepopolnih brigad — popolni sta bili le dve — ter slabega vremena, ki je oteževalo delo na delovišču. Delali so na cesti Dolina—Vaneča (2100 m), Otovci—Mačkovci (2000 m), en dan pa so urejali bankine na cesti Gerlinci—Fikšinci, kjer jih je odplavilo neurje.

Delo mladih obvezuje

Čeprav mladi niso mogli opraviti vsega načrtovanega, pa so jim domačini hvaležni za delo, kar je v svojem govoru na koncu akcije povedal tudi predsednik

krajevne skupnosti Stanko Jakiša. Ob boljši cesti Dolinčani smejejo upajo, da bo tudi v njihovo vas zapeljal avtobus. Želijo si, da bi bil avtobus vsaj za osnovnošolce in malčke, ki obiskujejo šolo na Vaneči. Želijo pa si, da bi dobili tudi delavski avtobus.

Na proslavi ob sklepu akcije so se mladim za njihovo delo zahvalili še drugi družbenopoliti-

čni delavci, zahvalo pa so izrekli tudi številnim brigadirjem — krvojalcem. Letošnja akcija pa je tudi tokrat sklenil predsednik slovenske mladine, Tone Anderlič. Ponovno je poudaril koristnost in potrebnost akcij za nerazvite dele Slovenije, vendar pa opomnil, da je zaradi krize mladinskega prostovoljnega dela treba iskati nove oblike in vsebine mladinskih akcij. V poznejšem pogovoru pa je še dodal:

»To, kar delajo brigadirji, je le ena etapa gradnje in tudi sam sem bil razočaran nad nekaterimi gradnjami iz preteklih let — brigadirsko delo na tem območju Slovenije spremljam že pet let — da ni sledila druga ali naslednja etapa, da bi ceste tudi asfaltirali ali jih ustrezno vzdrževali. Mislim, da bi skupaj, tudi prek brigadirstva, morali vztrajati, da bodo ceste usposobljene do konca. Mi, mladinska organizacija, imamo premajhen vpliv v tej verigi dogovarjanja, vendar bomo še naprej vztrajali, da je treba stvari delati celostno, to pomeni cesto usposobiti, da bo omogočala normalno komunikacijo — prevoz.«

Majda Horvat

KASAŠKI ŠPORT

Adonis MS zmagal, Duena MS peta

Kasača iz hleva Marka Slaviča iz Ključarovec Adonis MS in Duena MS sta sodelovala na dirkah v Badnu v Avstriji ter dosegla lep uspeh. To še posebej velja za Adonisa MS, ki je z Markom Slavičem mlajšim zmagal v osrednji dirki za drugo skupino najboljših avstrijskih kasačev na 2100 m dolgi progin si prislužil 20.000 šilingov. Dirka je bila med tednom. Zmagovalka jugoslovanskega kasaškega derbija Duena MS pa je startala v nedeljo in z odličnim kilometrijskim časom 1:18,9 zasedla peto mesto ter zaslužila 5.000 šilingov.

F. M.

DRUGI »CESTNI PAKET«

Minuli teden so na pomurskih cestah začeli z deli — v glavnem gre za obnovo nekaterih cestnih odsekov, za katera so dobili drugi del denarja republiške cestne skupnosti. Gre za 440 milijonov dinarjev, ki jih bodo razdelili za obnovo cesti Iljaševci—Norsinci (201 milijon dinarjev), Cankova—mejni prehod (91 milijon dinarjev), Holiza—Črenšovec (189 milijon dinarjev) in obnova mostov na odseku Veržej—Dokležovje (29 milijon dinarjev). Cestni odsek regionalne ceste Iljaševci—Norsinci ni v načrtu cestne skupnosti in denar, namenjen za obnovo, gre iz elementarnega dela, preostali trije odseki pa so v načrtu.

Čeprav ljutomerski del cest ni tako močno poškodovan, je pa že močno star in je potreben temeljite obnove. Sedanja prevleka je le časovna restitev za obdobje 5—8 let, nato pa bo potrebno iskati trajnejšo restitev.

Vsa dela bo Cestno podjetje Maribor, tozdr VVC Murska Sobota skusala opraviti z lastnimi močmi.

Poleg tega delavci soboskega cestnega podjetja opravljajo dela tudi na nekaterih lokalnih cestah. Tako bo asfaltirano 1,8 kilometra dolg cestni odsek v Bučkovičih, 1,5 kilometra ceste Mala Polana—Zazki, obnovljeni pa bosta tudi krajevni cesti v Riblarovcih in Dragotmeih. Za omenjene krajevne ceste bodo zagotovili sto milijonov dinarjev.

D. Lepina, M. Jukič

Iz Johannesburga poročajo, da so največje južnoafriške rudarske družbe doslej odpustile devet tisoč črnih rudarjev, ki se niso vrnili na delo. Stavkovni val se nadaljuje, prenegovniški delodajalci pa grozijo z novimi množičnimi odpusti.

Kateri izgubarji bodo prizadeti?

Podjetjem z nepokrito izgubo po zaključnih računih je novi zakon o sanaciji in prenehanju organizacij ostreje požgal. Bistvene spremembe so zlasti v krajšem roku za izvedbo sanacijskega postopka, pa tudi sredstva za kritje izgub morajo biti kakovostnejša. Zadnji sanacijski rok je z enega leta skrajšan na 7 mesecev, z izjemo letošnjega leta, ko je sanacija še možna v devetih mesecih.

Izgub ni več mogoče pokrivati s sredstvi republiškega ali občinskih skladov skupnih rezerv, ampak morajo podjetja najemati sanacijska posojila, bodisi pri gospodarskih organizacijah ali pri bankah. Ti krediti lahko financirajo največ do 70 odstotkov nepokrite izgube, 30 odstotkov pa naj bi pokrivali s sredstvi brez vračilne obveznosti in z odpisom terjatev.

Po stanju konec letošnjega polletja so znašale nepokrite izgube trinajstih slovenskih podjetij še 5,3 milijarde dinarjev. Od teh jih je bilo pet v stečajnem postopku, ena organizacija je bila likvidirana, v dveh primerih pa je prišlo do statusne spremembe.

Težko je napovedati, če bodo zaostrene sankcije proti izgubarjem (poleg odpuščanja zaposlenih so znova pretežno namerjane na omejevanje osebnih dohodkov) izvedljive, ker bo novi obračunski zakon družbo izgubarjev, po pričakovanjih, močno okrepil.

V službi družbenega knjigovodstva zatrjujejo, da so izgube zabeležile nove revalorizacije, ki jih je uvedel letošnji obračunski sistem. Izgubarji so morali namreč na ta račun vsteti v porabljena sredstva blizu 67 milijard dinarjev. Ti učinki so pomenili okoli 15 odstotkov porabljenih sredstev pri izgubarjih, medtem ko pri podjetjih s pozitivnim finančnim uspehom niso dosegli 9 odstotkov. Kar pri dobri tretjini organizacij z izgubami so bili učinki revalorizacije, ki bremenijo stroške poslovanja, večji od izkazane izgube.

Predhodni julijski podatki službe družbenega knjigovodstva nakazujejo, da bodo polletne iz-

gube skupaj merile okoli 105 milijard dinarjev. Izkazalo naj bi jih 259 gospodarskih organizacij s približno 704 tisoč zaposlenimi. Če številke primerjamo s končnimi poslovnimi izidi laniških pol-

letnih obračunov, so letošnje izgube več kot dvakrat krepkejše, imelo jih bo skoraj enako število podjetij, vendarle z okoli 20 tisoč več zaposlenimi delavci.

(po GV)

Vsaj nekaj deviz za zdravila

Tovarne zdravil lahko danes naročajo surovine iz uvoza. Narodna banka Jugoslavije bo namreč glede na težavne razmere avansiral 40 milijonov dolarjev in zagotovila plačila v dveh mesecih, je dejal namestnik guvernerja Narodne banke Jugoslavije Slobodan Stanojević. To vsoto bodo razdelili med tovarne zdravil po razporedu, ki so ga pripravili v zveznem komiteju za delo, zdravstvo in socialno varstvo. Na podlagi tega seznama je Narodna banka Jugoslavije obvestila poslovne banke v republikah in pokrajinah, naj odpro akreditivne za uvoz surovin za zdravila.

Farmacevtske tovarne bodo kasneje dobile še preostalih 80 milijonov dolarjev za nakup surovin v tem letu, ki jim pripadajo na podlagi odloka zveznega izvršnega sveta. Koliko bo katera dobila, bo spet določil zvezni komitej za delo, zdravstvo in socialno varstvo, je poudaril Slobodan Stanojević.

NI BILO ŠPEKULACIJ

Po mnenju izvršne komisije Evropske skupnosti so trditve njene kontrolne komisije, da so bili programi pomoči v hrani v preteklosti slabše vodeni, zastarele, zato jih je zavrnila. Kot je sporočila omenjena komisija, so v času med letoma 1976 in 1985 zabeležili 200 do 400 neuspešnih realizacij pomoči v hrani, ki jo pošiljajo tretjim državam. Obdelanih je 90 primerov, ko je bila poslana hrana slabe kakovosti, ali pa so se pošiljke kje zatakale.

Po proračunu bo EGS letos porabila za pomoč v hrani okrog 500 milijonov ecujev.

Tesneje z neuvrščeni

Evropska skupnost je pripravljena okrepiti vse oblike sodelovanja z evropskimi neuvrščeni državami — kot kaže, utegne postati Malta prva članica gibanja neuvrščeni, ki se bo pridružila temu združenju. To je izjavil vplivni poslanec evropskega parlamenta Jürgen Zahorka. Opozoril je, da status neuvrščeni ne more biti ovira za krepitev sodelovanja dvanajsterice z Jugoslavijo, Malto in Ciprom.

Omenjeni zahodnonemški politik, ki se je pravkar vrnil z Malte, je v pogovoru z novim premierom te države Eddijem Fenichom Adamijem in vodteljem

diplomacije Vincenzom Tabonejem dobil vtis, da utegne Malta sredi prihodnjega leta vložiti uradno zahtevo za sprejem v Evropsko skupnost. Zahorka, ki je član zunanjetrgovskega odbora evropskega parlamenta, je izjavil, da bi krepitev tržnih komponent v jugoslovanskem gospodarstvu, spodbujanje samostojnosti gospodarskih organizacij, predvsem pa preprečitev rasti inflacije ugodno vplivalo na navezavo tesnejših stikov in višjih oblik gospodarskega sodelovanja z EGS.

Nekaj radioaktivnega v zrak?

Predsednik sovjetskega komiteja za hidrometeorologijo in varstvo človekovega okolja Jurij Izrael je izjavil, da bi utegnili biti pred kratkim povečana doza radioaktivnosti nad skandinavskimi državami posledica podzemeljske eksplozije, ki jo je izvedla Sovjetska zveza 2. avgusta na otoku Nova zemlja.

Na srečanju z novinarji je dejal, da podzemeljski eksploziji ponavadi uidejo v ozračje radioaktivni plini, ki pa niso nevarni. »ker se ne spremenijo v atomske padavine«.

Po besedah Jurija Izraela v Sovjetski zvezi skrbno spremljajo posledice podzemeljskih jedrskih poskusov, ki so jih obnovili pred pol leta. Pri tem si pomagajo s stacionarnimi instrumenti na

zemlji in posebej opremljenimi letali. Taka letala so pet dni po eksploziji na Novi zemlji preletala predele ob meji s Skandinavijo, vendar kake povečane radioaktivnosti niso zasledila.

Pač pa so Švedi 11. avgusta opazili, da se je radioaktivnost v ozračju povečala, tako da je bilo kasneje v zahodnem tisku kar precej obtožb proti Sovjetski zvezi.

Sovjetska zveza je najprej odgovorila z uradnim sporočilom, v katerem je zagotovila, da je spoštovala vse predpisane ukrepe, hkrati pa priznala, da je »neznamna količina plinastih snovi« ušla v ozračje, česar pa se ni bati, ker se ti plini ne spreminjajo v radioaktivne padavine.

Kar je tvoje, to je moje ...

V Beogradu je kakor smo že večkrat pisali, svojevrsten način gospodarjenja. Osnova mu je čezmerna socializacija po metodi — deli in vladaj, ali — še bolj poenostavljeno — po pravilih — brezplačnega socializma. Dolga leta je veljalo pravilo toleriranja brezpravnega vseleivanja v pralnice in sploh podstrešja. Kar se nadaljuje zdaj z nasilnim vseleivanjem v izpraznjena stanovanja, odkar je uporaba podstrešij in pralnic v hišah z več stanovančev uzakonjena zaradi pomankanja novih stanovanj, oziroma nesposobnosti beograjskega gospodarstva, da zagotovi dovolj stanovanj za svoje nepreskrbljene delavce.

Ustavno sodišče o tem zakonskem dopolnili še ni razpravljalo, čeprav je bilo dovolj kritike takšnega odtujevanja nekoč že dobljenih stanovanj, oziroma kršitve, enostranske seveda, dolgoročnih pogodb, ki so del stabilizacije družbe, če se spoštujejo, kakor je to naravno v vseh pravnih državah. Pruvzprav je ustavno sodišče dolžno samoiniciativno začeti postopek ugotavljanja zakonitosti vselej, kadar nekaj ni v skladu z ustavo. S tem pa je ravno tako.

Ohrabreni s takšnim ponašanjem ustavnega sodišča in drugih dejavnikov družbe so posredniki med posamezniki in državo, pravzaprav okoreli birokatije, začeli nove postopke uveljavljanja podobnih idej. Zdaj je namreč že veliko govora o tem, da bi stanovančev prevleka stanovanja zamenjali z manjšimi, kar pomeni, da bi stanovalcu, katerega otroci so odšli zdoma in si priskrbeli stanovanje, kratkoma odvzeli dotedanje stanovanje zaradi odvečnega, zanj prevelikega stanovanjskega prostora.

Nameste da bi spodbujali mlade k ustvarjalnosti, ki bi bila vzporedno nagrajena ne samo z dobrim zaslužkom, temveč tudi z zagotavljanjem primerne stanovanja na podlagi njihovih rezultatov dela in solidarnega vlaganja v stanovanjsko gradnjo z udeležbo v odplačevanju dobljenega stanovanja, se torej birokrati zavzemajo za uradniško posredovanje v razpolaganju in uporabljanju teko imenovanih družbenih stanovanj, za ceno kršitve vseh pravil igre — ustavnih principov neodtujevanja minulega dela.

Ta predlog sicer še ni uzakonjen, niti še ni oblikovan v predlog zakona, vendar že desetletja straši ljudi in ustvarja hudo kri med mladimi in starimi — medgeneracijske spopade, seveda po načelu: deli in vladaj. Računa pa se z verižno reakcijo, kajti če je bilo omogočeno uzakoniti odtujevanje skupnih prostorov stanovančev, zakaj ne bi bilo mogoče odtujiti stanovančev tudi »presežek prostorov? Seveda je za tem takoj pri roki naslednji člen verige nesamoupravnega urejanja zadev, saj že slišimo predloge, naj bi se upokojenci z velikimi pokojninami postopoma odrekli kakšnemu odstotku povečanja pokojnin v prid večjemu povečanju pokojnin onih, ki imajo izrazito majhne pokojnine. Sem pa sodi tudi že zdavnaj sporna parola: »Imaš hišo — vrni stanovanje«, da o »idejah« o zmanjševanju nagrad najbolje plačanih in prid najmanj plačanih sploh ne govorimo.

Vse to zelo spominja na tisto že prastaro parolo od začrtkov socializma, ki so jo izmislili prizadeti kapitalisti: »Kar je tvoje, to je moje — kar je moje, to se nikogar ne tiče!« Zvoja birokracija si je to kompromitirajočo parolo očitno prisvojila za svota pravila igre: odkar gospodarjenje nazaduje, naj bi z delom pridobljeno, na ta in podobne načine, delavcem zopet odvzemali, da bi dosegli nekakšno pravičnost siromaštva.

Zlasti delavci, ki so vse življenje izdatno prispevali za gmatno izboljšanje osnov družinam, so kajpak ogorčeni, saj se jim zdi, da so s tem načinom odtujevanja njihovega minulega dela pravzaprav kaznovani za svoje dobro delo. Neuspešnosti gospodarjenja kajpak ne moremo pripisati vsem, zlasti ne onim, ki so imeli dobe rezultate dela, bila pa je realizacija njihovih sadov dela slaba.

Če bi šlo za zablodo, bi lahko avtorjem takšnih idej še kar opustili, toda nizevanje zakonov, ki odtujevanje dovoljujejo (kljub drugačnim ustavnim opredelitvam), sploh ni navno. To je pravzaprav počasno, a zanesljivo spodkopavanje temeljev samoupravljanja. Nevarnost pa je v tem, da dajejo tudi krivo osnovo spreminjanju ustave.

Viktor Stroč

PISMO IZ BEOGRADA

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Večji izvoz in manjši primanjkljaj

Kljub mnogim oviram, ki bi jih z večjo preudarnostjo lahko vsaj ublažili, jugoslovanske delovne organizacije vlagajo velike napore v izvoz, zlasti na konvertibilno področje. Precejšnje uspehe pri tem so dosegle tudi z izboljšanjem kakovosti in večjo konkurenčnostjo. Kako torej poteka blagovna menjava s tujino v letošnjem letu?

Zvezni izvršni svet je sredi minulega tedna proučil blagovno menjavo s tujino v letošnjem prvem polletju in ugotovil, da so sprejeli ukrepe ekonomske politike s ciljem, da bi spodbudili gospodarstvo k večjemu izvozu in da je ob rasti prišlo do pomembnih sprememb v sestavi izvoza — jugoslovanski proizvajalci so namreč prodali na tuj trg z nekaterimi novimi izdelki. Prav zato se je blagovna menjava s tujino v prvem polletju tega leta izboljšala v primerjavi s istim časom lani, izvoz pa se je povečal za 5,8 odstotka.

Posebno pomembna je 17-odstotna rast izvoza na konvertibilno območje (uvoz se je povečal za 1,6 odstotka). Rast izvoza v razvite države pa je bila še večja — za 23,8 odstotka, medtem ko se je uvoz iz teh držav povečal za 7,1 odstotka. Izvoz v države v razvoju je bil večji za 10,9 odstotka (izračunano po tekočem tečaju). Rast blagovne menjave s konvertibilnim območjem je očitna, če jo izrazimo v valutah držav, s katerimi imamo največje blagovno menjavo, ali pa s tako imenovanim statističnim primerjalnim tečajem. V istem času je bil uvoz pokrit z izvozom 85,1-odstotno — prej 78,9-odstotno (v menjavi s konvertibilnim območjem se je ta pokritost povečala s 73,1 na 84,2 odstotka), tako da se je naš primanjkljaj v trgovski bilanci s konvertibilnim območjem občutno zmanjšal.

Zvezni izvršni svet je menil, da je treba še naprej spodbujati proizvodnjo za izvoz, zlasti ko gre za njene potrebe po uvoženih materialih, vendar pa si mora izvozno usmerjeno gospodarstvo prizadevati za čimvečjo konkurenčnost na tujih trgih, in sicer s skupnimi

programi, večjo delovno storilnostjo, boljše kakovostjo izdelkov, itd.

Zis se je seznanil tudi z rezultati turistične sezone v prvih sedmih mesecih tega leta. Po prvih podatkih se je devizni priliv od turizma v tem času povečal za 20 odstotkov v primerjavi s istim časom lani.

Na seji je zvezni izvršni svet proučil tudi položaj na trgu koruze, na katerem je v zadnjih dneh prišlo do motenj zaradi manjše ponudbe in večjega povpraševanja. Ker je pričakovati, da bo letošnji pridelok koruze manjši, so njene cene močno poskočile. Povpraševanje stopnjujejo predvsem živinorejske in druge organizacije, ki si niso pravočasno, ko je bila ponudba večja, cene pa nižje, zagotovile potrebnih količin koruze. Zvezni izvršni svet je sklenil, da bo za materialne rezerve uvozil 200.000 ton koruze. Sprejel je tudi sklep, da bodo izdelali program za odkup koruze letošnjega pridelka in da bo povečal sklad blagovnih rezerv koruze.

Če se ob koncu vrnemo k prizadevanjem za še večji izvoz kakovostnega blaga, potem bo treba čimprej zagotoviti enostavnejše in trajnejše pogoje za uvoz najnujnejšega reprodukcijskega materiala. Okrog tega imajo namreč mnoge delovne organizacije še vedno največ pragrajic.

Spet nov bankovec

Velimir Drecun, guverner Narodne banke Jugoslavije, je izjavil, da bo bankovec za 20.000 dinarjev v obtoku od 1. septembra.

Novi bankovec je izdelan po moderni švicarski tehnologiji in je zelo vzdržljiv (vzdrži lahko 2.500 prepogibov). Narodna banka Jugoslavije se trudi, da bi izdelala še trši papir, ker to zahteva avtomatsko štetje denarja. Doslej so to delo opravljali ročno in za to potrebovali ogromno delavcev.

Na novem bankovcu bo lik rudarja, ki naj bi ponazarjal razvito in vodilno gospodarsko panogo. Bankovec za 10.000 in 50.000 dinarjev bomo lahko začeli uporabljati v začetku prihodnjega leta, kakšna bosta, se še ne ve.

globus

NEW DELHI — Štiri indijske levičarske partije, med njimi tudi obe komunistični, so se odločile, da bodo skupaj z drugimi socialističnimi in posvetnimi strankami organizirale gibanje, ki bo zahtevalo, da premier Radživ Gandhi odstopi. Kot so sporočili v New Delhiju, naj bi se voditelji teh partij sestali 1. septembra, da bodo pripravili program gibanja in pretehtali način za najučinkovitejšo premagovanje problemov v državi.

MOSKVA — V Sovjetski zvezi so izdali zbornik izbranih člankov in govorov Josipa Broza Tita iz obdobja 1941—1979. Izbrana besedila predsednika Tita govori o mednarodnem pomenu Lenina in o njegovem vplivu na revolucionarni proces v Jugoslaviji. Ocenjujejo, da ta knjiga, ki jo je tiskala založba Politisdat, omogoča globlje spoznavanje izkušenj pri socialistični graditvi v Jugoslaviji.

RIM — Papež Janez Pavel II. se bo od 10. do 21. septembra mudil v Severni Ameriki. Obiskal bo več mest v Zdrženih državah Amerike in Kanadi, 10. septembra pa se bo v Miamiu na Floridi sestel z ameriškim predsednikom Ronaldom Reaganom. To bo njuno drugo letošnje srečanje. Med potovanjem po ZDA bo papež obiskal Teksas, Arizono, Kalifornijo in Michigan, v San Franciscu pa se bo ustavil tudi na kliniki za zdravljenje bolnikov, zbolelih za aidsom.

BEOGRAD — Povečanje blagovne menjave, razvoj višjih oblik gospodarskega sodelovanja, ustrežnejše rešitve zunanjetrgovskega in gospodarskega sistema ter gospodarsko sodelovanje do leta 2000 bodo poglobitve teme pogovorov med šestdnevni obiskom delegacije sovjetske trgovinsko-industrijske zbornice, ki je pripotovala v Jugoslavijo. Gostje iz Sovjetske zveze bodo med bivanjem v naši državi obiskali Bosno in Hercegovino, Črno goro, Hrvaško in Slovenijo.

ZA VSAKOGAR NEKAJ – Z DEBELIMI DENARNICAMI

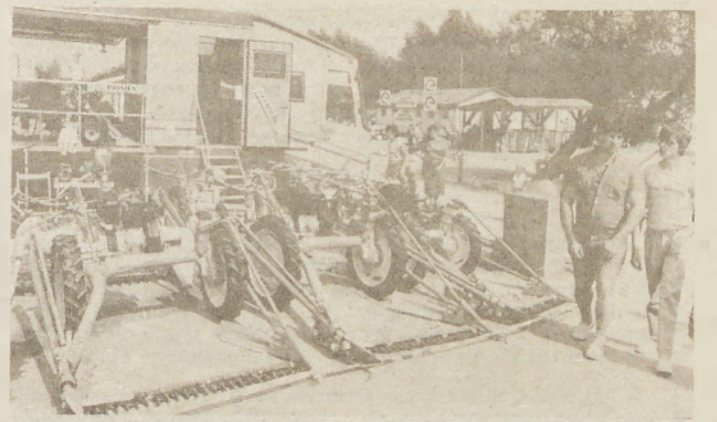
Na letošnjem sejmu lahko vidijo obiskovalci prav vse, od strojev in orodij za vrtičkarje do najsodobnejših kmetijskih strojev.

Najprej se moramo dogovoriti s komunalci, da nam v vasi razširijo poti in šele pribodnje teto bom lahko razmišljal o kupčiji, je ob pogledu na ta orjaški traktor IMT v šali dejal eden od obiskovalcev. Zaupal nam je, da je kmet in mu bo na 3-hektarski kmetiji ta stroj zelo dobrodošel.

Tudi na letošnjem sejmu v Gornji Radgoni je nadvse živahno. Več kot 1.200 razstavljalcev je na sejmskem prostoru prikazalo tako rekoč vse, kar je najnovejšega med kmetijsko mehanizacijo, za to pa je med obiskovalci tudi največ zanimanja. Eni si stroje ogledujejo kar tako, iz radovednosti, drugi pa iz potrebe in v teh dneh se v Gornji Radgoni sklepajo številne kupčije.

Vreme, ki že po tradiciji rado ponagaja, v prvi polovici sejma ni razočaralo, na razstaviščni prostor pa je privabilo tudi številne obiskovalce. Denarja se ni bilo težko znebiti, saj so cene kmetijske mehanizacije dosegle že astronomske višine, pa tudi gostinci so poskrbeli, da vas je kar pogrelo. Slednjih se je letos v Gornji Radgoni zbralo toliko, da so presegli vse dosedanje rekorde, s sejma pa nihče ni odhajal lačen in žejen, kvečjemu le s tanjšo denarnico. Sicer pa naj vam letošnje sejmsko vzdušje pričarajo fotografije.

Saj so lepe, pa tudi praktične, ni kaj, vendar je treba za eno odriniti kar nekaj sto starih milijonov.

Stiskalnice za grozdje bodo letos romale kar nazaj s prodajalci, saj je toča v Pomurju opravila trgatvev.

Na zabaviščnem delu sejmišča je najbolje poskrbljeno za najmlajše.

»Cejli svejt je ringišpil...«

ABSOLVENTOM OSNOVNE ŠOLE

ki ste zaključili šolsko obveznost in vam ni uspelo uresničiti poklicne namere v nadaljnjem izobraževanju zaželjenega programa, omogočamo drugo poklicno odločitev, ki jo bomo lahko izpolnili.

Če vas zanimajo skrivnosti grafične in grafično predelovalne industrije, kako nastajajo grafični proizvodi in embalaža, le-te lahko odkrijete s srečanjem z nami.

Zaradi zahtevnosti dela in specifičnosti stroke si želimo stikov z moškimi kandidati. Omogočili vam bomo, da se boste lahko po predhodnem rednem izobraževanju v prenovljenih grafičnih programih vključili v razreševanje problemov proizvodnega procesa in uveljavili na proizvodnem, tehnološkem in razvojnem področju.

Vabimo vas na neposredni pogovor v splošni kadrovski službi DO POMURSKI TISK M. Sobota, Lendavska 1, ki se ga lahko udeležite vsak dan od 7. do 15. ure do 10. septembra 1987.

Prepričali se boste, da ste našli iskano okolje in perspektiven grafični poklic.

PRIČAKUJEMO VAS – NAŠE KADROVSKE POTREBE SO ŠTEVILNE!

Le komu se ob pogledu na vse te dobrote ne bi pocedile sline. Pa četudi bo denarnica ostala tanjša.

Uganite, kaj razmišlja možakar, ki smo ga srečali na radgonskem sejmu!

Kupite balone, otrokom bolj pristajajo kot odraslim.

Sejmski popusti so sicer privlačni, vendar brez debele denarnice kljub tem popustom vseeno ne gre.

Ponosno se bik Lok sprehaja po radgonskem sejmišču. Pa kdo ne bi bil ponosen, če bi imel za seboj že 10 tisoč potomcev...

— razstava vseh vrst živine
— kmetijska mehanizacija
— VSE ZA KMETIJSTVO
— UGODNI NAKUPI
— VELIKE KONJSKE DIRKE
23. 8. — PARADA KMEČKIH
OBIČAJEV 30. 8.

KMETIJSKI SEJEM 25 LET

GORNJA RADGONA 21.–30. 8. 1987

delovni čas od 9.00 do 18.30
zabavni program do 24.00

Radenci

Vremenski in podnebni pojavi v Radencih ter okolici

Občutje vročine (neugodno toplo, obtežljivo vroče in ekstremno vroče)

V povprečni dnevni vrednosti se to občutje z največjo verjetnostjo pri nas pojavlja v 1. junjski dekad, v juliju in do 3. dekada avgusta. Opoldne pa že od začetka maja do začetka oktobra. V jutranjih urah pa le v 1. junjski in 1. avgustovski dekad, vendar z enakim odstotkom verjetnosti kot občutje ugodja.

Konec

Bioklima Zdravilišča Radenska Radenci je ugodna, vendar ne ponuja vse leto enako ugodnih razmer. Problematičen je obtežljivo občutje vročine, ki pa ga je možno omiliti s primernim ponašanjem in usmerjanjem fizičnih aktivnosti v jutranje in večerne ure oz. v senčni park. Občutje vročine je za bolnika in občutljive posameznike obtežljivo le, če je navzoča dalj časa trajajoča sopara, kar pa pogosti prehodi hladnih oziroma nevihtnih front in porazdelitev padavin v tem območju preprečujejo. Poleg tega se obtežljivo vročinsko občutje pojavlja v Radencih le takrat, kadar vročina zajame večje območje: del Evrope, celo državo. Na podlagi večdesetletnega povprečja ugotavljamo, da obtežljivo vročinska obdobja oz. obdobja soparnosti niso lokalna značilnost Radenec.

Zdravilišče Radenci ima še to prednost, da se okrepljen veter z jakostjo nad 4 Beauforte redko pojavlja, in pa dejstvo, da imajo pozimi v povprečju 42—25 % več sončnega obsevanja kot urbanizirana kotlinska območja v Sloveniji.

Bioklimo v Radencih imamo za pomirjevalno, ki ponuja ugodno okolje za zdravljenje in rehabilitacijo bolnikov ter rekreacijo in regeneracijo sodobnega človeka, ki ga stresni način življenja izčrpa.

Sodobno bioklimatsko analizo Zdravilišča Radenska Radenci so po mednarodnih kriterijih (na podlagi 10-letnega povprečja, klimatološko povprečje pa se nanaša na 30-letni niz podatkov) izdelali strokovnjaki Hidrometeorološkega zavoda SR Slovenije:

Majda Vida, dipl. inž. met.:
Medicinsko meteorološka problematika,
Bioklimatska analiza;

Boris Zupančič, dipl. inž. met.,
Samo Rink, dipl. inž. met.:
Računalniški programi;

Marija Bonač, dipl. inž. kem.:
Meritve in analize onesnaženosti zraka.
Za uporabo podatkov, brez katerih ta tekst ne bi mogel nastati, se jim najlepše zahvaljujem.

KOBAL

Že znani izdelovalec hlevske opreme Štefan Kobal, Tacenska 90, Ljubljana, razstavlja tudi na letošnjem Kmetijsko-živliskem sejmu v G. Radgoni. Ob hlevski opremi razstavlja tudi novost — stroj za molžo ovac in koz z avtomatskim prenikom. Jamstvo za kakovost izdelkov je 20 medalj in 2 pokala s sejmov v Novem Sadu in Gornji Radgoni. Za obisk na sejmu se priporoča Štefan Kobal, Tacenska 90, Ljubljana.

FRANC ŠEBENIK

IZDELAVA HLEVSKE OPREME IN LIVARNA
61111 Ljubljana, Tržaška c. 315
tel. (061) 261-217

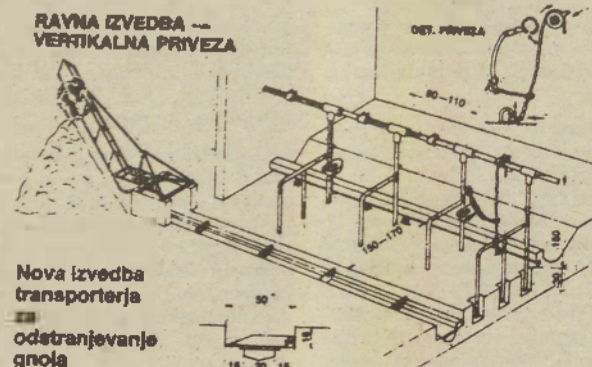
1961-1986

Iz našega proizvodnega programa vam lahko takoj dobavimo ali izdelamo po naročilu in konkurenčni ceni tele izdelke za opremo vašega hleva:

elevatorje za odstranjevanje gnoja iz hleva, napajalnike za živino, rešetke dimenzije 90 x 80 cm, 100 x 80 cm in 110 x 80 cm, bokse navze: ravna izvedba, zavlačna izvedba, bokse za prosto rejo telet, bokse za odraslo živino in samostojne premične bokse za spodrezovanje parkljev. Na željo kupcev izdelamo bokse za pujske pitance in odrasle pujske, porodne postelje za kotiteve in vse vrste rešetk. Izdelujemo tudi zaporna vrata za gnojevko pri rešetkah. Za vse navedene izdelke priznamo dveletno garancijo. Vsi izdelki so vroče pocinkani (razen napajalnikov). To pomeni trajnost uporabe do 30 let.

Se priporočamo!

DOMANJŠEVCI

Koristno in prijetno

Počitnice so lahko zares prijetne, če si, denimo, v družbi tabornikov. Pretekli četrtek smo se tako pridružili članom taborniškega odreda Zlahtni trsi iz Radenec in tabornikom iz Murske Sobotice, ki so bili na taborjenju v Domanjševcih. Tam imajo po-

tako da nas je skupaj 20. Imamo se zares lepo. Poleg taborniških dejavnosti hodimo vsak dan v vas, v gozdove, nabiramo gobe, spoznavamo značilnosti okolice in dogovorili smo se tudi za obisk pri vojaki v bližnji karavli. Vse delamo sami in tako se

ger, ki je v minulem šolskem letu končala 4. letnik naravoslovno-matematične usmeritve v Murski Soboti in je sedaj Lidijina desna roka.

»To so moje najdaljše počitnice, saj bodo trajale skoraj tri mesece in pol. Če je le priložnost, sem še rada skupaj s taborniki. Tako sem se udeležila tudi Zleta tabornikov Jugoslavije v Beogradu, sedaj pa sem z mladimi taborniki iz našega odreda v Domanjševcih. Taborniške uniforme ne morem in ne morem zapustiti. Mislim, da moram svoje znanje, svoje izkušnje prenašati na mlade. Zato se tudi kot študentka nameravam vključevati v delo našega odreda.

V Domanjševcih nam je zares prijetno. To je nekaj čisto drugega, kot če imamo sestanke ali krožke v šoli. Vsak tabor, ki ga organiziramo, ni samo izletniški, temveč se zberemo zato, da si utrdimo znanje in spoznamo še kaj novega, da se zblizamo z naravo...«

Mojca je bila sicer že nekajkrat v Domanjševcih, prvič pa je lahko obiskala tudi bližnjo karavlo. To je bilo zanjo novo, prijetno presenečenje, tako kot tudi za vseh ostalih 20 tabornikov iz Radenec in Murske Sobotice. Vojaki so jim pripravili pristrčen sprejem, jim pokazali, kako živijo in kaj delajo, potem pa so se pomerili še v košarki. Preden so se poslovili, so skupaj zapeli še nekaj pesmi. Združili so torej koristno s prijetnim. In med taborniki je vedno tako.

Taborniki iz Radenec in Murske Sobotice v družbi vojakov karavle pri Domanjševcih. Tamkaj so jim pripravili pristrčen sprejem ter jim pokazali in povedali, kako živijo in kaj delajo, pa tudi zabavali so se.

murski taborniki tudi svoj dom, ki so ga uredili v nekdanji šoli.

»V Domanjševce smo prišli v nedeljo z namenom, da si v zadnjih dneh pred novim šolskim letom nekoliko spočijemo, da si pridobimo oziroma utrdimo znanje iz taborniških veščin, kot so vezanje vozlov, postavljanje šotorov, orientacija v naravi itd. V ponedeljek so se nam pridružili še taborniki iz Murske Sobotice,

majši usposablajo tudi za življenje, da bodo torej znali tudi kuhati, pospravljati in še marsikaj drugega.« nam je povedala vodja tabora Lidija Mohor, sicer učiteljica Osnovne šole Radenci. Ona ima veliko zaslug, da taborniška dejavnost tudi med počitnicami ne zamre. Nekateri učenci pa ostanejo člani odreda še več let po končani osnovni šoli. Med njimi je tudi Mojca Šendlin-

Jože Graj

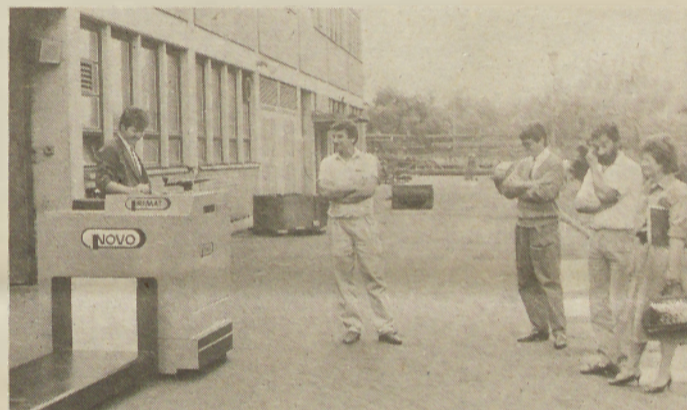
Jani D.

NOV DELOVNI USPEH V PRIMATU

Viličar za težka bremena

V Primatu v Lendavi so te dni dosegli nov delovni uspeh, predstavili so novi viličar, ki lahko prevaža tovore, težke do pet in več ton. Na predstavitvi so bili poleg strokovnjakov tudi potencialni kupci iz Pančeva in Maribora. Potreba po tovrstnem viličarju se je pokazala že pred leti, vendar so prototip naredili šele pred kratkim. Dele so v glavnem zagotovili doma, le pogonski motor so uvozili iz Nemčije. Novi viličar, prvi kupec je steklarna iz Pančeva, je namenjen industriji stekla, gume, lesni industriji in industriji, v kateri se prevažajo težji tovori. Električni paletni voziček ESD-5 lahko izdelajo v različnih dimenzijah. Viličar lahko dvigne tovor, težak 5 ton, do višine 90 centimetrov. Novi Primatov izdelek bodo pokazali tudi na Zagrebškem velesejmu, že sedaj pa je zanj veliko zanimanje.

Jani D.

Pokojninska doba in pokojnine kmetov

Nekateri kmetje so sicer dobro seznanjeni s problemi in načinom pri uveljavljanju obdobja starostnega zavarovanja kmetov v pokojninsko dobo in tudi uveljavljanja kmečke starostne pokojnine. So pa taki, ki temu ne namenijo dovolj pozornosti, zato marsikdaj nastanejo nepotrebni problemi. Največkrat kmetje ne dostavijo pravočasno vseh potrebnih dokumentov. Pri tem lahko nekateri zahtevki propadejo in jih ne bo mogoče več uveljavljati. Tu gre predvsem za zahtevke uveljavljanja pokojninske oz. zavarovalne dobe s pričami. Kmetje so lahko vložili te zahtevke do 31. 12. 1984. Rokov, v katerih je potrebno vložiti zahteve za varstvo pravic ali sodno varstvo, pa ni mogoče podaljševati oz. obnavljati, zato se jih je potrebno držati.

Znano je, da obdobje starostnega zavarovanja kmetov lahko uveljavljajo v pokojninsko dobo tudi solastniki. Po stališču Spiza naj bi ta solastnika znašala okrog 1 ha. Postopek in način dokazovanja lastništva oz. solastništva je znan — ustrezen sklep sodišča ali izpisek iz zemljiške knjige. Večina zavarovancev ima sklepe o lastništvu doma, zato naj bi bil izpisek iz zemljiške knjige v primeru, ko teh sklepev ni mogoče najti. Seveda je moral biti zavarovavec v času obdobja SZK kmet in mu je kmetijstvo moralo biti osnovni in glavni poklic, pa tudi prispevki za starostno zavarovanje kmetov so morali biti plačani od teh — solastniških zemljišč.

Solastniki lahko uveljavljajo tudi kmečko pokojnino — starostno, seveda po smrti »uradnega« prejemnika. Pri tem še vedno velja načelo: ena kmetija ena pokojnina.

Jože Tivadar

Kako pomagati obsojenim osebam?

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v svojih določbah podrobneje opredeljuje tudi pomoč osebam po prestani kazni. Gre za pomoč pri iskanju zaposlitve, družinskih razmerah in izobraževanju. V lanskem letu je bilo iz lendavske občine obsojenih 47 oseb. Največ obsojenih oseb je starih od 22 do 27 let, torej v tistem življenjskem obdobju, ko je človek najbolj delovno aktiven in ustvarjalen. Največ oseb, in sicer 31, prestaja zaporno kazen zaradi kaznivih dejanj zoper premoženje. Od 47 oseb, ki so bile obsojene, so imele le štiri rešeno

stanovanjsko vprašanje. Z vsemi ostalimi pa so velike težave zlasti zaradi tega, ker nimajo stalnega bivališča. V Centru za socialno delo ugotavljajo, da so pričakovana odpuščenih oseb iz zapora večkrat nerealna v zvezi z možnostmi zaposlitve in pridobitve stanovanja. Problematika oseb, ki prestajajo kazen, se ne rešuje enotno, zato v lendavski občini predlagajo ustanovitev koordinacijskega odbora, v katerem bi bili predstavniki socialnega varstva in skrbstva ter vseh služb, ki so po zakonu dolžne skrbeti za obsojene osebe.

Jani D.

Intenzivne geološke raziskave

Raziskave ležišč nafte in plina potekajo v mejah načrta za letošnje leto. Lanskoletni rezultati raziskovalnih del niso dali pričakovanih odkritij, so pa dali konkretne podatke za racionalno usklajevanje nadaljnjih raziskav. V Lendavi pravijo, da vrtina LIPA I sicer ni odkrila gospodarsko pomembnih količin ogljikovodikov, da pa je podatke za širše območje, kar je pomembno za nadaljnje raziskave. Za to vrtino se zanima tudi krajevna skupnost Beltinci zaradi pridobivanja termalne vode za ogrevanje stanovanj. Tudi vrtina RAKIČAN I je potrdila predvideno sestavo slojev, zanimiva pa je za nadaljnje raziskave zaradi skladiščenja zemeljskega plina.

Tačas vrtajo raziskovalno vrtino GABRNIK I v bližini Pruja, načrtovana pa je do globine 2500 metrov. Vrtina LJUTOMER I v bližini mesta Ljutomer spada med globoke, saj bo to doslej najgloblja v Sloveniji 4600 metrov. Z vrtanjem bodo dobili podatke o perspektivnosti tega območja. Vrtina bo imela izreden pomen tudi zato, ker na tem območju zaenkrat še ni nobenih globokih raziskovalnih vrtin. Pripravlja pa se lokacija za raziskave v bližini Veržaja. Naftarji upajo, da bodo doseganje raziskave dale dobre rezultate, sicer pa se uspeh ne pokaže takoj po končanem vrtanju, z vrtino je šele potem veliko opravka.

Jani D.

Osem oračev na republiško tekmovanje

Na sobotnem območnem tekmovanju traktoristov v Predanovcih, ki ga je organizirala ABC Pomurka, se je v teoriji, oranju in spretnostnih vožnjah pomerilo 27 tekmovalcev in tekmovalk. Osem najboljših poklicnih in ostalih tekmovalcev bo na začetku septembra zastopalo Pomurje na republiškem tekmovanju v Kopru.

Njive so bile sicer še precej vlažne, drugače pa je bilo vreme tekmovalcem izredno naklonjeno. Vsi so se trudili, da bi oranje opravili kar se le da kvalitetno in večini je to uspelo. Na bližnje re-

Na sobotnem območnem tekmovanju traktoristov v Predanovcih je vseh 27 tekmovalcev in tekmovalk namenilo največ pozornosti kvaliteti.

publiško tekmovanje sta se med poklicnimi traktoristi v oranju z dvobrazdnim plugom uvrstila Vlado Kramar iz Velike Polane, ki so ga proglasili za najboljšega orača na tekmovanju in Jože Zver iz Brezovice, s tribrazdnim plugom pa Jože Režonja iz Male Polane in Anton Nežič iz Nedelice. Vsi štirje so zaposleni v Kmetijskem gospodarstvu Rakičan, OE Lendava. Mlade zadrudnike — na tekmovanju jih je sodelovalo devet — bosta na republiškem merjenju znanja in sposobnosti zastopala Štefan Panker iz Brezovec, TZO Panonka in Franc Forjanič iz ekipe Brezovec, ženske pa Blanka Bukvič iz Lemerja in Silva Temlin iz Andrejec (Srednja kmetijska šola Rakičan). Mladi zadrudniki in ženske so tekmovali z dvobrazdnim plugom.

Ob tekmovanju so nameravali prikazati oranje po starem, vendar so to preložili na prihodnje leto, prav zanimivo pa je bilo tekmovanje sedmih zasebnih kmetovalcev. V oranju z dvobrazdnim plugom je osvojil prvo mesto Jože Granfol iz Murskih Črnc, drugo Jože Celec iz Krajne in tretje Jože Debelak, prav tako iz Krajne.

Ob koncu še to: škoda, da tudi na letošnjem tekmovanju niso sodelovali orači iz Ljutomerske in radgonske občine.

Janko Stolnik

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

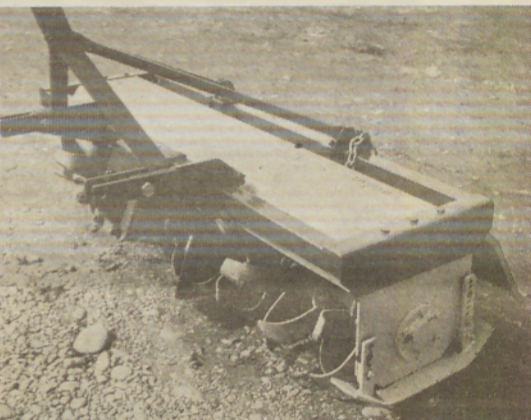
SERVISI — PROIZVODNJA — TRGOVINA

— **POPRAVLJAMO** osebna vozila, tovorna in dostavna vozila ter kmetijsko in gradbeno mehanizacijo.

— **PONUJAMO** svoje servisne storitve za osebne avtomobile, tovarne avtomobile, kmetijsko in gradbeno mehanizacijo za **ZASTAVO, TAM, TORPEDO, DEUTZ, IMV, ZETOR, CIMOS, URSUS, TAS, ISKRO, IMT, ZMAJ.**

— **OPRAVLJAMO** tehnične preglede motornih vozil doma in na terenu, podaljšujemo registracije in zavarovanja vozil, organiziramo vleko s posebnim vozilom in dajemo nasvete s področja avtomobilizma.

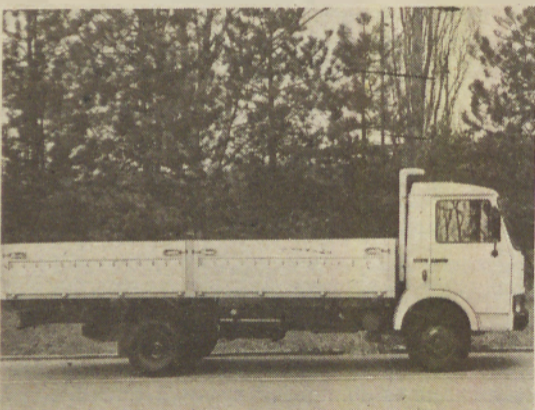
— **IZDELUJEMO** rotovatorje (freze), pločevinasto posodo za gorivo, zaščiteno s protieksplozivnim materialom, sestavne sklope za vozila TAM in razne druge kovinske izdelke.

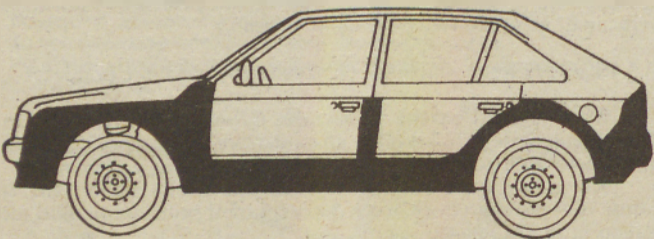
Freza, ki jo izdeluje in prodaja soboški Agroservis in jo lahko kupite tudi v poslovalnicah Agrotehnike in drugod.

— **PRODAJAMO** osebna in tovorna vozila zastava, rezervne dele za vsa vozila, za katera imamo servisne storitve, avtomobilske prikolice, dodatno opremo za osebna in tovorna vozila (vlečne kljuge, sedežne prevleke, okrasne dodatke, avtoradie in drugo tehnično blago), po želji kupca tudi montiramo vso dodatno opremo.

— **PRODAJAMO VOZILA PO SISTEMU STARO ZA NOVO!**

Tudi tovorna vozila iz programa ZASTAVA lahko kupite pri soboškem Agroservis.

OPRAVLJAMO PROTIKOROZIJSKO ZAŠČITO VOZIL PO SISTEMU DINITROL S TRILETNO GARANCIJO!

OBIŠČITE NAS NA RADGONSKEM SEJMU V HALI ABC POMURKE.

Priporočamo vam, da si na našem sejmskem prostoru ogledate tudi razstavo lovskega orožja iz proizvodnega programa Crvene zastave.

naši kraji in ljudje

Vas, ki izumira?

Dolgo vrsto let so veljali Žitkovci za vas v krajevni skupnosti Dobrovnik, kjer niso imeli samoprispevka. Potem ko so v drugih krajih urejevali najbolj pereče komunalne probleme, so v Žitkovcih razmišljali o tem, ali se splača storiti kaj večjega, saj so opazili, da mladi počasi zapuščajo vas. Še pred dobrega pol stoletja je bilo v Žitkovcih blizu 400 duš, danes jih je za polovico manj. Dokaz več, da ta mala vasica izumira. Potem pa so prišli na krmilo vasi mlajši. Tem ni bilo vseeno, kako se živi, skušali so zavezati izseljevanje mladih, ustvariti razmere, da bi bilo življenje na vasi lepše, da bi se kmet po trdem delu lahko razvedril. Med takšnimi zagnanci je Stefan Beko. Zaposlen je v lendavskem komunalnem podjetju, vendar ves prosti čas izkoristi za to, da skupno z vaščani ureja probleme, teh pa v zadnjem času ni malo.

Več kot 50 Žitkovčanov je zaposlenih v delovnih organizacijah v Lendavi, veliko mladih obiskuje šole, starejši pa se ukvarjajo predvsem s kmetijstvom. V bližini vasi je kmetijsko posestvo, od katerega se je marsikateri kmet naučil boljše gospodariti. To posestvo je pravzaprav edino, kar v vasi imajo, saj v Žitkovcih zaman iščete trgovino, šolo ali gostilno, tega preprosto nimajo. Imajo pa vaško-gasilski dom, na katerega so zelo ponosni, ta pa je v pravem pomenu dom za vse vaščane, saj se tudi srečujejo ob delavnikih in nedeljah. Cerkev, v kateri bi se zbirali ob nedeljah, nimajo. Kljub vsemu, pravi Stefan Beko, je v zadnjih letih tudi v Žitkovcih boljše. Dom so gasilci uredili, pred nekaj dnevi pa so bile asfaltirane vaše ulice.

Vsak vaščan je prispeval za asfaltiranje ulic, saj so se vsi želeli znebiti blata in prahu. Dovolj

imajo še makadamskih kolnikov, da pa bi glavna ulica le postala »gladka«, so ljudje rade volje dali denar. Seveda pa so pomagali tudi posestvo, vodno gospodarstvo, komunalna skupnost in občina. Asfalt bo omogočil boljši promet, v Žitkovce se bo lažje prišlo in gotovo se bo marsikateri vaščan dobrega premislil, preden se bo odselil v drug kraj. Nič

siiskem domu in prav v tem se je rodila prenekatera ideja, ki so jo občani realizirali. Tu se je rodila ideja o asfaltiranju ulic, tu so sklenili, da bodo postavili avtobusno čakalnico, le da bi avtobus ustavljali tudi v vasi in ne le ob glavni cesti izven vasi. V vaškem domu bodo razvili tudi gasilski prapor in tako proslavili 50-letnico delovanja društva. Le-

Glavna ulica v Žitkovcih je bila asfaltirana pred nedavnim. V vasi pa je še veliko cest, ki jih morajo vsako leto popravljati. Žitkovčani se radi odzovejo takim akcijam, saj so namenjene za boljše življenje in delo. Žal pri njih sodeluje premalo mladih.

ne de, če ni trgovine, Dobrovnik, središče krajevne skupnosti, je blizu, pa tudi trgovina v Gentrovcih ni daleč. Da pa ni gostilne, je najbolj všeč vaškim ženam, ki lažje krotijo svoje može. Žitkovčani imajo sicer svoje vinograde, eni v dobrovniških gorcah, drugi v dolgovaških in lendavskih.

»Vaška« politika se kroji v ga-

to je edino, ki poganja kolo napredka v vasi, v njem pa sodelujejo stari in mladi, tudi Stefan Beko je med njimi. »Jutri, ko bomo dobili telefon, se bomo lahko večkrat pogovarjali,« so dejali ob koncu obiska v Žitkovcih; upati je, da bodo telefon res dobili, če ne letos, pa drugo leto.

Jani D.

KRAJEVNA SKUPNOST BUČKOVCI

Kopališče in ceste — pomemben dejavnik razvoja

Krajevna skupnost Bučkovci še vedno sodi med manj razvite v občini Ljutomer. Razlog je preprost. Na tem območju ni nikakršnih industrijskih objektov, zasebna obrt je slabo razvita, poleg tega pa je precej hribovito, tako da intenzivno kmetijstvo, predvsem poljedelstvo, ni mogoče, razvijali pa bi lahko živinorejo in seveda sadjarstvo. Pred leti so takšni načrti obstajali, v zadnjem času pa so nanje nekako pozabili. Krajanji in vodstvo krajevne skupnosti pa se ne glede na manjrazvitost iz dneva v dan srečujejo s težavami. O njih smo povprašali predsednika sveta KS Bučkovci Vlada Bolkoviča:

»V naši krajevni skupnosti so največji problem ceste. Imamo jih precej, a večino neasfaltiranih, zato je vzdrževanje precej drago, saj je veliko klancev in ob večjih nevihtah moramo vedno znova in znova te ceste popravljati, navažati gramoz... Čeprav na videz na tem področju ni večjih sprememb, pa se vendar nekaj premika. Za urejevanje cest imamo dva denarna vira: to so redne dotacije, ki jih dobi krajevna skupnost, in krajevni samoprispevek. Najpomembnejša naložba je tačas v ceste Bučkovci—Batjan, ki je občinska, a ker gre za povezavo s sosednjima občinama Radgona in Ptuj, je toliko pomembnejša. Celotna naložba bo stala našo krajevno skupnost okoli 14 milijonov dinarjev. Tudi gramozenje je stalo več, kot smo načrtovali, zato bomo del denarja ponovno morali vzeti iz krajevnega samoprispevka. Pred kratkim pa smo vplačali tudi vodno črpalko za kopališče v Moravcih, stala je 6 milijonov dinarjev. To kopališče je v lasti krajevne skupnosti in iz tega lahko razberete, da smo nekaj že naredili.«

Ko smo že pri kopališču — kakšno vlogo pa ima v razvoju krajevne skupnosti?

»Termalno kopališče Moravci v Slovenskih goricah je po vseh dosedanjih analizah eno najbolj zdravilnih v Pomurju. Kot vidimo, pa ni tistega, ki bi pri nas vlagal denar v njegov razvoj. Krajevna skupnost pa seveda tu-

di ne zmore takšnih naložb. Zato bi radi našli koga, ki bi bil pripravljen vlagati denar, recimo v pokrit bazen, ki bi ga potrebovali za nemoteno delo, tudi ob slabem vremenu in mogoče celo pozimi. Dobrodošel bi bil kakšen manjši lokal, da bi lahko gostje v miru in spodobno pojedli in popili. Takšen razvoj pa bi omogočil tudi celotni krajevni skupnosti lepšo prihodnost, saj bi krajanji lahko več in rajši vlagali v opremo hiš, kjer bi gostje lahko prenočevali. To je en vidik razvoja KS s pomočjo kopališča. Kaj pa drugi?

»Glede telefonije pa tole: postopek za širitev telefonskega omrežja se vleče že precej dolgo. Že tri leta imamo obljubljeni centralo. Tačas je pri nas 40-številčna, razširili pa bi jo radi na 200-številčno. Pri nas je veliko krajanov, ki bi radi imeli telefon, vedno pa je problem izvajalcev. Predračun še dobimo, ko pa bi morali začeti delati, se z deli zavlačuje, stroški rastejo... Tačas sodelujemo pri gradnji telefonskega omrežja v Radoslavcih. Skupno vlečemo 50-parni kabel za vas Dračkovci in spodnji del Bučkovec.«

Za konec pa še pogled na vaš kulturni utrip. Občutek je, da je kultura v zadnjem času nekoliko zamrla. To drži?

Mir, čist zrak, neokrnjena narava in topla voda so aduti termalnega kopališča Moravci v Slovenskih goricah. Včasih je to premalo, zato bi v krajevni skupnosti radi vlagali več. Takole pa uživajo gostje v Moravcih.

»Ker je voda v našem kopališču topla, imamo tudi vse možnosti za razvoj gojenja vrtnin v pokritih rastlinjakih. Doslej so bile že narejene nekakšne analize in načrti, a je vse padlo v vodo. Zadnje čase pa se pojavlja nov interesent — Krka, ki bi vlagala denar v pokrite rastlinjake, ogrevane z našo toplo vodo. Gojili bi zdravilne rastline, ki jih potrebujejo za zdravila, in obenem tudi šampinjone. Verjetno bomo še v letošnjem letu začeli s konkretnimi pogovori o prihodnjem razvoju.«

V vaši krajevni skupnosti imate 12 telefonov. V zadnjem času je v vseh krajevnih skupnostih velik poudarek na razvoju telefonije. Kako je s tem pri vas?

»Pred enim letom smo imeli pri nas problemsko konferenco. Ugotovili smo, da nam kultura počasi zamira, zato smo izvolili novo vodstvo. To je aktivno, saj tačas vlagajo vse napore v obnovo našega kulturnega doma, obudili so kinosekcijo, vendar pa je vse to premalo, zato bi več naporov morali vložiti v usposabljanje kadrov, ki bi vodili posamezne kulturne sekcije, recimo dramsko, kakšen pevski zbor, folkloro... Tudi to je ena naloga, ki bo zahtevala od nas veliko dela.«

Kakšen je torej utrip v krajevni skupnosti Bučkovci danes. Želja veliko, denarja premalo, a zato ne zmanjka volje do dela. Tudi zastoj, če je treba.

Dušan Loparnik

Brazilci so si zaželeli spremembe tudi na plažah. Samo pogledajte, kako čudovito se prilježejo tile samolepljivi okraski.

TELEFONSKO OLAJŠANJE

Telefoni so koristne in potrebne naprave. A večkrat je tako, da se telefon spremeni v pravo mučilnico. Neznanci ponoči kar tako za šalo zbuja telefonske naročnike. Ljudje, ki jim v glavi nekaj škripnje, izrabljajo telefone za pripovedovanje najbolj opolzkih stvari, anonimneži vseh vrst prek telefona sejejo nezaupanje v prijatelje in znance, zakonskega tovariša ipd. Skratka, telefon je dostikrat nadležen, ker pač sogovornika ne vidiš, ker ob dvigu slušalke ne veš, kdo te kliče.

Zato bo marsikdo z veseljem pozdravil izum kanadske družbe Northern Telecom, ki je poslala

na tržišče telefonske aparate, s katerimi se je mogoče ogniti takšnim neprijetnostim.

V novem telefonu je vgrajen prikazalnik, na katerem se ob zvonjenju zapiše telefonska številka klicatelja. Tako lahko ob izsiljevanju, nadlegovanju ipd. zabeležiš številko in ima milica precej lažje delo. Možno pa je tudi v elektronski pomnilnik vpisati do 100 telefonskih števil znancev, prijateljev, sorodnikov in poslovnih sodelavcev, tako da se ob telefonskem klicu poleg številke klicatelja izpiše tudi njegovo ime. Neznanci tako ne morejo klicati in vznemirjati, če telefonski naročnik ne želi.

Manj maščob

Posledic prehode vročine ne občutijo samo ljudje, prava nadloga so lahko tudi za živali. Avgustovska vročina je spravila japonske krave v hudo depresijo, njihovo mleko pa ima zaradi tega veliko manj maščobe kot ponavadi. Farmarji se pritožujejo, da so krave zaradi vročine izčrpane in njihovo mleko ima namesto 3,5 samo 3,2 odstotka maščobe.

Japonske krave, ki so večinoma holsteinske pasme, zelo slabo prenašajo vročino, nagnjene so k stresom in pogosto izgubijo tek. Farmarjem priporočajo, naj jim dajejo le lahko prebavljivo hrano in naj jim omogočijo bivanje v hladnejših prostorih. Živinorejcem ostajata tako predvsem dva problema: kje najti dovolj primerne hrane in hladnih prostorov.

INVAZIJA BERAČEV NA PRESTOLNICO

Beračenje nobeni deželi ni v ponos, zato se ga skuša znebiti na najrazličnejše načine. Sicer pa v zadnjem obdobju ne gre več toliko za ljudi, ki bi prosili zaradi resničnega pomanjkanja, ampak za organizirane skupine »poklicnih beračev«. Tako je v tem polletju tudi v Beogradu, zato nič nenavadnega, če se je ob to invazijo obregnil tudi Tanjug.

Na račun pohabljenega otroka, »krive« roke in naivnih ljudi ti »režeči« sijajno zaslužijo. Ko se proti večeru ohladi in se naveličajo preklinjanja in molitev, se s svojim bogatim plenom razkropijo po cenelih »pensionih« Ja-

taganmale, barakarskega naselja na Mirijevu, bivšega boljšega trga v Zemunu... Pri beograjskih barakarjih lahko za boljši tranzistor, pritihotapljen iz Italije, prenočujejo tudi po ves teden.

Prosjačenje ni za amaterje. To je »obrt«, ki po zaslugi dobre organizacije in že pravega profesionalizma naravnost cvete. V glavno mesto se hodi »na delo« v organiziranih skupinah, v katerih so ženske, otroci in zvodniki. Njihova naloga je »delavce« razporediti na najprometnejše točke v mestu. Povprečno nadarjena beračica z dvema (vseeno čigavima) otrokoma lahko v treh, štirih

urah naprosjači do 30.000 dinarjev, torej približno novi milijon na mesec.

Berači našega časa so vedno bolj razgledani, zato hodijo tudi »načasno delo v tujino«. Pot jih je najpogosteje vodila v Italijo, dokler jih niso pred nekaj meseci z zakonom pregnali. Žal pa na domačih pločnikih predpisi nič ne zaležejo. Poleg tega so jim v prid zakonske »sentimentalnosti«, saj otroka ni mogoče aretirati, matere (ali »matere«) ni mogoče ločiti od otroka itd.

V zadnjem času so postali berači množičen pojav tudi zaradi zmanjšane pripravljenosti milice, da bi se z njimi borila. Kot pravi direktor Nešić, jih s pločnikov še najbolj zanesljivo spravijo, če jih obdolžijo, da so kralji javni red in mir. Dotlej pa bodo Beograjčani solidarno pomagali pri njihovem bogatenju.

Mojster Marič se je upokojil

Urarski mojster Ivan Marič iz Beltincev, ki je znan daleč po Jugoslaviji kot strokovnjak za popravila in vzdrževanje stolpnih ur, se je upokojil. Dostej je sam izdelal osem stolpnih ur in prav mika ga, da bi še kakšno. Upokojitev ni ovira, saj ima popoldansko obrt.

Stene Maričeve urarske delavnice krasijo ure, takšne in drugačne, na mizi pa so razvrščene ročne, ki jih je mojster po popravilih zadržal na kontroli. Sam pravi, da popravilo navadnih ur ni nič kaj donosno, vendar je vesel, ko potrka kakšna stranka. Rad se pogovarja, pa ne samo o urah, času in vremenu, ampak tudi o predvojnih težkih časih, o naglem razvoju po osvoboditvi in sodobnem času, ko vzmetne ure vse bolj izpodrinjajo elektronske. Tu sva se zaustavila. Kako bo z urarji v prihodnje? Še bodo morali dopolnilno usposabljanje in kakšna je sploh njihova perspektiva? Prav strnjene odgovora nisem dobil na nobeno od vprašanj, zato povzemam le to, da so elektronske ure verjetno

nekaj prehodnega, da se mnogim baterije pogosto hitro praznijo in... nič več. Skomignil je z rameni, kot da ga to, sedaj, ko je v pokolu, preveč ne zanima in že sva bila pri stolpnih urah. Mnogo temeljitih popravil sta z očetom, ki se je za urarja in finomehanika izučil v Budimpešti, opravila širok po Sloveniji in tudi izven njenih meja, sam pa jih ima za sabo že 63, tudi v Dalmaciji in Bosni. Zavzeto je sledil očetu, ki je izdelal pet novih stolpnih ur, in ga celo prekosil — doslej jih je izdelal osem in prav mika ga, da bi še kakšno. Prav zadovoljno bi si oddahnil, če bi številko zaočkrožil na deset. Sicer pa ima naloženega že precej dela. Najprej bo temeljito popravil cerkveno

uro v Črenšovcih, nato pa še domačo, beltinsko, ker ga nekateri že preveč zbadajo. Tudi soboški sta potrebni temeljitega popravila, vendar ga za to ni nihče zaprosil, sam pa se ne bi rad ponujal. Mimogrede je vrnil vprašanje Ljutomerčanom: »Kje sta tista dva prelepa zvonova, ki sta visela ob sedaj pokvarjeni javni uri na Glavnem trgu?«

Med obiskom sva se povzpela še v beltinski zvonik, kjer je masivna ura pravkar odbijala dvanajsto. »Vem, da bom imel z obnovo veliko dela, vendar se izplača. Ko bo vse opravljeno, bo spet točno merila čas.«

Se bo urarska tradicija pri Maričevih nadaljevala? Odgovor je bil kratek, vendar nič kaj nejevoljen: »Hčerka se je izučila za urarko, vendar si je raje poiskala drugo zaposlitev...«

Janko Stolnik

JELOVICA

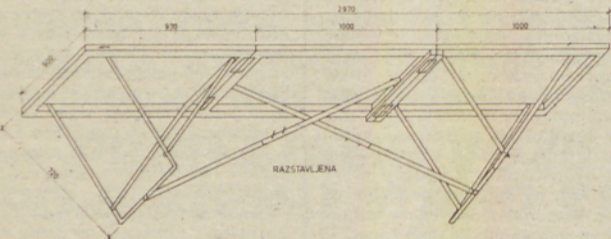
Lesna industrija Škofja Loka

10% POPUST na sejmu v Gornji Radgoni

- stavbno pohištvo in
- lesene obloge

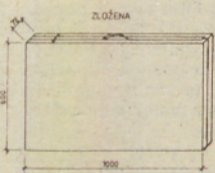
Ugodna prodaja na sejmu MIZA ZA DELO IN RAZVEDRILLO — tapetarska miza

tudi z 10% popustom

zložljiva miza, primerna za

- pripravo tapet
- piknike
- hišne zabave mladih
- priložnostne razstave
- stojnice

Prodajna mesta v Sloveniji: Poslovalnica Škofja Loka, Kidričeva 58, tel. (064) 61-185, 61-361 Predstavišтво Murska Sobota, Cankarjeva 25, tel. (069) 22-361

Na sejmu lahko dobite tudi informacije in prospekte montažnih stanovanjskih in počitniških hiš.

DRZNA PLOVALKA

Tridesetletni ameriški plavalci Lynn Cox, prvi ženski, ki je preplavala Rokavski preliv, se je posrečil izjemni podvig: preplavala je Beringov preliv, morsko ožino med Sibirijo in Aljasko, edino skupno mejo Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike. Od ameriškega otoka Mali Diomed do sovjetskega otoka Veliki Diomed (Ostrova Diomida), ki ju loči 4.340 metrov morja, je potrebovala dve uri in pet minut, preplavala pa je najmanj deset kilometrov v cikcaku, saj so v prelivu zelo močni tokovi.

Temperatura vode je bila štiri stopinje Celzija nad ničlo in nad morjem je ležala gosta megla. Pogumno plavalco sta spremljala dva eskimska čolna iz mroževe kože, na zadnjem delu poti pa tudi motorni čoln sovjetske mornarice. Mlado Američanko je med drugim sprejel bivši sovjetski prvak in sedanjí plavalški trener Vitalij Medjanikov: izjavil je, da je bil podvig zelo tvegan in da je Lynn prava junakinja.

Podvig je bil zares zelo tvegan in vsak bolj mršav plavalec bi prav gotovo umrl. Telesna temperatura Lynn Cox se je precej znižala, vendar je ostala v mejah normale — mala Američanka (visoka je 165 centimetrov) tehta namreč 81 kilogramov, 35 odstotkov njenega telesa sestavlja maščoba in ta naravni izolator ji je rešil življenje.

Lynn je o tej ledeni kopeli sanjala že pri devetnajstih letih: po

Rokavskem prelivu je hotela nekaj pomembnejšega, bolj dramatičnega, nekaj, kar bi bilo tudi simbol povezave med ljudmi in narodi. Trenirala je v severnih islandskih vodah in tam se ji je posrečilo plavati dve uri in pol. Potopila se je tudi v Glacier Bay na Aljaski — tam je bila voda tako mrzla, da se je termometer zdrobil. Pol ure je sklepatala z zobmi, medtem pa je njen spremljevalec razbijal led, ki je oklepal čoln.

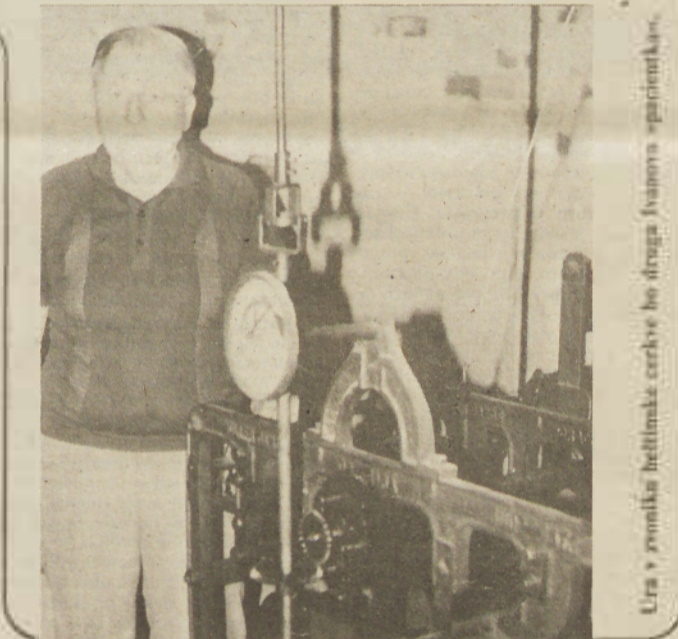
Lynn Cox je plavala dve uri in pet minut, premagala je morske tokove in vrtince, mraz in strah. Dokazala je, da je imela prav ona, in ne Eskimi, izkušeni in pogumni ljudje, ki so ji podvig odsvetovali in ki za njeno življenje niso bili pripravljeni staviti niti centima ali kopejke.

Za blažitev bolečin

Nobenelega smisla nima, da bolnik trpi bolečine, menijo strokovnjaki, ki so se zbrali v Hamburgu na svetovni konferenci, posvečeni medicinskim in psihološkim vidikom telesne bolečine. Na nedavnem simpoziju se je zbralo tri tisoč strokovnjakov iz 59 držav, organiziralo pa ga je mednarodno združenje za proučevanje bolečin.

Po mnenju montrealkega profesorja psihologije Rolanda Melzacka, ki je vodil konferenco, še vedno vlada prepričanje, da so analgetiki nevarnejši od hude bolečine. Zdravniki in bolniki se bojijo, da bo jemanje zdravil proti bolečinam pripeljalo do odvisnosti in paciente spremenilo v narkomane. Dr. Melzack zatrjuje, da je ta strah neutemeljen. Od 20.000 ljudi, ki so med izraelsko-arabsko vojno dobivali morfin proti bolečinam, jih je samo pet postalo odvisnih. Vse raziskave so pokazale, da so si bolniki, ki so dobili raka, dajali morfin v predpisanih dozah.

Strokovnjaki si prizadevajo, da bi vsi kronični bolniki, ki trpijo bolečine, dobili analgetike in da jih družba ne bi obravnavala kot narkomane.

Ura v zvoniku beltinske cerkve bo druga kvantna »garantirana«.

PISTA modruje

Poleg toče velko neurje zajelo je celjo Pomurje. Drevgye, gorice, kukorca, repa ne pomore se več zlepa.

Ali že poznana hratska pomouč prišla je friško, kar čez nouč. Vse ka trbej: gnojilo, krmilo v zadrugaj saj je toga obilo.

Od lejpe Brene, Dudeka, Slakov po tabljaj, lokalaj je telko plakatov, ka eden od ovoga vó se ne vjidi: pomouč za Goričko od drujgec tij prijd! Kulturni center pa Zveza organizacij hogme ne nuca nikš sanacij. V prehodi ljubljanske soboške banke, z njigvi oglatih desk mó delati »planke«.

znak ki vam daje

GARANCIJO kvalitete

*****

IZOLACIJE SERVIS & CO PTUJ

SLAVKO FURMAN — PTUJ pri železniški postaji HAJDINA

generalna popravila vseh vrst zamrzovalnikov in hladilnikov

ZA OBNOVO OHREJA DAJEMO

TRILETNO GARANCIJO

vaša cenjena naročila lahko oddate nonstop po telefonu št. 062/771-637

za storitve v vašem domu ne zaračunavamo KILOMETRINE

KOMPAS PE GORNJA

JUGOSLAVIJA RADGONA

Vas vabi, da obiščete v času sejma v Gornji Radgoni: brezcarinsko prodajalno ter gostinske obrate: bife, bistro in pivnico.

DANES POMISLITE NA VAŠ DIMNIK!

Z vami sta **schiedel** in **in**

GRADNJA ŽALEC tel. (063) 701 011

Pet pravil za uspešen začetek šolskega leta

Bliža se šolsko leto. Mamice se že pripravljajo, da bodo svoje mlajščke prvič peljale v šolo. Kako naj se otroci navadijo življenja v šoli? Mamice naj v nekaterih primerih ostanejo z otrokom nekaj minut v šoli, da otroka ohrabrijo. Če ima otrok zaupanje v starše, bo odhod v šolo sprejel z veseljem. Otroci, ki so bili že v vrtcu, bodo šolo sprejeli normalno, kot prehod v višji razred. Da bi otroku in sebi olajšali delo ob vstopu v šolo, pa se skušajte držati naslednjih pravil:

Vzemite si prost dan

Zelo pomembno je, da sami odpeljete otroka v šolo. Ta dan predstavlja otroku največjo spremembo. Otroku to občuti, je vznemirljiv in negotov. Vaša prisotnost mu je potrebna kot nikoli prej. Ne bodite še sami nervozni, saj boste to nervozo prenesli na otroka.

Pazite na garderobo

Zelo pomembno je, kako boste otroka oblekli. Ne preveč preprosto in ne preslovesno! Zlato pravilo je čisto in udobno ter neupadljivo. Zakaj? Zato, ker šola ni samo mesto, na katerem se uči, šola je življenje v družbi in je za otroka zelo pomembno, da se tej družbi prilagodi in da iz nje ne izstopa. Preveč vpadljiva garderoba je lahko samo v posmeh drugim. Na tak način bi bil prvi šolski dan za otroka veliko razočaranje.

Prepustite mu besedo

Prvi šolski dan je navadno poln nerazumevanja in vznemirljivosti. Niti starši niti otrok ne vedo, kako poteka sprejem v šolo. Kljub temu pretirano ne ščitite otroka, saj je to njegov, ne vaš dan. Ne odgovarjajte v njegovem imenu, pustite ga, da se počuti odgovornega in samostojnega.

Več poslušajte, manj govorite

Razumljivo je, da so na slovesnosti tudi starši vznemirljivi. Toda ne tolmačite otroku svojih vtisov, pustite ga, da sam sprejema ugotovitve. Če je šola lepa, učiteljica

NASVET STARSEM

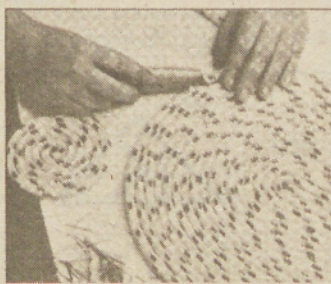
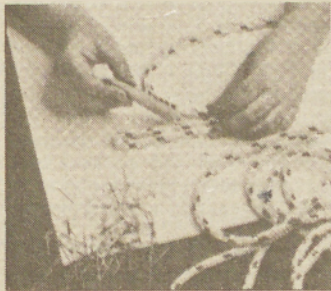
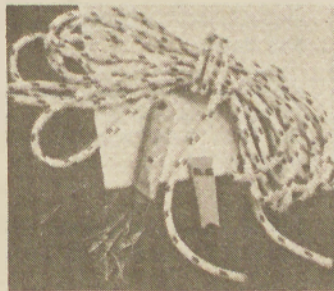
prijazna in ostali otroci simpatični, bo vaš otrok to sam opazil. Pustite ga, da se bo ob vrtni iz šole sam izpovedal, sam povedal svoje vtise. Sprijaznite se z dejstvom, da ste vi samo spremljevalec in da šola ni svet staršev, temveč otrok.

Otrok ostane še vedno otrok

Zapomnite si, da je prvošolček še vedno otrok s svojimi potrebami za igranje, sanjarjenje. Otroku se s prvim dnevom v šoli ne poslavljajte od otroštva, temveč se srečuje z novimi nalogami v novi fazi razvoja. Pritisk, ki ga doživlja na začetku, je velik in ne pričakujte, da bo takoj vse obvladal. Bodite potrpežljivi in polni razumevanja, ko se bo počutil slabega in šestkrat izgubljenega.

ROČNA DELA

Pogrinjki iz vrvice

Iz debelejših bombažnih ali sintetičnih vrvice izdelamo pogrinjke in podstavke za kozarce. Za 2 pogrinjka in za 2 podstavke potrebujemo 27 m vrvice s premerom 1 cm, 2 tubi lepila, kos lepene. Vrvico narežemo na dva kosa, dolga 12,5 m, in dva kosa, dolga po 1 m. Lepenko položimo na mizo in začnemo zvijati vrvico za pogrinjek. Vzamemo enega daljših kosov in ga zložimo v oval, dolg 8 cm. Okrog tega ovala navijamo vrvico in jo sproti lepimo z lepilom. Že zlepljeni del pogrinjka sproti spenjamo z bucikami, ki jih zabadamo skozi vrvico v podloženo lepenco. Pustimo, da se lepilo posuši, šele nato snamemo pogrinjek z lepene. Enako delamo drugi pogrinjek. Za podstavke zvijemo vrvico v krog. Iz previdnosti psutimo pogrinjke in podstavke pripete na lepencasto podlago čez noč, da se lepilo zares strdi.

MODNI NASVET

Osvežene kavbojke

Kavbojke so običajno vaša vsakdanja garderoba. Če jih nosite vsak dan, se jih včasih naveličate. Če želite, da jih vsaj malo osvežite, ne potrebujete veliko le kos tkanine v karo, progastem ali pikčastem vzorcu. To zašijete na rob hlač v obliki manšete širine 3 do 5 centimetrov. Če iz enakega materiala zašijete še srajco, bo učinek še večji.

ZANIMIVA ZNANOST

Bakterije v energetiki

Letni prirast biomase na Zemlji znaša okoli sto milijard ton. Preprosto rečeno: za toliko več je rastlinja. Veliko ali ne — človek se je že moral zamisliti nad vprašanjem, kaj in koliko bo jemal iz rastlinskega sveta brez škode. Kadar gre za kmetijske odpadke, pomislekov ni. A tudi tu se že oglašajo strokovnjaki, ki opozarjajo, naj kmetijskih odpadkov ne bi preprosto sežigali, predelali naj bi jih v učinkovitejša goriva. Izdelali so tudi že metode, kako iz rastlin dobiti gorilni plin in špirit, celo bencin.

Uporabna rešitev je tudi sistematično pridelovanje biomase. Na Škotskem na primer gradijo termoelektrarno, ki jo bodo kurili s topolovim lesom. Topol namreč zelo hitro raste. Vendar je naravni prirast še vseeno skromen. Človek premišlja, kako bi ga povečal vsaj za desetkrat, če ne že na stokrat.

Bakterije lahko predelajo biomaso v gorivo. Lahko jih je tudi prepricati, da delajo hitreje in da naredijo več: samo temperaturo zvišamo in predelava steče hitreje.

Ali bakterije lahko proizvajajo tudi elektriko? Ali bi bile takšne bakterije lahko osnove za sončno elektrarno? Tačas tega ni mogoče z gotovostjo reči. Znanstveniki šele razvzjavajo mehanizem nastajanja električnega naboja v živi celiči.

ANEKDOTE

Guya Falconeta, osebnega zdravnika francoskega kralja Ludvika XV., je nadlegoval namišljeni bolnik. Na zdravnikova vprašanja je moral priznati, da je s tekom, da si prav rad privoščil kozarček dobre kapljice, da dobro spi in da sploh ne čuti simptomov kake bolezni. »No lepo,« je dejal zdravnik. »Prepustite to meni! Kmalu bo čisto drugače!«

Nemški državnik Gustav Heinemann, predsednik Zvezne republike Nemčije v letih 1969 do 1974, je bil prav gotovo najmanj »slovesen« predsednik, kar jih je imela kaka nemška država. Na uradnih sprejemih ni bilo več obvezno nositi fraka z odlikovanji smokinga ali uniforme. »To sem storil zaradi tistih,« je pojasnil svoj ukrep, »ki se počutijo brez odlikovanj na prsih na pol goli.«

Avstrijski feldmaršal, diplomat in pisatelj Charles Joseph knez Ligne je bil dalj časa ljubimec dveh mikavnih sestra, ki sta stanovali v tretjem nadstropju neke palače. Ko so ga začela pritisniti leta je sklenil prekiniti razmerje z njima in jima je poslal pismo: »Ljubici moji, dobro veš, da sem vaju oboževal. Najbolj sem cenil pri vama, da nista imeli otrok ne psov. Toda zdaj so se mi začele noge upirati, da bi hodile po mnogih stopnicah v tretje nadstropje. Živita srečno! Prisegam vama, da sta bili edini ženski, ki sem ju ljubil v tretjem nadstropju.«

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise pod novo risbo pošljite najkasneje do četrta, 3. septembra 1987 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Aha, v podjetje prihaja prisilna uprava. (Avgust Ferencek)
- Mama, glej posledice neurja v Banovcih. (Ludvik Kramberger)
- Tega mi pa ne morete vzeti! (Spomenka Štemberger)
- Ko bi to vedel pred dobrimi štiridesetimi leti! (Bernard Žnuderl)

Kako ukaniti notranjo uro

Danes v New Yorku, jutri v Frankfurtu, čez nekaj dni v Tokiu. Tudi za politike in poslovneže, ki so vajeni potovanja, je tak program zelo naporen. Vsako potovanje na Vzhod ali Zahod zmede njihov ustaljeni štiriindvajseturni ritem. Če potujemo na Zahod, se dan podaljša, če potujemo na Vzhod, se krajša. Posledica je takozvani »jet lag«, ki sicer ni bolezen, povzroča pa obilico težav. Počutimo se neprepani, ob belem dnevu utrujeni, ponoči pa popolnoma budni. Z nekaj zvijačami pa se da take težave omiliti. Tri dni pred poletom ne pijemo nobenih poživil, na primer kave, čaja ali kakava, ki vplivajo na notranjo uro. Na dan poleta navadimo s kavo, čajem ali kakavom notranjo uro na novi ritem.

DOPOLNILO

V 27. številki Vestnika (16. julija) smo objavili nadaljevanje strokovnega sestavka Grete Gomboc — Dieta je še vedno osnova zdravljenja sladkorne bolezni, v katerem je bilo naštetih pet prodajalnih Potrošnika, kjer lahko kupite izdelke za sladkorne bolnike. To pa seveda več ne drži, saj je Potrošnik tozdr Preskrba že 20. maja zaradi sorazmerno majhne kupovanja diabetičnih izdelkov le-te združil v eno trgovino, in sicer Bomboniero na Titovi cesti v Murski Soboti.

MNOGI, KI SO GA ŽE POSKUSILI, PRAVIJO: TO JE...

PREKAJENO GOVEJE MESO

IZDELEK, KI SE HVALI SAM!

RADIO MURSKA SOBOTA

5 NAJ

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, v oddaji 21 232. Najboljše uvrščene ta teden:

1. Living daylights — A-HA
2. Nina — Komet
3. Poet — Janez Bončina — Benč
4. I wanna dance with somebody — Whitney Huston
5. Hold me now — Johnny Logan

Lestvica nastaja s sodelovanjem hi-fi videostudija na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota, telefon: 25-577

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

SESTAVIL MARKO NAPAST	VODNO-GRADBE-NISTVO	AMERIŠKI DRAMATIK (EUGENE)	PROIZVOD ČEBEL, MED	PREDMET POGOVORA	NASLOVNI JUNAK GOTOVČE-VE OPERE	PASMA LOVSKEGA PSA	V JOGI PO-LOŽAJI ZA MEDITIRANJE
TURISTIČNA USLUŽBENKA							
ZANIMANJE ZA KAJ							
SLOVENSKI TENORIST (ANTON)							
GESTNI ZAVOJ, OKLJUK					GLAVNI ŠTEVNIK LJUDOZE-REC		
PIJČA STARIH SLOVANOV			IZKLIČANJA BARVA PRI IGRALNIH KARTAH		OŽINA NA MALAJI PLETENA POSODA		
RABOTA						LEPILO ZA FILME IN TOPILO ZA LAKE	SAMOKOLNICA
AVTOMOBILSKA OZNAKA SPANJE		VRELEC ROGAŠKE SLATINE RACMAN					
KRAŠKA PLANOTA V ZAHODNI SLOVENJI							
FR. FILM IGRALKA (MARIE-JOSE)					ENOTA V TELEFONIJI SAHOVSKI IZRAZ		
IVAN GANKAR			RODITELJICA TUPOLJEV				
PREGLEDEN SEZNAM IMENIK							
NAGLASNO ZNAMENJE OSTRINEC						NATRIJ	

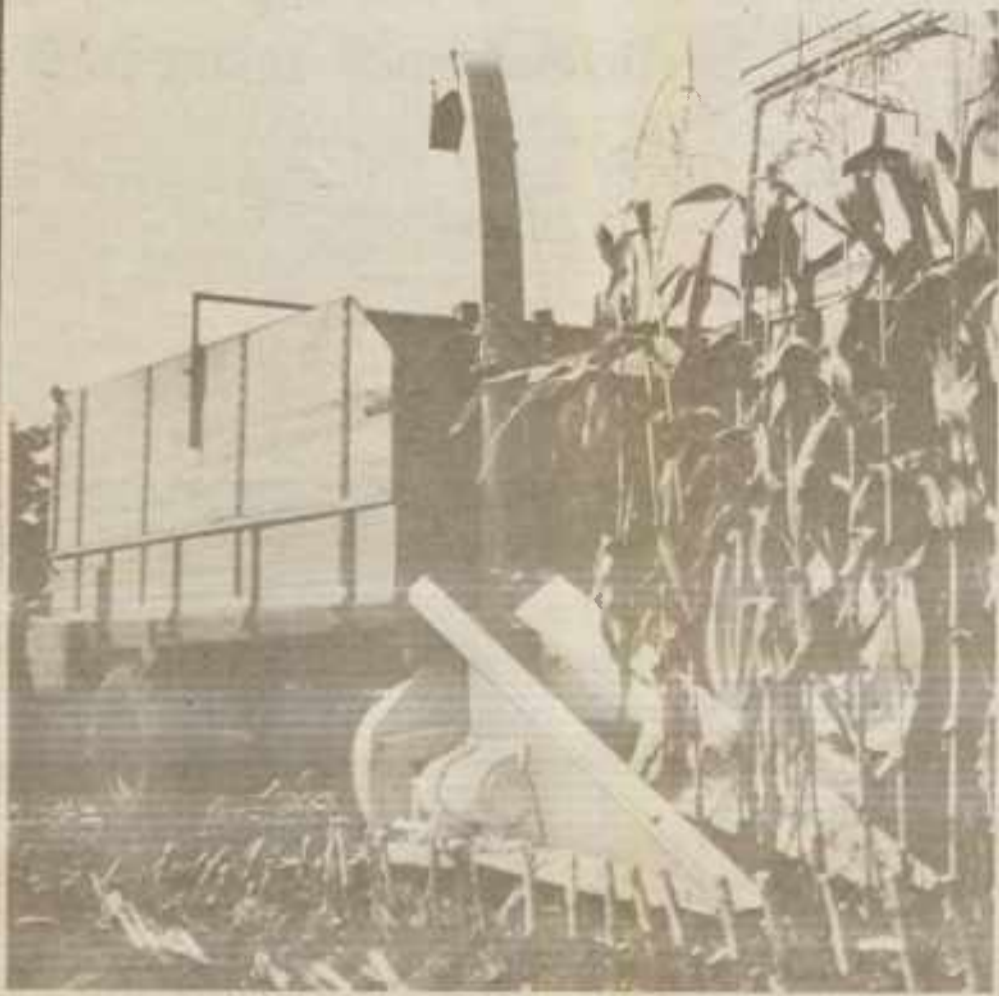
REŠITEV PREJŠNJE KRIZANKE — Vodoravno: impertj, zlatica, Zatopek, at, loka, kinin, Olaj, AP, Nemanja, GC, ADN, R, sokot Esad, VE, Semenka, Adorjan.

INEX-LIFAM NA 25. KMETIJSKO-ŽIVILSKEM SEJMU

KOMBAJN ZA SILIRANJE LIFAM 30

Enovrstni kombajn je namenjen za kakovostno spravilo koruzne silaže, namenjen individualnim kmetijskim proizvajalcem. Uporaben pa je tudi za družbeni sektor na manjših posestvih. Kombajn je preročen, zanesljiv in enostaven za vzdrževanje. Enovrstni nošeni kombajn se priključi na traktor zelo hitro in enostavno v treh točkah.

Tehnični podatki:

delovna hitrost — do 8 km/h
zmogljivost — do 30 t/h
dolžina rezanja — 4–10 mm
minimalna moč traktorja — 26 kW
teža kombajna — 430 kg

STISKALNICA ZA BALIRANJE SLAME IN SENA

Glavni reduktor je robusten Vezalec pick-up veže bale natančno in zanesljivo. Za vezivo se lahko uporabljajo sisalska vlakna ali sintetična vrv.

Tehnične karakteristike:

max. dolžina — 4.000 mm
max. širina — 2.470 mm
max. višina — 1.350 mm
teža — 1.375 kg
dolžina bale — 300 do 1.200 mm
masa bale — do 300 kg
učinek:
seno — do 15 t/h, slama — do 9 t/h

Ostali proizvodni program:

- program strojev za spravilo sladkorne pese (3- in 6-vrstne linije, 6-vrstni enofazni kombajn, 6-vrstni samohodni enofazni kombajn)
- program za silažo koruze
- stiskalnice za baliranje
- nakladalci bal na traktorsko prikolico
- transporterji bal za skladiščenje
- transporterji za koruzo
- rotacijski izkopalniki krompirja
- drobilci in luščilci koruze
- univerzalni sekalci za vse vrste kmetijskih pridelkov
- mešalci za beton
- samokolnice

INFORMACIJE:

Predstavništvo za Slovenijo:
Alojz Toplak, Ptuj, Zicherlova ploščad 7/17, telefon: 062/775 549. Vse izdelke lahko kupite tudi v vseh prodajalnah s kmetijsko mehanizacijo.

INDUSTRIJA MAŠINA I HIDRAULIKE
22300 STARA PAZOVA
Golubinački put bb
telefon: 022/311 610

VIPA

PRIMEX — PRIMORJE EXPORT

nova gorica p.o. jugoslavija

65000 NOVA GORICA, Vipavska cesta 13
telefon: 065 32-901, 32-837

NA POMURSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI

KONSIGNACIJSKA PRODAJA

kmetijski stroji BCS

pnevmatsko kmetijsko orodje
CAMPAGNOLA

nahrbtne škropilnice **TEKO**

peči za centralno kurjavo
UNICAL

štedilniki **LA FAGAGNESE**

posoda iz nerjavečega jekla
CHRISTINE, DIAMANT

UVOZ ZA OBČANE

pletilni in šivalni stroji
DEFENDI BROTHER

likalniki

video rekorderji **NEC**

TV sprejemniki **SALORA**

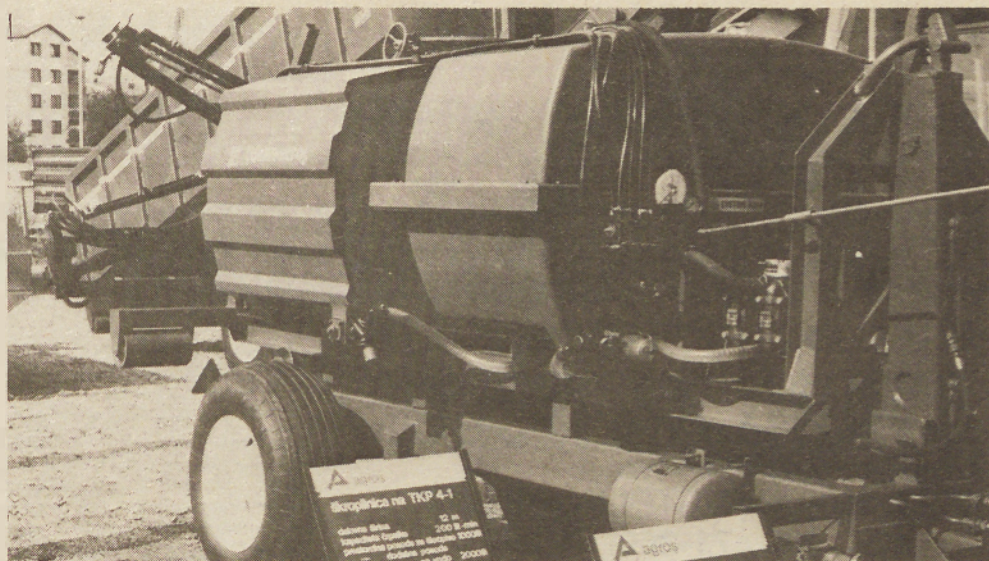
**NA Kmetijsko
živilskem sejmu
v G. Radgoni
do 30. avgusta**

HALA C, razstavni prostor 304

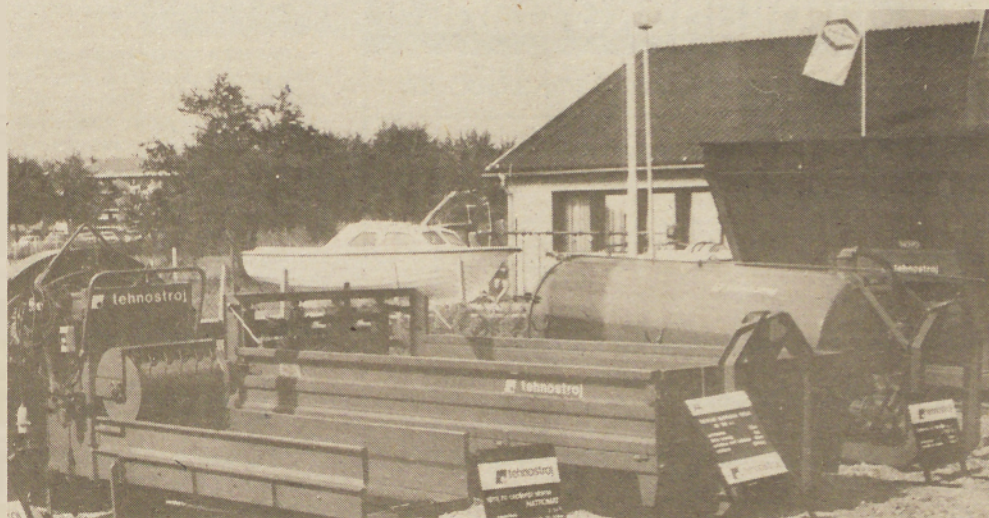
NOVOSTI, NAGRAJENE NA NOVOSADSKEM SEJMU

STROJ ZA PRAZNJENJE BUČ SLB 1500 je namenjen praznjenju in čiščenju semen bučnic. Stroj dela med prevozom po njivi ali na mestu. Tehnični podatki: zmogljivost stroja na najslabših terenih 2 ha/dan, lastna teža 700 kg, maksimalna hitrost 10 km/h, gume 6,50-16, potrebna moč traktorja 30 KW, prostornina rezervoarja semena 0,5 m³. Letos smo dopolnili stroj za praznjenje buč s strojem za PRANJE BUČNIH SEMEN.

Tehnostroj je izdelal na univerzalnem traktorskem podvozju — na katalnem prekucniku — **ŠKROPILNICO** z delovno širino od 12 do 24 metrov. Škropilnica je sestavljena iz dveh rezervoarjev za škropivo in vodo.

Tehnostroj predstavlja na radgonskem sejmu še paleto nadgradenj za univerzalno podvozje. Med drugim cisterno za prevoz vode in fekalij, zaboj za prevoz grozdja, trosilnik gnoja.

IZKORISTITE IZJEMNO UGODNO PRODAJO NA OBROKE — BREZ OBRESTI. Vse informacije: na sejmu ali v Tehnostroju Ljutomer, Prešernova 40, tel.: (069) 81 615.

Sporočamo žalostno vest, da je umrl

Peter Brunec

podpredsednik izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota in dolgoletni družbenopolitični delavec. Od njega smo se poslovili v ponedeljek, 24. avgusta, na soboškem pokopališču. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Skupščina občine, izvršni svet in DPO občine
Murska Sobota

Varna pot otrok v šolo in domov

Prvi septembrski dnevi vedno znova se posebej zaživijo. Prihaja namreč čas, ko bo na tisoče otrok moralo v šolo. Čeprav je zadnja leta že dokaj dobro organiziran prevoz otrok v šolo, še vedno pešachi vsaj del poti veliko otrok, precej se jih vozi tudi s kolesi, mladinci že tudi s kolesi z motorjem.

ba ceste, da ne bodo nenadoma zavijali, se vozili vzporedno, vozili drugih itd.

Statistični podatki vsako leto prinašajo visoke odstotke prometnih žrtev med mladino in osnovnošolskimi otroki. Takšno stanje že dolgo zahteva ustrezno graditev prometnih površin in naprav, ustrezne preventivne in vzgojne ukrepe. Zato je več kot nujna zahteva, da pričnemo že v rani mladosti spoznavati promet in njegove nevarnosti, tehnična sredstva, prometne predpise, pa tudi lastnosti človeka in razmere, v katerih se ta prometa udeležuje v najrazličnejših oblikah - kot pešec, kolesar in voznik motornega vozila.

nejšo pot v šolo in domov. Če je le mogoče, se je treba izogibati prehajanju prometnejših cest, zlasti prehodov v nepreglednih ovinkih in na drugih nevarnih mestih. Otroke je potrebno naučiti, da bodo ceste prehajali na prehodih za pešce, da bodo hodili po pločnikih, kjer so zgrajene steze, pa po njih. Ponoči in ob zmanjšani vidljivosti morajo med hojo po cesti nositi na vidnem mestu ustrezno odsevno telo, »kresničko« idr. Za otroke, ki se bodo vozili v šolo s kolesi, pa je treba poskrbeti, da bo kolo vedno tehnično brezhibno. Kolo lahko samostojno (brez spremljavalca, starih nad 14 let) vozijo v prometu le otroci, ki so stari nad 7 let in so se v šolah usposobili za vožnjo koles. Otroke je treba zlasti na začetku šolskega leta vsakodnevno opozarjati na pravila vožnje, predvsem pa, da se bodo vozili po prometnih površinah, ki so namenjene za poizvedbo s kolesi oz. do 1 metra od ro-

Kot že vrsto let bo tudi letos že pred začetkom šolskega leta v Pomurju morala steči akcija za varno pot otrok v šolo in domov. Zajeti mora kar najširši krog družbenih dejavnikov. Poleg milice, ki bo tudi letos vsestransko vključena v akcijo, morajo svojo vlogo oz. delo opraviti v prvi vrsti še občinski sveti za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, vzgojno-izobraževalne institucije, komiteji za SLO in DS ter drugi.

Milica si je v letošnji akciji zadalala poleg rednega nadzora in kontrole cestnega prometa še vrsto nalog, s katerimi naj bi zagotovila kar največjo varnost otrok v prometu, predvsem na poti v šolo. Že pred začetkom šolskega leta bodo miličniki pregledali cestnoprometno signalizacijo na območjih osnovnih šol, in če bodo ugotovljene pomanjkljivosti, bodo o tem obvestili vzdrževalce cest z zahtevo, da se pomanjkljivosti odpravijo. V osnovnih šolah bodo skupaj z vodstvi šol pregledali načrte varnih poti v

šolo in po potrebi predlagali spremembe in dopolnitve. Skupaj z vodstvi šol bo milica sodelovala v razgovorih s starši in otroki, predvsem »prvošolčki«, katerim bo med drugim pojasnjeno, kako ravnati in se obnašati v prometu, da bo pot v šolo in iz nje kar najvarnejša. Pootstren nadzor milice bo obsegal tudi kontrolo tehnične brezhibnosti in opremljenosti vozil, s katerimi se prevažajo otroci. Miličniki bodo z večjim angažiranjem predvsem v bližnjem območju šol s svojim preventivnim in represivnim delovanjem zagotavljali ustrezno disciplino vseh prometnih udeležencev, zlasti voznikov motornih vozil, predvsem glede hitrosti, da bodo vsestransko dovolj pozorni na otroke v prometu.

Z ustreznim dejavnostjo in sodelovanjem vseh, ki jim je dolžnost delovati na področju prometne varnosti, in z doslednim upoštevanjem cestnoprometnih predpisov ter strpnostjo voznikov do otrok bo nedvomno lahko zagotovljena varna pot otrok v šolo in domov.

Viktor Grah

Ivan Marič - predsednik komisije za SLO in DS pri ZLD Prekmurje

Lovstvo ima pomembne naloge v SLO in DS

Lovstvo je dejavnost, ki ima pomembno vlogo tudi na področju SLO in DS. O tem smo se pogovarjali s predsednikom komisije za SLO in DS pri Zvezi lovskih druženj Prekmurja Ivanom Maričem.

konkretno izvajajo te naloge?

- Ali imajo lovske organizacije ustrezne akte za SLO in DS?

»Tako kot ozdi in KS obstajajo aktivnosti za potrebe SLO in DS tudi v društvi in DPO, tako tudi v lovskih družinah. V naši organizaciji gre za določene posebnosti v načinu gospodarjenja in poslovanja. Gre za ogromno družbeno lastnino, ki zahteva posebno varovalno in zaščitno delovanje, razvito varnostno kulturo, zavest, moralno in materialno odgovornost. Tako morajo imeti vse lovske družine vsebine, naloge in cilje za potrebe SLO in DS opredeljene v svojih obrambnih načrtih.«

- Kakšna pa je vloga vaše ko-

misije za SLO in DS pri ZLD Prekmurja?

»Kot sem že povedal, so za obrambno in samozaščitno organiziranost in delovanje odgovorne same lovske družine. Pri tem je pomembno, kako se izvajajo zahtevane naloge ravno v družinah. Zato morajo biti v skladu s pravili lovskih druženj za to področje dela posebne komisije. Komisija za SLO in DS pri ZLD Prekmurja je bolj v posredni vlogi izvajanja nalog s tega področja. Člani komisije skušamo biti med drugim v vlogi koordinatorja, spodbujevalca in svetovalca v odnosu do lovskih druženj.«

- Kako pa lovske družine

»Konkretnih nalog je precej. Tako je naloga slehernega lovca, da varuje divjad kot naravno družbeno bogastvo pred nezakonskim prisvajanjem in uničenjem, da skrbi za ohranitev določenih živalskih vrst. Polovica lovskih druženj v Prekmurju ima svoja lovišča tudi ob državni meji, zato lovci s svojimi obhodi po loviščih lahko veliko prispevajo k varovanju državne meje, če že ne drugače, vsaj z javljanjem in obveščanjem o opaženih spremembah v prostoru ob meji. Po tem z organizacijo raznih strelških tekmovanj skrbimo za dvig kakovosti lovcov pri uporabi strelnega orožja, kar predstavlja ogromen potencial za morebitne potrebe SLO in DS. Skrbimo za krepitev obrambno-varnostne kulture pri delovanju lovskih

druženj, sodelujemo z obrambnimi in samozaščitnimi strukturami na področju našega delovanja itn.«

F. M.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

NESLAVEN REKORD V PROMETNIH NEZGODAH

Minuli teden je bil po številu prometnih nezgod v naši pokrajini rekorden. Zgodilo se jih je namreč 25, vse pa so bile bolj ali manj posledica neprimerne hitrosti in vinjenosti voznikov.

Trčil ob betonski prepust
17. avgusta se je peljal po lokalni cesti v Sebeborcih z neprimerno hitrostjo in vinjen voznik osebnega avtomobila Vladimir Koltaji iz Berkovec. V ovinku ga je zaneslo v jarek in betonski prepust, kjer se je hudo poškodoval. Škode je 800 tisoč dinarjev.

Izsledili neznanca
17. avgusta se je zgodila prometna nezgoda pri Otovcih. Voznik avtobusa Jože Zido iz Markovec je peljal pravilno po svojem delu cestišča, ko mu je nasproti pripeljal neznan voznik katrce. Vozili sta se opazili, katrca pa je odpeljala v neznan. Naslednji dan so ugotovili, da je katrco vozil Franc Rogáč.

Kmečki voz je prepolovilo
18. avgusta se je zgodila prometna nezgoda, pri Strehovcih. Marija Horvat iz Strehovec se je peljala na kmečkem vozilu s krovno vprego. Voz ni bil pravilno osvetljen, zato ga je prepozno opazil voznik osebnega avtomobila Franc Horvat iz Strehovec, ki se je zapletel vanj in ga prepolovilo. Horvatova se je hudo poškodovala, škode pa je 1,6 milijona dinarjev.

Cik cak po cesti
18. avgusta se je iz M. Sobote proti Pušči peljala s kolesom Terezija Horvat s Pušče. Za njo je pripeljal voznik kolesa s motorjem Ladislav Koler iz M. Sobote. Ko jo je hotel prehiteti, je Horvatova zapeljala predeji in padla po cestišču ter se poškodovala.

Ni se prepričal o varnosti
20. avgusta se je zgodila prometna nezgoda pri Ljutomeru. Iz Stročje vasi proti Ljutomeru se je peljal voznik osebnega avtomobila Ernest Mesarič iz Rebelčje vasi (občina Ptuj). Ko je v Ljutomeru pripeljal do križišča z ulico Anteja Trstenjaka, mu je iz te pripeljal pred avtomobil kolesar D. B. iz Dremovca (občina Tetovo), ne da bi se prepričal, če je cestišče prazno. Kolesar se je hudo poškodoval.

Padel iz traktorske kabine
20. avgusta se je voznik traktorja Ludvik Jonas s Hodoša peljal po lokalni cesti. Na prikolici je peljal slamo, v kabini pa se je peljal še Nikolaj Kerčmar s Hodoša. Pri srečevanju s peško je zavozil na skrajno desno in nenadoma opazil, da sopotnika ni v kabini. Ugotovil je, da je ta padel iz nje v jarek in se hudo poškodoval.

Smrt kolesarja
20. avgusta se je iz Ižakovec proti G. Bistrici peljal kolesar Anton Gyura iz Melince. Bil je pod vplivom alkohola. Padel je po cestišču in se hudo poškodoval. 23. avgusta je zaradi poškodb v bolnici umrl.

Zadel pešca na prehodu
22. avgusta se je iz Beltince proti M. Soboti peljala z osebnim avtomobilom Tatjana Trstenjak iz Banjške (občina Čakovec). V Rakičanu na zaznamovanem prehodu za pešce zaradi neprimerne hitrosti ni mogla pravočasno ustaviti. Zadel je pešca Gezo Peterko iz Rakičana in ga hudo poškodovala.

Padla iz prikolice
22. avgusta se je iz Turnišča proti Gomilici peljal voznik traktorja Jože Dominko iz Lipe. Ni imel vozniškega dovoljenja, pa še vinjen je bil. Na s koruznjem naloženi prikolici je peljal ženo Gizelo. Pri odcepu proti Gomilici je naglo zavil, pri tem pa je žena padla s prikolice in se hudo poškodovala.

Nasli pogrešanega otroka
20. avgusta proti večeru je bila postaja milice v G. Radgoni obveščena, da je od doma odšel otrok Ž. A. s Pruijske Ceste. Otrok so začeli najprej iskati stari in prijatelji, po prijavi pa so pripravili akcijo iskanja, v kateri je sodelovalo več delavcev milice, gasilcev, pripadnikov JLA, lovcjev, delavcev zdravstvenega doma, teritorialne obrambe in občanov. Našli so ga zdravega in nepoškodovanega prihodnji dan ob 9. uri.

KRAJEVNA SKUPNOST PARTIZAN MURSKA SOBOTA

OBJAVLJA PO SKLEPU SVETA KS

Javno dražbo

za prodajo nagrobnih spomenikov na opuščem židovskem pokopališču v Murski Soboti.

Št. spomenika	Material	Vrednost
7	sivi granit	145.000.-
9	sivi granit	45.000.-
11	sivi granit	130.000.-
12	sivi granit	50.000.-
13	sivi granit	80.000.-
20	sivi granit	80.000.-
23	sivi granit	200.000.-
25	sivi granit	85.000.-
27	sivi granit	145.000.-
3	črni granit	280.000.-
4	črni granit	180.000.-
5	črni granit	300.000.-
5a	črni granit	300.000.-
16	črni granit	600.000.-
22	črni granit	350.000.-
31	črni granit	120.000.-
36	črni granit	300.000.-
37	črni granit	220.000.-
41	črni granit	185.000.-
48	črni granit	90.000.-
6	marmor	3.000.-
14	marmor	20.000.-
50	marmor	5.000.-
51	marmor	4.500.-
52	marmor	5.500.-
53	marmor	5.000.-
54-55	marmor	15.000.-
49	pohorski granit	30.000.-
60	pohorski granit	30.000.-

V izključno ceno osnovnega sredstva ni vračunan prometni davek, ki ga je dolžan poravnati kupec.

Javna dražba bo 5. 9. 1987 ob 9. uri na opuščem židovskem pokopališču v Mali novi ulici.

Interesenti si lahko navedene spomenike ogledajo na dan dražbe med 7. in 9. uro. Številka spomenika je na hrbtni strani spomenika.

Interesenti morajo uro pred začetkom dražbe vplačati varščino v višini 10 % od izključne cene.

Delavska univerza Gornja Radgona razpisuje v dogovoru s Srednjo agro-živilsko šolo Maribor vpis v šolo za voznike (SKR-program, II. stopnja).

Informacije: Delavska univerza Gor. Radgona, Trg svobode 4, tel. (069) 74 054.

Če vaša septična jama (greznica) ne sprejema, ne absorbira fekalne vode, pokličite pooblaščenega podjetje

BALKAN

Balkan zagotavlja brezhibno delovanje greznic. Gradimo 30 odstotkov ceneje z garancijo za opravljeno delo. Postavljamo kanalizacijske mreže vseh dimenzij za družbeni in zasebni sektor. Gradimo nove septične jame s posebnimi materiali. Vse informacije dobite po telefonu 061/226 513, Ulica Milke Kerinove 15, LJUBLJANA.

SOBOTA

Komunalna, obrtna, vrtnarska in tapetniška dejavnost, n. sol. o., tozdr Vrtnarstvo, o. sub. o. o., Kopaljška 2, MURSKA SOBOTA

Na podlagi določil Statuta tozdra Vrtnarstvo in sklepa DS tozdra Vrtnarstvo razpisujemo dela in naloge s posebnimi pooblastili

DIREKTORJA TOZDRA VRNARSTVO

za dobo štirih let.

Prijavljeni kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo agronomske smeri,
- da ima tri oziroma pet let delovnih izkušenj,
- da ima organizacijske sposobnosti,
- da je družbenopolitično aktiven.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v zaprti ovojnici v osemih dneh po objavi razpisa na naslov: Sobotata, tozdr Vrtnarstvo, Kopaljška 2, Murska Sobotata, z oznako »za razpisno komisijo«.

Prijavljene kandidate bomo o izidu obvestili v osemih dneh po izbiri.

Radijski in televizijski spored od 28. avgusta do 3. septembra

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA	RADIO MURSKA SOBOTA
16.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Luristična oddaja, 17.30 Sejemski vrtiljak, reklame, 18.00 »21-232« propagandno glasbena oddaja, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno — Danes, skupna oddaja Radia Maribor in Radia Murska Sobota iz Gornje Radgone, 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	10.05 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarskem jeziku, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldne (kmetijska oddaja, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Športna oddaja, 17.30 Reklame-glasba, 18.15 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 V živo, 17.30 Reklame-glasba, 18.00 Sotočje, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Gospodarska tema, 17.30 Reklame-glasba, 18.00 Išče odgovore na vaša vprašanja, 18.30 Lepo je v naši domovini biti mlad — mladinska oddaja, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno, 16.55 Obvestila, 17.00 Oddaja o kulturi, 17.30 Reklame-glasba, 18.10 Miš-maš, 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA	TV LJUBLJANA
18.25—00.00 Teletekst rtv Ljubljana, 18.40 Poročila, 18.45 Dr. Who: Ladja v vesolju, 4. del, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 E. Dark: Brezčasna dežela, 5. del, 21.00 Ljubitelji narave, dokumentarna serija, 10. del, 21.25 Tv dnevnik, 21.40 Poletna noč, Ciklus Chabrola: Tik pred nočjo, francoski film. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška oddaja, 18.00 Tito o vzgoji in izobraževanju, 18.40 Številke in šrke — kviz, 19.00 Domači ansambli: Ansambel Henček, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zabavnoglasbena oddaja, 20.45 Poročila, 20.55 Vlak za dva potepuha, ameriški film, 22.50 Marušič: Obraz strahu (do 23.00).	16.15—00.00 Teletekst rtv Ljubljana, 16.30 Ključevce dogodivščine, 1. del, 16.50 Moj prijatelj Piki Jakob: Piki piše pismo, 1. del, 17.10 Jakec in fižolček, japonski risani film, 18.40 Kornati, dokumentarna oddaja TV Zagreb, 19.30 Tv dnevnik, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Careyeva metoda, ameriški film, 21.55 Tv dnevnik, 22.10 Poletna noč, Sever in jug, 18. del ameriške nadaljevanke (do 00.40). Oddajniki II. TV mreže: 13.25 Pobožaj mačka po ušesih, mladinski češkoslovaški film, 14.55 Zgodbe iz tovarne, tv nadaljevanke, 15.55 Koncert za Unicef, 16.35 Dallas, ameriška nadaljevanke, 17.25 Rim: SP v atletiki, prenos, 21.00 Poročila, 21.05 Glasbeni večer, 22.30 Svet na zaslonu, 21.10 Jazz — vključitev, 23.35 Športna sobota, 23.55 Šahovski komentar, iz Cetinja.	9.55—13.05 in 15.35—23.30 Teletekst rtv Ljubljana, 10.15 Živ žav, 11.00 Dr. Who: Ladja v vesolju, ponovitev 4. dela, 11.25 Domači ansambli: Alpski večer, 4. oddaja, 12.00 Kmetijska oddaja 15.55 Zdravnik umirajočega časa, 5. — zadnji del, 17.10 Sanje mesta, serijski film, 20.00 V. Nedeljkovski: Pretežno vedro, 2. del, 21.00 Poletna noč, Zdravo, Sever in jug, 19. del ameriške nadaljevanke. Oddajniki II. TV mreže: 16.25 Rim: SP v atletiki, prenos (slov. kom.), 20.15 Poljudnoznanstveni film: 20.45 Poročila, 20.50 Mali koncert, 21.10 Serijski film, 22.00 Mejaši, dokumentarna oddaja, 22.45 Poezija.	18.25—23.30 Teletekst rtv Ljubljana, 18.45 Radovedni taček: Slika, 19.05 Pamet je boljša kot žamet: O poljih za kralje in ušeh za kraljice, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 B. Taylor - Bradford: Bogatašinja, 5. — zadnji del, 20.55 Poletna noč, Sever in jug, 20. del ameriške nadaljevanke. Oddajniki II. TV mreže: 17.00 Rim: SP v atletiki, prenos, (slov. kom.), 20.00 Argumenti, zunanje politična oddaja, 20.30 Mali koncert resne glasbe, 20.45 Poročila, 20.55 Domači kino: Portret igralca in ujetnik 2. avenije, ameriški film, 22.25 Znanost.	17.45—00.00 Teletekst RTV Ljubljana, 18.05 Ex Libris: Matjaž Klopčič, 20.00 M. Karadžić: Stara mati še ni umrla, kdaj bo, se pa še ne ve, drama TV Titograd, 21.15 K. Cipci: Turjaška Rozamunda, balet, 21.55 Tv dnevnik, 22.10 Poletna noč, Sever in Jug, 21. del ameriške nadaljevanke. Oddajniki II. TV mreže: 16.25 Rim: SP v atletiki, prenos, 20.00 Tehnike likovnega ustvarjanja: Reševanje umetnin, dokumentarna serija, 20.40 Zrebanje lota, 20.45 Informativna oddaja, 21.00 Narodna glasba, 21.50 Muppet show.	18.20—00.00 Teletekst RTV Ljubljana, 18.35 Poročila, 18.40 Ključevce dogodivščine, 2. del, 18.50 Moj prijatelj Piki Jakob: Medvedja šola 2. del, 20.00 Film tedna — Bledom Draženska pisava, 1. del avstrijskega filma, 22.05 Po sledih napredka, 22.45 Tv dnevnik, 23.00 Poletna noč, Sever in Jug. Oddajniki II. TV mreže: 17.25 Banja Luka: Nogomet — kvalifikacije za olimpiado Jugoslavija: Finska, prenos, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Glasbeni večer, 21.30 Včeraj, danes, jutri, 21.45 Umetniški večer: Shakespeare na TV: Henrik I.	18.00—00.00 Teletekst RTV Ljubljana, 18.15 Poročila, 18.20 Jesen v dolini ribnikov, otroška oddaja, 18.35 Športnik Billy, risanka, 19.00 Štiri skladbe za harfo, 20.00 Tednik, 21.05 P. O. Enquist: Avgust Strindberg, 2. del švedske nad, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Poletna noč, Sever in Jug, zadnji del ameriške nadaljevanke. Oddajniki II. TV mreže: 16.25 Rim: SP v atletiki — prenos, (slov. kom.), 20.15 Narodna glasba, 21.00 Včeraj, danes, jutri, 21.15 Dokumentarni večer, 22.45 Odprta knjiga.
TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB	TV ZAGREB
Prvi program 9.00 Poletno dopoldne, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Cagney in Lacey, 21.00 Koncert Jasne Zlokič, 22.00 Dnevnik, 22.20 Kultura, 23.50 Program plus	Prvi program 8.30 Poletno dopoldne, 16.15 Rokomet, 17.35 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Umazana igra (film), 21.45 Dnevnik, 22.00 Tv scena, 22.30 Program plus.	Prvi program 10.30 Nedeljsko dopoldne, 12.00 Kmetijska oddaja, 14.00 Vsi smo hodili v šolo, 15.00 Nedeljsko dopoldne, 16.55 Morje, ljudje, obale, 17.30 Marianna moje mladosti (film), 18.55 Muppet show, 19.30 Dnevnik, 20.00 Pretežno jasno, 20.55 ZG blues, 21.40 Dnevnik, 22.00 Športni pregled, 22.45 Program plus.	Prvi program 9.00 Počitniški spored, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Lulu, 21.15 Politični magazin, 22.15 Dnevnik, 22.35 Program plus	Prvi program 9.00 Počitniški spored, 15.40 Program plus, 17.25 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Lulu, 21.15 Politični magazin, 22.15 Dnevnik, 22.35 Program plus	Prvi program 9.00 Počitniški spored, 14.40 Program plus, 17.20 Nogomet, 19.30 Dnevnik, 20.00 Obarfana svetlova, 22.15 Dnevnik, 22.35 Program plus.	Prvi program 9.00 Počitniški spored, 15.40 Program plus, 19.30 Dnevnik, 20.00 Politični magazin, 20.55 Izbrani trenutek, 21.05 Call (film), 22.45 Dnevnik, 23.05 Program plus
TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA	TV AVSTRIJA
Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Komisar, 21.25 Glasbene anekdote, 22.15 Karavana žensk (film). Drugi program 12.55 Šport, 16.35 Luč pravičnih, 17.30 Pionirji pretoklosti, 18.00 Tednik, 18.30 Hardcastle in McCormick, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kolo (dok. oddaja), 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Šport, 22.15 Fbi, 23.00 Šport	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.00 Počitniški spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Cirkus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Od Broadwaya, do Hollywooda, 21.50 Srečni vitez, 22.50 Šport Drugi program 15.00 Tedenski tv spored, 15.25 Šport, 16.10 Pogled v deželo, 16.55 Ti Drombuschi, 18.00 Dogodki in osebnosti, 18.25 Nogomet, 19.00 Filmske novitete, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ljubezen in vojna (film), 22.00 Ljudje brez milosti (film), 0.00 Serpico	Prvi program 14.00 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Adela Sandrock — spomini, 21.00 Anima (tv film), 22.20 Šport Drugi program 9.00 Matineja, 13.30 Športno popoldne, 16.55 Narodna glasba, 17.40 Pop glasba, 18.30 Okay, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mesto zločinca, 22.00 Hotel, 22.45 Sam proti mafiji	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Kojak, 22.05 Arhitektura, 22.55 Šport Drugi program 17.00 Šport, 17.30 Fizika, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Schwarzwaldska klinika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Nemogoča oseba (tv film), 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Zadnja izdaja (film), 23.55 Fbi,	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Afera Paperclip, 21.15 Dallas, 22.00 Šport Drugi program 16.45 Evropski narodni parki, 17.30 Usmeritev, 18.00 Kviz, 18.30 Schwarzwaldska klinika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Neverjetno (show), 21.15 Čas v sliki, 21.50 Stanovanjske vizije, 22.35 Berlinski sejem elektronike, 22.50 Kavarna Central	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ljubezen in vojna, 21.45 Pravi dunajčan ne potone, 22.35 Šport, 23.20 Serpico Drugi program 16.15 Šport, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Bill Cosby, 18.30 Schwarzwaldska klinika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stoletje operete, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Razredno srečanje, 22.35 Življenje je roman (film) Drugi program 17.00 Planet zemlja, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Schwarzwaldska klinika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Politični raport, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.50 Klub 2	Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 14.20 Počitniški spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ljubezen in vojna, 21.50 Sam proti mafiji, 22.50 Šport Drugi program 17.00 Planet zemlja, 18.00 Tv kuhinja, 18.30 Schwarzwaldska klinika, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Politični raport, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.50 Klub 2
TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA	TV MADŽARSKA
9.05 Počitniška matineja, filmi za otroke, 10.05 Ministrski predsednik, pon. TV film, 11.10 Telovadba za invalide, 11.20 Stari, pon. kriminalke, 17.10 Tv spored za 3 dni, 17.15 Za upokoje, 17.45 Teka, informacije, 18.00 Okno, služnostni spored, 19.00 Za boljši jezik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Delfinov dan, ameriški film, 21.50 Novi val, 22.50 Tv dnevnik.	9.00 Družinski festival za zdravje, 9.05 Za cicibane, 9.25 Pantomima, 9.40 Gospodična piratka, 2. del, 10.05 Cirkus, 11.15 Naš ekran, pon. 14.05 Kneginja Janka, pravljica, 15.15 Mozambik, 15.55 Barkochba, 17.00 Dnevnik, 17.15 Zanimbe, 17.40 Pop glasba, 18.45 Risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Hooperjev poslednji lov, kriminalka, 21.15 Tolkala, 21.40 Ljubezen do prve krvi, madžarski film, 23.10 Tv dnevnik.	8.45 Pisarna na Piccadillyju, 5. del, 9.15 Okrogli svet, 9.30 Risanka, 9.55 Glej! 10.20 Kraljevič in herac, 2. del, 11.25 Rokomet, 14.40 Plesna suita, 15.05 Grbavec, pustolovski film, 16.50 Novo šolsko leto, 17.10 Delta, 17.40 Oglejmo si skupaj, 18.25 Pravljice, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Dnevnik, 20.10 Hooperjev poslednji lov, 2. del, 21.45 Skozi stolca, 21.55 Telesport, 22.40 Poročila.	17.25 Poročila, 17.30 Svetovno prvenstvo v atletiki, prenos tekmovalj iz Rima, 20.10 Večerna pravljica, 20.30 Tv dnevnik, 21.00 Pojoče filmske kocke; Rapso-dija v modrem, ameriški č/b film iz leta 1945, 23.25 Tv dnevnik.	9.05 TV satira, 9.35 Posebni oddelek, kriminalka, 10.00 Delta, pon. 10.25 Telovadba za invalide, 17.10 Tv spored za 3 dni, 17.15 Poljska balada, dokumentacija, 17.35 Koledar 1987, način življenja in zdravje, 18.45 Risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Verdi, 4. del italijanske serije, 21.15 Studio '87, kulturni TV tednik, 22.15 Festival diamantnih nagajencev, belgijski film, 22.35 Tv dnevnik.	9.05 Živela enakopravnost, TV igra, 10.35 Studio '87, pon. 16.50 Svet jezika, 17.30 Ob prazniku SR Vietnam, 18.05 Novi Reflektor, magazin, 18.50 Cim cim, literarne uganke za otroke, Sandor Wores, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Družinski krog, možnosti, 20.55 Resna glasba, 21.05 Frigyes Karinty, in memoriam ob 100-letnici rojstva, 21.45 Graditelj Eugenio de Savoya, 22.15 Tv dnevnik.	9.05 TV doktor, zdravniški nasveti, 9.15 Čao, mammi! 9.45 Koledar, pon. 10.35 Novi Reflektor, pon. 16.30 Jeras — Pompei vzhoda, angleški film, 17.15 Družinski krog, možnosti, 20.55 Resna glasba, 21.05 Sotrpini, rehabilitacijski magazin, 17.45 Dokumentarni film, 18.40 Tom in Jerry, risanka, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Konec noči, TV igra, 21.15 Panorama, 22.15 Umetnina tedna, 22.20 Tv dnevnik.
TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER	TV KOPER
17.00 Otroški program, 18.00 Nora ljubezen — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Veronica — telenovela, 20.30 Brahmsove simfonije Orkester Dunajske filharmonije-dirigira Leonard Bernstein, 21.50 TVD vsedanes, 22.05 Balet: Royal ballet — 2. del, 23.00 Moč spomina — pričevanja znanih osebnosti skozi stolce, 24.00 Novice v nemščini in angleščini.	17.00 Program za otroke: Risanka, 17.25 Rim: Lahka atletika — svetovno prvenstvo, 21.00 TVD vsedanes, 21.15 Billy Joel — koncert, 22.00 Rim: Lahka atletika, 23.00 Skrivnosti morja — Jacques Cousteau, 24.00 Novice v nemščini in angleščini.	16.25 Rim: Lahka atletika — svetovno prvenstvo, 20.30 Film: Dobrodošli otroci, ponovitev 22.00 Tv vsedanes, 23.15 Nenavadne zgodbe Edgarja Allana Poa, 24.00 Novice v nemščini in angleščini.	17.00 RIM: lahka atletika — svetovno prvenstvo, 20.00 Tvd Stičišče, 20.30 Film: Dobrodošli otroci, ponovitev 22.00 Tv vsedanes, 23.15 Nenavadne zgodbe Edgarja Allana Poa, 24.00 Novice v nemščini in angleščini	16.00 Odprta meja, 16.25 Rim: lahka atletika — svetovno prvenstvo, 19.50 Tvd Stičišče, 20.20 Loto — zrebanje, 20.30 Film: Nesporazum, 22.00 Tv vsedanes, 22.15 Rim — lahka atletika SP, 23.15 Zločin in kazen — 5. in zadnji del Tv nanizanke	17.00 Program za otroke: risanke, 17.25 Nogomet: Jugoslavija — Finska kvalif. za olimpiado, 19.15 Odprta meja, 19.30 Tvd Stičišče, 19.45 Veronica — telenovela, 20.30 Pod zvezdami — glasbena oddaja, 21.45 Tvd vsedanes, 22.00 Rim — lahka atletika SP, 23.00 Film: Mladi policaj	16.00 Odprta meja, 16.25 Rim: lahka atletika SP, 20.15 Tvd Stičišče, 20.30 Film: Gung Ho! 22.00 Tvd vsedanes, 22.15 Rim: lahka atletika SP, 23.15 Mali moderni svet — 3. in zadnji del nanizanke

Narocniki Vestnika v tujini

Te dni preživljate dnevno in v domovini. Če se ne morete priložiti Vestniku, vas prosimo, da rite in se oglašite na upravi Vestnika, Tiltova 29/L v M. Soboti ali na predalčnici Nespuljane v Lendavi, telefonska številka 04 32 ure pa tudi v uradni prodajni sekciji v Gornji Radgoni.

CERTUS Avtobusni promet Maribor, n. sol. o.

AVTOBUSNI PROMET

CERTUS, tozdv Avtobusni promet Murska Sobota Odbor za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge

1. Mazanje vozil

za nedoločen čas

Pogoji:

- dokončana osnovna šola
- 6 mesecev delovnih izkušenj — priučitev
- poskusno delo 1 mesec

2. Čistilka avtobusov

za določen čas 9 mesecev

Pogoji:

- vsaj 6 razredov osnovne šole
- ženski spol — telesno zdravje
- poskusno delo 1 mesec
- bivališče v M. Soboti ali okolici

3. Čiščenje poslovnih prostorov

na AP v Murski Soboti za določen čas 6 mesecev

Pogoji:

- vsaj 6 razredov osnovne šole
- poskusno delo 1 mesec

Prijave pošljite v 8 dneh od dneva objave v tajništvo tozda Murska Sobota, Bakovska ul. 29.

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v 83. letu starosti zapustila

Franciška Füredi

iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za darovane vence, cvetje in prispevke v dobrodelne namene ter izraženo sožalje.

Posebna hvala zdravstvenemu in strežnemu osebju, sostanovalki Kutoševi in vsem, ki so ji kakorkoli lajšali bolečine v Domu oskrbovancev v Rakičanu.

Hvala g. seniorju Novaku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in vsem, ki so jo pospremili na zadnji poti.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

V SLOVO

PETRU

PRIJATELJI

Ah, kako nam sonce milo sije,
ker smo vedno žalostni,
najdražje na svetu smo izgubili,
tebe, sin in brat ljubljeni.

V SPOMIN

29. avgusta bo minilo šest žalostnih let, odkar je prenehalo biti srce dragega

Štefana Korpiča

iz Šulincev 39

Grenko je spoznanje, da te ne bo nikoli več med nami, toda v naših srcih še živiš in boš živel do konca naših dni. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in stojite ob njegovem preranem grobu.

NEUTOLAŽLJIVI VSI NJEGOVI

V SPOMIN

Sonji Novak

roj. Zrinski
iz Otovec

ki počiva v Makolah. 6. septembra 1987 bo minilo eno leto, odkar si odšla na zadnjo pot, odkoder ni vrnitve. Toliko let prehitro si nas zapustila, ljubila si življenje in svoje drage in do zadnjega si imela upanje, da boš tudi sedaj premagala bolezen. Ušojeno ti je bilo samo 40 let življenja. Tvoj prelep dom, prav tako prijazen, je postal čisto tuj, kajti vse veselje si vzela s seboj. Le praznina in cvetje, s katerim ti krasimo zadnje počivališče, je ostalo. Ob plamenih sveč se te spominjamo. Pozabljena ne boš nikoli.

SESTRIČNA HELENA Z DRUŽINO IN DOMAČIMI

V SPOMIN

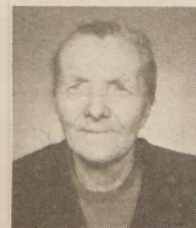
Te dni mineva leto žalosti, odkar nas je zapustil naš dragi oče

Franc Švarc

iz M. Sobote

Hvala vsem, ki ste ga spoštovali, stojite ob njegovem grobu in prižgete sveče.

Žalujoci: VSI NJEGOVI

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe, naša mama, ni,
da bi skupaj še bili.

V SPOMIN

2. septembra je minilo eno leto, odkar je prenehalo biti srce naše drage mame in stare mame

Marije Gomboc

iz Beznovec

Hvala vsem, ki ste jo ohranili v iskrenem in lepem spominu, se ustavite ob njenem preranem grobu, ji poklonite cvetje in prižigate svečke.

VSI NJENI

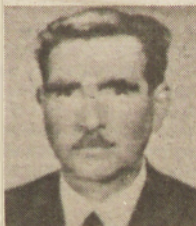
Niti zbogom nista rekla,
niti roke nam podala,
smri vaju je vzela prehitro,
a v naših srcih bosta ostala.

V SPOMIN

24. avgusta je minilo leto, odkar nas je zapustila draga mama, tašča, stara mama in sestra

Šarika Ouček

iz M. Sobote

27. avgusta pa mineva 10 let, odkar je zastal korak dragega očeta

Karla Oučka

iz M. Sobote

Ostali so nam sledovi vajinih pridnih rok in grenko spoznanje, da se nikoli več ne vrne med nas, toda v naših srcih živiš, dokler bomo živeli mi. Spominjamo se vaju z bolečino v srcih in vračamo ljubezen s cvetjem in plameni sveč na vajinem grobu.

SIN VLADO Z DRUŽINO, HČERKA BEBA Z DRUŽINO, SESTRE, BRATJE IN DRUGO SORODSTVO

V SPOMIN

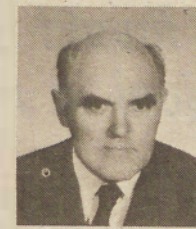
28. avgusta 1987 je minilo eno leto, odkar smo se za vedno poslovili od naše drage mame, stare mame in babice

Franciške Horvat

iz Puconec 13

Vsem, ki se je spominjate, stojite ob njenem grobu, ji prinašate cvetje in prižigate svečke, hvala!

VSI NJENI

V SPOMIN

24. avgusta sta minili dve leti žalosti, bolečine in praznine, kar nas je mnogo prezgodaj zapustil naš ljubljeni mož, oče in dedi

Rudi Zrinski

iz M. Sobote

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate, stojite ob njegovem grobu, mu poklonite cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa naju je v 76. letu starosti zapustil naš dragi mož in oče

Ludvik Kočiš

iz Kančevce

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nama v najtežjih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, dragemu pokojniku darovali vence in cvetje ter ga v tako lepem številu pospremili na njegov zadnji poti.

Posebna hvala g. duhovniku, pevcem za odpete žalostinke ter gospodniku KS.

Žalujoci: žena Irena, hčerka Irena in drugo sorodstvo

V SPOMIN

Štefanu Srešu

iz Melinec

Oče, trdne in žuljave so bile tvoje roke, vendar nežne, radodarne za nas otroke. Naj ti bo za vsa čustva, ljubezen in delo, ki si jih razdajal za nas, zahvala in zlat, neizbrisen spomin, da te bomo v naših srcih in delu v vsem posnemali in ostali vedno tvoji.

Globoko boleč je spomin na 26. avgust, ko sta minili dve leti bridke žalosti, bolečine in praznine, odkar nas je mnogo preran zapustil za neizprosno boleznijo naš najdražji, nikoli pozabljeni mož, oče in dedek.

Svečke in cvetje so dokaz, da te imamo še vedno radi.

Z ŽALOSTJO OSTAJA ŽENA MARIJA Z OTROKI

V SPOMIN

3. septembra mineva žalostno leto, odkar smo se poslovili od naše drage mame, sestre in tete

Anke Bistovič

roj. Vohar
iz Dokležovja

Kruta je resnica, da te ni, vendar si v naših srcih in mislih vedno z nami.

Vsem, ki ste jo ohranili v lepem spominu, in darovalcem za naše — iskrena hvala!

VSI TVOJI NAJDRŽIJI

NA 25. MEDNARODNEM KMETIJSKO-ŽIVILSKEM SEJMU, GORNJA RADGONA

IZKUŠNJE PRINAŠAJO KAKOVOST

NOVO IZ MESNE INDUSTRIJE

- MESNI IZDELKI V ASPIKU
- LOVSKI NAMAZ
- PIVSKI NAREZEK S ŠAMPINJONI

POSKUŠNJE:

Petek, 28. avgusta

Poskušali boste nove izdelke soboške Mesne industrije: lovski namaz, pivski narezek s šampinjoni in mesne izdelke v aspiku.

MESNA INDUSTRIJA MURSKA SOBOTA

- največji proizvajalec mesa in mesnih izdelkov v Sloveniji
  - velik izvoznik na skoraj vse konce sveta
  - največji izdelovalec hitro pripravljene hrane v Jugoslaviji
- Program ESKO**

DOBIMO SE V HALI ABC POMURKE NA SEJMIŠČU POMURSKEGA SEJMA OD 21. DO 30. AVGUSTA

v besedi in sliki

SEJA SOLIDARNOSTNEGA ODBORA V LJUBLJANI:

Še 1,5 milijarde soboški občini

Poletna neurja, ki so pustošila predvsem v severovzhodni Sloveniji, so sodeč po zahtevkih, ki jih je prejel republiški odbor podpisnikov družbenega dogovora o delitvi sredstev solidarnosti, povzročila za 53,5 milijarde dinarjev škode. Za solidarnostni denar se poteguje kar 12 občin, med katerimi tudi tri pomurske — Murska Sobota, Ljutomer in Gornja Radgona.

Za slednji velja naslednje: prva ocena škode v Ljutomeru je nekaj čez milijardo. 15 odstotkov zneska bodo dobili iz tega sklada, akontacija pa bo znašala okrog 185 milijonov. Radgončani so škodo ocenili na 2,46 milijarde, dobili bodo 10 odstotkov od ocenjenega, takoj pa 172 milijonov. Za obe občini pa velja, da se lahko nadejata še večjemu nadomestilu, saj je po najnovejšem sklepu vse poletne škode mogoče seštevati. Zato bodo prišli še škofo 25. julija.

To je tudi datum, ko je soboška občina utrpela 29,224 milijarde dinarjev škode (upoštevaje še poplave 5. avgusta), kar je 34,7 odstotka lanskega družbenega proizvoda. Kot je znano, so 2 milijardi

solidarnostnih dinarjev že nakazali (zadnji obrok 25. avgusta). Na tokratni ljubljanski seji so soboški predstavniki (s strani IS Janez Stoti, Anton Slavic in Ervin Pitz ter direktor Panoake Franc Vratarič) skušali doseči, da bi goriški kmet prejel upravičeno pomoč. Zato so pravočasno sestavili dokončno poročilo o škodi, ki ga je odbor zahteval vsaj 30 dni po neurju. Toda ta isti odbor od petka do torka poročila baje ni mogel verificirati, zato so se znova lahko pogovarjali le o dodatni akontaciji. Tako bodo v Mursko Soboto nakazali še dodatno milijardo in pol, to pa je 80 odstotkov denarja, na katerega je iz tega sklada mogoče računati. Denar bo gotovo olajšal predvsem kmetijsko sanacijo v drugi fazi, ko naj bi prišli na vrsto vsi oškodovani, ne le živinorejci. Za uspešnost druge faze bi sicer res rabili 9 milijard dinarjev, toda solidarnostni denar je le eden virov financiranja. S tokratno torkovo odpravo Pomurcev v Ljubljano smo torej lahko zadovoljni — predvsem pa tisti, ki od družbe pomoč upravičeno pričakujejo.

Bojan Peček

ŠOLA JE TU

Če učitelji ne bodo motivirani...

Novo šolsko leto že dokaj glasno trka na duri. Pravzaprav so jih po 20. avgustu tako rekoč povsod odprli, kajti začela so se strokovna izpopolnjevanja (seminarji, aktivni), razni sestanki, pa dodatni pouk. Prav zaradi tega se bo seveda začelo v torek, 1. septembra, ko bo zakoračilo čez šolski prag tudi nekaj čez 14 tisoč pomurskih osnovnošolcev in okrog 3.300 učencev srednjih šol v Pomurju.

Kaj pa prinaša novo šolsko leto?

O velikih spremembah in novostih ne moremo govoriti, čeprav je bilo, denimo, veliko govora o ponovni prenovi srednjega usmerjenega izobraževanja, ki naj bi bolj kot doslej usposabljal učence za delo, spremenili pa naj bi še marsikaj drugega. Zdaj je, kot vse kaže, tako da bodo v 3-in 4-letne srednje šole (IV. in V. zahtevnostne stopnje) uvedli prenovljene programe, ki bodo imeli vgrajeno tako imenovano »nivojsko diferenciacijo« pouka pri slovenskem in tujem jeziku ter matematiki. Tako sta za te predmete pripravljena tudi po dva učna načrta — posebej za 3-in 4-letne šole. Prenovljeni pro-

grami pa so v predmetnikih drugače razporejeni po letnikih, ali pa se je spremenil obseg (OZ, STM, GE, OTP, RA). Spremembe pa se ne ometajo v naravoslovno-matematični in družboslovni usmeritvi, ker so ju prenovili že v lanskem šolskem letu. Kot no- vost za Pomurje pa kaže omeniti da bodo na srednji šoli v Ljuto- meru uvedli poleg družboslovno- jezikovnega programa tudi pro- gram naravoslovno-matematična tehnologija.

V osnovnih šolah pa bodo na- posled uvedli nov programa dela in življenja tudi v osme in prve tri razrede osemletk s prilagojenim učnim programom.

Stroški šolanja in delovanja šol postajajo vse večji, zato je pričakovati, da se bodo razmere v šolstvu zaostriale. Zaradi zaostanja v nagrajevanju, v Pomurju so trenutno v najbolj neugodnem položaju v ljubljanski občini, pedagoški delavci ne bodo dovolj motivirani za dobro opravljanje vzgojno-izobraževalnega dela. Zares bo škoda, če bo tako! Kot je tudi škoda, da se za učitelje zadnja leta odločajo večinoma dekleta in zato se šole vse bolj »feminizirajo«. Strokovna sestava pa se sicer izboljšuje.

Kot pomurske »novosti« kaže še omeniti, da so pri osnovnih šolah Turnišče in Videm ob Ščavnici začeli graditi prizidka, prav tako pa gradijo tudi nov objekti Vzgojno-varstvenega zavoda Veržeh in telovadnico pri OŠ Edvard Kardejev v Murski Soboti. Pa srečno v šolo!

Jože Graj

PONOVA SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE GORNJA RADGONA

Skupščina delegatskih pobud

Če je seja radgonske skupščine 27. julija odpadla zaradi nesklepčnosti delegatov v zboru združenega dela, je bila udeležba na četrtkovi seji, dan pred začetkom radgonskega sejma (21. avgusta), nad pričakovani. In kakor da so hoteli delegati nadoknaditi zamujeno — slišali smo veliko delegatskih pobud in vprašanj ter bogato razpravo.

Že v začetku se je seja zavlekla zaradi številnih delegatskih vprašanj, pa tudi vse naslednje obravnavane zadeve — informacija o poslovanju organizacij združenega dela v gospodarstvu in negospodarstvu v prvem polletju, poročilo o delu izvršnega sveta, informacija o delu skupščine, predlog podelitve občinskih priznanj in plakete ter drugo — so kar klicale po razpravi. Ni bilo prvih, da se je pojavilo javno nezadovoljstvo nad delom Samoupravne stanovanjske skupnosti. Tako je tudi tokrat delegat DPZ zahteval ustanovitev posebne komisije, ki bi pregledala delo te (po mnenju nekaterih preveč monopolne in samovoljne) skupnosti. Povod so bili razni zapleti pri dodeljevanju stanovanj in posojil, ko strokovni kadri Avtoradgona ne morejo dobiti stanovanja, čeprav so na prednostni listi, nekdo drug pa jih dobi brez težav.

Delegata Gorenja Elrad in Zveze združenih borcev sta se med drugim dotaknila varčevanja vodilnih občinskih ljudi. Zakaj je potrebno kupovati nova službena vozila, koliko jih je v radgonski občini in kdo se z njimi vozi — da prihodnje skupščine želijo dobiti odgovore na ta vprašanja. Delegat občinskih upravnih organov je podal pobudo (in hkrati kritiko), povezano s Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Ti naj bi vsaj enkrat na teden namenili več pozornosti občini Gornja Radgona, saj je počasno in neza- interesirano delo strokovnih delavcev spiza vse teže prenašati.

Delegatka v družbenopolitičnem zboru pa je predlagala, da skupščina občina Gornja Radgona in druge pomurske občine poskušajo vplivati na republiško skupščino in bi tako s skupnimi močmi rešili problem obrambe pred točo in neodgovornega rav-

nanja. Kdaj bo znan krivec za milijonske škode v murskosoboški gornjeradgonski in ljubljanski občini?

V nadaljevanju seje skupščine je podpredsednik izvršnega sveta predstavil poslovanje radgonskega gospodarstva v prvem polletju. Kar veliko delegatov se je prijavilo k razpravi, vse pa so se »gibale« okrog preniknih osebnih dohodkov in previsokih prispevnih stopenj. Zakaj so prispevne stopnje v radgonski občini toliko višje od stopenj v drugih pomurskih občinah? Odgovor je bil nekoliko obširnejši, zapleten in njegovo bistvo je, da dobi radgonska občina manj republiških sredstev, zato morajo toliko več plačati delavci — ker pa ni velike industrije in velikega števila zaposlenih, je tudi manj sredstev. Denar, ki

ga potrebuje občina, pa je treba zbrati, zato toliko višje prispevne stopnje. Tako so delavci v gospodarstvu dobili za 30 tisoč dinarjev nižje osebne dohodke (v negospodarstvu celo za 50), kot pa delavci v drugih pomurskih občinah. Povprečni osebni dohodek v prvem polletju je bil za več kot 20 odstotkov nižji od republiškega povprečja.

Ne le previsoke prispevne stopnje, tudi povečevanje števila zaposlenih v negospodarstvu so trn v peti radgonskega gospodarstva. Med številnimi sklepi, ki so jih sprejeli na predsejski skupščini, so tudi komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj bo dodatno izračunal prispevne stopnje, začeli bodo z reorganizacijo strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti in poskušali zvedeti, kako učinkovita je bila inter- ventna zakonodaja.

Radgonska občina je znana po zapletih pri najpreprostejših zadevah — lani so postavili v neroden položaj dobitnika priznanja, letos dobitnika plakete.

Bernarda Peček

MORAVSKE TOPLICE

NOVA BREZCARINSKA TRGOVINA

V petek so v Moravskih Toplicah odprli novo brezcarinsko trgovino. Tokrat je ta trgovina iz sklopa Brodokomercove trgovinske mreže, ki je najbolj razširjena v Jugoslaviji, saj je petkova novost 158. povrsti. Brodokomerc ima tako 40 odstotkov vseh brezcarinskih trgovin v Jugoslaviji. Sodelovanje z Radensko je sicer že trajnejše, s tokrat so začeli tudi na tem področju, ki ga uameravajo v prihodnje tudi razširiti. Dejstvo je, da je Brodokomerc tudi turistična organizacija in tako se področje sodelovanja z Radensko kar ponuja, predvsem pri popestritvi turistične ponudbe obeh partnerjev, kakovostnejših turističnih storitev in večjega devizačnega iztržka. Brezcarinsko trgovino v Moravskih Toplicah je v prisotnosti predstavnikov Radenske in Moravskih Toplic odprl Janez Škofič, pomočnik direktorja za zunanjo trgovino reške delovne organizacije.

D. L.

URADNE OBJAVE

URADNE OBJAVE PO
MURSKIH OBČIN: GOR-
NJA RADGONA, LENDA-
VA IN MURSKA SOBO-
TA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

Leto XXIII

Murska Sobota, dne 27. avgusta 1987

Št.: 21

175. Družbeni plan razvoja občine Lendava za obdobje 1986—1990

175

Na podlagi 62. in 139., 140 in 141. člena Zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Uradni list SRS, št. 1/80, 33/80 in 2/81) in na podlagi 38., 39. ter 47. in 50. člena statuta občine Lendava (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Ljutomer, Lendava in Murska Sobota, št. 37/81, 39/83 in 9/86) je Skupščina občine Lendava na seji zбора združenega dela, zбора krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zбора, dne 10. 6. 1986 sprejela

družbeni plan razvoja občine Lendava za obdobje 1986—1990

Uvod

Obdobje 1986—1990 predstavlja prvo obdobje dolgoročnega plana občine. Družbeni plan občine pomeni konkretizacijo usmeritev in strategije dolgoročnega plana v prvem obdobju njegovega izvajanja in zagotavljanja pogojev za njegovo postopno uresničevanje.

Pri izdelavi osnutka družbenega plana občine smo izhajali tudi iz smernic za družbeni plan občine za obdobje 1986—1990. Predloga dogovora o temeljnih družbenega plana občine za obdobje 1986—1990, osnutkov samoupravnih sporazumov o temeljnih planov SIS družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje za obdobje 1986—1990 ter razpoložljivih planskih dokumentov OZD in KS.

Razvojne usmeritve so usklajene z družbenim planom SR Slovenije za obdobje 1986—1990.

Kot izhodišče za opredeljevanje nadaljnega razvoja je bila tudi ocena dosedanjega razvoja, analize ključnih problemov na prehodu iz prejšnjega v prihodnje obdobje ter analize možnosti nadaljnega razvoja. Ker je to temeljito obdelano v analizi razvojnih možnosti v obdobju 1986—1990 z nekaterimi elementi do leta 2000, v tem dokumentu tega ne ponavljamo.

1. Cilji družbenega razvoja občine

Upošteva se izhodišča za opredelitev razvojne politike, v tem okviru pa zlasti cilje dolgoročnega družbenega plana občine, ki poudarjajo krepitev družbenega in materialnega položaja delovnih ljudi in občanov kot temeljni razvojni cilj ter upošteva se možnosti in pogoje razvoja občine, so temeljni cilji družbenega plana občine v obdobju 1986—1990 naslednji:

1.1. Razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov

Pri razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov bomo posebno pozornost namenili uveljavljanju odločilne vloge delavcev v združenem delu svobodni menjavi dela, samoupravnem združevanju sredstev na dohodkovnih temeljih ter nadaljnjemu razvoju in krepitvi vloge delegatskega sistema.

Zagotavljali bomo odločilno vlogo in odločanje delavcev v združenem delu o možnostih, sredstvih in rezultatih dela v celotni družbeni reprodukciji.

Osrednjo pozornost bomo namenili nadaljnjemu razvijanju koncepcije dohodka kot temeljnega motiva za delo in gospodarjenje. Doseči moramo kakovostne premike pri uveljavljanju delitve osebnih dohodkov po delu, rezultatih dela in minulega dela. To mora delavca ekonomsko spodbujati k uresničevanju stabilizacije. Krepiti bomo samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje in usposabljali integracijske procese, ki bodo prispevali k hitrejšemu družbenoekonomskemu razvoju občine.

1.2. Stabilna gospodarska rast

Zagotoviti moramo stabilno in skladno gospodarsko rast v občini. To bomo dosegli z boljšim izkoriščanjem obstoječih proizvodnih zmogljivosti in delovnega časa, boljše organizacijo dela, s prestrukturiranjem proizvodnje, ki ni rentabilna ter s proizvodnim ukrepanjem za odpravo izgub. Hitrejšo rast bomo dosegli s preusmerjanjem proizvodnje v izvoz in izkoriščanjem komparativnih prednosti občine.

Zaradi skladnejše strukture gospodarstva bomo pospeševali razvoj terciarnih dejavnosti (turizem, drobno gospodarstvo, trgovina).

1.3. Povečanje izvoza

Uspešnejše vključevanje v mednarodno delitev dela bomo dosegli z boljšo kvaliteto izdelkov, z uvajanjem novih izvozno zanimivih proizvodov in povečevanjem izvoznih storitev. V naslednjem srednjeročnem obdobju moramo doseči povečanje deleža izvoza OZD, ki so se dosedaj premalo vključevale v izvoz. Povečano vključevanje gospodarstva v mednarodne ekonomske tokove bo zagotovljen selektiven vpliv zunanjih trgov na gospodarjenje, kar naj bi spodbudilo uveljavljanje kvalitetnih dejavnikov razvoja in pozitiven vpliv sodobne tehnologije na proizvodnjo.

1.4. Tehnološko posodabljanje gospodarstva

Prehod k tehnično in tehnološko intenzivnejšim oblikam gospodarjenja bo mogoč le s stimulatивно mobilizacijo vseh domačih razvojno raziskovalnih potencialov in tesnejšim sodelovanjem z znanstveno raziskovalnimi institucijami.

Pri razvoju osnovnih proizvodnih faktorjev bo odločilno vlogo odigralo znanje. Zato moramo povečati intelektualni potencial, ki bo poglavitni dejavnik pri dviganju delovne in tehnične produktivnosti. V zvezi s tehnološko preobrazbo bo pomembna naloga izboljševanje izobrazbene strukture zaposlenih. Bistveno moramo omejiti ekstenzivno zaposlovanje nekvalificiranih in priučenih delavcev in zaposlovanje, kvalificirane kadre in s srednjo, višjo in visoko izobrazbo.

Ob upoštevanju selektivnih investicijskih kriterijev bomo pomembnejši del sredstev namenili zamenjavi iztrošene opreme, posodabljanju proizvodnje v smeri tehnološko in razvojno intenzivnih in računalniško podprtih proizvodnih programov. Z vlaganjem sredstev za reprodukcijo v novo opremo bomo zagotovili, da se zniža stopnja odpisanosti opreme.

V okviru tehnološke preobrazbe gospodarstva spadajo tudi naloge v zvezi z racionalnejšo porabo surovin in reprodukcijskega materiala, večjo uporabo sekundarnih surovin, smotrnejšim izkoriščanjem razpoložljivih naravnih virov in danosti.

1.5. Intenzivnejša kmetijska proizvodnja

Povečanje obsega tržne kmetijske proizvodnje, ki bo tudi ekonomsko zanimiva, bomo dosegli s smotrnejšim izkoriščanjem kmetijskih zemljišč, agro in hidromelioracijami in večanjem hektarskih donosov. Povečanje živinorejske proizvodnje bo temeljilo predvsem na lastni krmni osnovi v občini. Bolje bomo izkoristili možnosti v vinogradništvu, sadjarstvu in pridelavi vrtnin. Razvoj kmetijstva bomo še naprej podpirali s spodbujalnimi ukrepi kreditne in davčne politike in sredstev intervencij v proizvodnji hrane.

1.6. Gospodarska in komunalna infrastruktura

V okviru politike izboljševanja življenjskih razmer bomo intenzivneje razreševali problematiko infrastrukturnih dejavnosti (PTT, ceste, komunalne naprave in objekti).

V tem srednjeročnem obdobju bomo povečali delež družbenega proizvoda, ki se namenja za urejanje gospodarske in komunalne infrastrukture, k čemer bomo pritegnili tudi sredstva občanov.

Začeli bomo razreševati problematiko komunalne energetike za potrebe občanov in gospodarstva.

1.7. Družbene dejavnosti

Temeljni cilj na področju družbenih dejavnosti bo ohranjanje doseženega standarda v okviru prilagajanja materialnim možnostim družbe.

V skladu s programom dolgoročnega programa stabilizacije bomo intenzivirali tiste programe, ki najbolj vplivajo na ustvarjalno moč družbe in posameznike. Ustvarjali bomo pogoje za uveljavljanje dvojezičnosti in sožitja med narodi in narodnostmi Jugoslavije.

Socialna politika bo naravnana v spreminjanje družbenoekonomskih odnosov, spodbujanje vsestranskega razvoja družbe, osebnosti ter doseganje materialnih in socialnih ciljev. Prizadevali si bomo, da bo socialna politika temeljila na rezultatih dela, na uveljavljanju ustvarjalnosti in nadaljnji humanizaciji odnosov med ljudmi ob upoštevanju upravičene solidarnosti in vzajemnosti.

1.8. Smotrna raba prostora in urejanje okolja

Razvoj v prostoru bomo usmerjali z usklajeno prostorsko, zemljiško in urbanistično politiko. Dosledno bomo izvajali politiko policentričnega razvoja občine in pri tem odpravljali neusklajenosti deagrarni-

zacije in urbanizacije. Preprečevali bomo nesmotne posege v prostor. V skladu z usmeritvami dolgoročnega plana občine bomo za vsa zemljišča določili namensko rabo, kjer bo imelo prednost izboljšanje in varovanje kvalitetnih zemljišč za kmetijsko in gozdarsko proizvodnjo.

Ustrezneje bomo varovali okolje, predvsem s sanacijo obstoječih virov onesnaževanja. Varstvo okolja mora postati sestavni del ravnarja organizacija združenega dela in skupnosti ter občanov pri sprejemanju odločitev ter v vsakodnevnem življenju in delu.

Kvalitetneje bomo varovali naravno in kulturno dediščino ter dobrine skupnega družbenega pomena.

1.9. Skladnejši razvoj občine

Nadaljevali bomo s pospeševanjem skladnejšega razvoja občine, tako da bomo postopoma zmanjševali razlike med mestom in vasjo ter preprečevali pretirano koncentracijo prebivalstva na eni in odseljevanje na drugi strani.

1.10. Medobčinsko in obmejno sodelovanje

V okviru skladnejšega razvoja v širšem območju bomo spodbujali večje medsebojno sodelovanje s sosednjimi občinami in v katerih imajo naše OZD sedeže delovnih ali sestavljenih organizacij. OZD gospodarstva in družbenih dejavnosti bodo v okviru svojih razvojnih načrtov opredelile in izvajale različne oblike sodelovanja s sosednjimi območji Madžarske in Porabjem.

1.11. Splošna ljudska obramba in družbena samozaščita

Nadaljnjo krepitev sistema splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite bomo zagotavljali s stalnim povečevanjem učinkovitosti mobilnosti in celovitosti obrambne in samozaščitne sposobnosti prebivalstva. Usposabljali bomo delovne ljudi in občane za preprečevanje in obvladovanje vseh vrst družbenoškodljivih pojavov v miru in učinkovito delovanje v primeru naravnih nesreč in drugih nesreč, morebitnih izrednih razmer in vojne. Obrambne in samozaščitne dejavnosti bomo razvijali kot sestavni del samoupravnih pravic, odgovornosti in družbenopolitičnega delovanja delovnih ljudi in občanov.

II. GLOBALNI MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA

2.1. Družbeni proizvod, dohodek in njegova delitev

Izhajajoč iz analize razvojnih možnosti občine za obdobje 1986—1990 z nekaterimi elementi do leta 2000 bomo v prvih petih letih dosegali nekoliko nižje povprečne letne rasti gospodarskega razvoja kot v povprečju do leta 2000. Ustvarjanje družbenega proizvoda bo v glavnem odvisno od intenzivnosti koriščenja obstoječih produkcijskih faktorjev, zatečenega stanja glede pogojev pridobivanja dohodka in dinamike spreminjanja pogojev gospodarjenja, učinkov ukrepov SR Slovenije za skladnejši regionalni razvoj, intenzivnosti vključevanja OZD v mednarodno menjavo in povečevanje izvoza proizvodov višje stopnje obdelave na konvertibilno področje ter od dinamike vlaganj investicijskih sredstev v perspektivne proizvodne programe v sklopu prestrukturiranja gospodarstva občine.

Za uresničevanje skupnih ciljev gospodarskega in družbenega razvoja občine Lendava v obdobju 1986—1990 bo potrebno in na osnovi ocen razpoložljivih produkcijskih faktorjev tudi možno doseči 4 % povprečno letno realno rast družbenega proizvoda.

Načrtovano gospodarsko rast bomo dosegli na osnovi kvalitetnejših dejavnikov razvoja kot so: večja produktivnost družbeno priznanega dela; povečevanje izvoza; ustrezna delitvena politika, ki bo prispevala k večji proizvodnji; selektivna investicijska politika; produktivno zaposlovanje, posodabljanje sredstev za delo in boljša izraba kmetijskih površin, izraba turističnih možnosti. V procesu prestrukturiranja gospodarstva in družbenih dejavnosti bomo hkrati ustvarjali pogoje, ki so nujno potrebni za doseganje dolgoročno zastavljenih ciljev.

Načrtovano dinamiko gospodarske rasti v obdobju 1986—1990 v občini Lendava bo možno doseči na osnovi naslednjih parametrov razvoja:

— realna rast družbenega proizvoda 4 % povprečno letno s tem, da bodo v povprečju v strukturi več kot v preteklih letih prispevale terciarne dejavnosti;

— rast obsega industrijske proizvodnje in rudarstva 4,5 %. Glede na pričakovane učinke novih proizvodnih kapacitet, načrtovano večjo produktivnost dela, vlaganja v posodabljanje opreme in prispevek rudarstva proti koncu srednjeročnega obdobja je načrtovana rast realno dosegljiva;

— povprečna letna rast kmetijske proizvodnje najmanj 4 % je dosegljiva z intenzifikacijo predvsem rastlinske proizvodnje in preko izboljšanja pogojev gospodarjenja v panogi;

— rast izvoza blaga in storitev za 7 % s tem, da se bo ugodno razmerje prodaje na konvertibilnem trgu v odnosu na klirinški trg vsaj obdržalo;

— rast uvoza 6 %, v tem okviru pa se bo povečal delež uvoza opreme za proizvodnjo

— sredstva za amortizacijo se morajo povečati realno za 5,3 % letno, z racionalnejšim poslovanjem pa bo dohodek realno naraščal po 3,7 % povprečni letni stopnji;

— zaradi bistveno večjih potreb po zagotavljanju novih delovnih mest v primerjavi s povprečjem republike Slovenije bo letna stopnja rasti zaposlovanja 2,5 %, družbena produktivnost dela pa bo prispevala k rasti družbenega proizvoda 1,5 % letno;

— pri razporejanju družbenega proizvoda bo nujno zasledovati dva cilja: ohranitev deleža akumulacije v razporejenem dohodku in hkratno povečevanje realnih osebnih dohodkov. Delež dohodka, ki bo namenjen za razširitev materialne osnove dela se v nobenem letu ne sme zmanjšati izpod 23 % razporejenega dohodka, to je deleža, ki je bil dosežen v letu 1985. Realna rast povprečnih osebnih dohodkov bo v posameznem letu odvisna od rasti produktivnosti dela;

— sredstva za reprodukcijo bodo povečala možnosti za investicijske naložbe predvsem na račun hitrejšega naraščanja sredstev za amortizacijo. Tako bomo za investicije lahko namenili letno okrog 2.200 mio din s povprečno rastjo realne vrednosti okrog 1—2 %.

V obdobju 1986—1990 načrtujemo v občini Lendava oz. v republiki Sloveniji naslednje osnovne parametre razvoja:

	Povprečna letna rast v %	
	Občina	SR Slovenija
Družbeni proizvod	4,0	3,5
Dohodek	3,7	3,2
Industrijska proizvodnja	4,6	4,0
Kmetijska proizvodnja	4,0	2,5
Izvoz	7,0	5,8
Uvoz	6,0	5,2
Zaposlenost	2,5	1,2
Produktivnost	1,5	2,3
Realni osebni dohodki	1,3	1,0

Načrtovani parametri razvoja so nekoliko višji od povprečja v republiki Sloveniji s ciljem in možnostjo, da se v obdobju 1986—1990 zmanjšajo razlike v razvitosti občine Lendava v primerjavi z razvitostjo republike. Stabša razvitost proizvodjalnih sredstev ne omogoča večje rasti produktivnosti to pa tudi negativno vpliva na akumulativno sposobnost gospodarstva. Za hitrejšo približevanje Lendave povprečno razvitim občinam v Sloveniji bo v večji meri potrebno izkoristiti lastne razvojne potenciale (kmetijstvo, energetika, delovna sila, bazna kemična industrija) ter izkoristiti prioritete, ki izhajajo iz politike skladnejšega regionalnega razvoja SR Slovenije. Bistveno večjo stopnjo rasti načrtujemo pri zaposlovanju saj je v občini problem iskanja zaposlitve še vedno med najbolj perečimi v republiki.

2.1.1. OBLIKOVANJE DRUŽBENEGA PROIZVODA PO PODROČJIH

Iz dolgoročne strategije razvoja občine izhaja, da bo industrija v prihodnjih letih sicer še vedno nosilec gospodarskega razvoja, vendar terciarna področja dejavnosti morajo dosegati hitrejši trend razvoja. V prvem 5-letnem obdobju bo industrija sicer še rahlo povečala delež v ustvarjenem družbenem proizvodu, in sicer za 0,9 strukturnih odstotkov, vendar bo ta porast bistveno počasnejši kot v predhodnem srednjeročnem obdobju. Skupina terciarnih dejavnosti se mora razvijati bistveno hitreje, da bi se dolgoročno približala v razvitosti slovenskemu povprečju. Predvidevamo, da bodo področja prometa in zvez, gostinstva in turizma ter obrti ustvarile v letu 1990 za 25 % več družbenega proizvoda kot v letu 1985.

Hitrejšo rast družbenega proizvoda bomo dosegli z večjim učinkom lastnega znanja in na osnovi tesnejšega sodelovanja OZD z razvojno-raziskovalnimi institucijami ter visokošolskimi ustanovami. Za večji prispevek lastnega znanja pri ustvarjanju nove vrednosti bomo v tem srednjeročnem obdobju več sredstev namenili za usposabljanje deficitarnih strokovnih kadrov, predvsem preko štipendijske politike, z večjim vlaganjem v opremo za raziskovalno dejavnost kakor tudi s stimulativnim nagrajevanjem raziskovalnega razvojnega in inovacijskega prispevka pri doseganju večjega dohodka.

Pomembna naloga OZD bo ustanavljanje razvojnih oddelkov oz. enot in v sodelovanju občinske raziskovalne skupnosti doseči njihovo tesnejšo medsebojno povezanost v občini.

Po posameznih področjih dejavnosti načrtujemo naslednjo letno rast družbenega proizvoda:

	— v 000 din — v cenah 1985		
	1985	1990	Povprečna letna rast v %
Gospodarstvo skupaj	17.596.400	21.408.710	4,0
V tem:			
— združeno delo	15.432.040	18.685.114	4,9
Industrija in rudarstvo	11.279.290	13.918.500	4,3
Kmetijstvo	2.252.340	2.660.530	3,4
Gozdarstvo	170.970	170.970	0,0
Gradbeništvo	1.460.500	1.693.157	3,0
Promet in zveze	580.675	716.727	4,3
Trgovina	1.143.765	1.358.450	3,5
Gostinstvo in turizem	314.140	391.481	4,5
Obrt	334.330	426.705	5,0
Stanovanj.-komunalna dej.	35.190	42.404	3,8
Druge proizv. storitve	25.200	29.786	3,5

V strukturi družbenega proizvoda ne bo prišlo v naslednjih petih letih do bistvenih sprememb, v razmerju združenega dela in zasebne-

ga sektorja. Na področju kmetijstva se bodo sicer povečevale površine obdelovalnih površin v družbenem sektorju na račun zasebnega, vendar bo ta proces počasen na drugi strani pa načrtujemo hitrejši razvoj drobnega gospodarstva v zasebnem sektorju.

Načrtovana gospodarska rast bo v veliki meri odvisna tudi od realizacije načrtovane investicijske aktivnosti, predvsem posodabljanje sredstev za proizvodnjo, razmer na domačem in tujem trgu surovin ter repromateriala, še posebej pa od uspešnosti izvoza.

GLOBALNE USMERITVE DRUŽBENOEKONOMSKEGA RAZVOJA V LETIH 1986—1990 BODO ZAHTEVALE NASLEDNJE RAZPOREJANJE DOHODKA GOSPODARSTVA:

Element	Realizacija 1985	Plan 1990	Skupaj 1986—1990	— v 000 din — v denah 1985		
				Povprečna letna rast v %	Struktura	
				1986—1990	1985	1990
Bruto dohodek	11.621.074	14.116.069	65.461.225	4,0		
Amortizacija skupaj	1.937.755	2.508.654	11.342.573	5,3		
Doseženi dohodek	9.683.319	12.007.415	54.063.433	3,7		
Izguba	674.151	395.873	2.476.952	-10,1		
Razporejeni dohodek	10.357.470	12.403.288	56.540.385	3,0	100,0	100,0
Obveznosti iz dohodka	3.671.619	4.212.510	19.942.870	2,8	35,4	34,0
Skupaj poraba	693.947	856.540	3.943.835	4,3	6,7	6,9
— Davki iz dohodka	162.019	162.019	810.095	0,0	1,6	1,3
— Obresti za kredite za OS	1.036.175	1.236.607	5.768.003	3,6	10,0	10,0
— Drugo	1.779.478	1.917.003	9.305.871	1,6	17,2	15,5
Razporejeni čisti dohodek	6.685.853	7.794.904	36.669.714	3,1	64,5	62,8
— Bruto OD	4.452.254	5.339.170	24.857.607	3,7	43,0	43,0
Od tega						
— Neto OD	3.316.853	3.753.936	21.623.075	2,6	32,0	30,0
— prispevki za SIS družb. d.	508.359	609.627	2.838.245	3,7	4,9	4,9
— prispevki za SPIZ	555.641	890.805	3.720.661	9,9	5,4	7,2
— davki in prisp. iz OD	71.401	84.802	396.286	3,5	9,7	0,7
Skupna poraba TOZD	498.213	577.565	2.724.433	3,0	4,8	4,7
Sredstva TOZD za stanov. izgr.	195.734	195.734	987.670	0,0	1,9	1,6
Akumulacija	1.539.652	1.682.435	8.124.087	1,8	14,5	13,6
Reprodukcija	3.477.407	4.191.089	19.466.651	3,8	33,6	33,8

Pri posameznih področjih dejavnosti bo prišlo v strukturi družbenega proizvoda do naslednji sprememb:

	Struktura v %	
	1985	1990
Gospodarstvo	100	100
Industrija in rudarstvo	64,1	65,0
Kmetijstvo	12,8	12,4
Gozdarstvo	1,0	0,8
Gradbeništvo	8,3	7,9
Promet in zveze	3,3	3,4
Trgovina	6,5	6,4
Gostinstvo in turizem	1,8	1,8
Obrt	1,9	2,0
Stanovanj.-komunalna dej.	0,2	0,2
Druge proizvodne storitve	0,1	0,1

Čeprav je načrtovani hitrejši razvoj terciarnih dejavnosti, to zaradi majhnega deleža teh področij ne bo bistveno vplivalo na spremembo strukture družbenega proizvoda v naslednjih petih letih. Še vedno bo največji porast v strukturnih odstotkih prispevala industrija, čeprav predvideni dolgoročni trendi razvoja kažejo na hitrejši razvoj drugih področij dejavnosti.

2. 1. 2. Razporejanje dohodka gospodarstva

Zaradi nujnosti hitrejšega obnavljanja in posodabljanja osnovnih sredstev v materialni proizvodnji, bo amortizacija naraščala hitreje od rasti dohodka. Pri načrtovani letni rasti dohodka 3,7 % bo letna rast amortizacije 5,5 %, to je skupaj 4 % povprečna letna rast bruto produkta. Pri razporejanju doseženega dohodka moramo še naprej izboljševati dosežene relativne odnose med akumulacijo in tekočo porabo. V tako opredeljeni politiki globalne delitve ustvarjenega dohodka morajo zakonske, pogodbene in samoupravne obveznosti, ki jih gospodarstvo pokriva iz dohodka, rasti počasneje od dohodka, da bo organizacijam združenega dela ostalo več čistega dohodka za uredničevanje politike realne rasti sredstev za bruto osebne dohodka in skupno porabo delavcev.

Obseg sredstev, ki se bo iz dohodka in čistega dohodka izločal za stanovanjsko gradnjo bo ob predvidenih spremembah v strukturi virov financiranja in ob planiranem obsegu stanovanjske gradnje v tem petletnem obdobju ohranil realno raven iz leta 1985. To pa pomeni, da se bo stopnja izločanja sredstev iz dohodka in čistega dohodka za stanovanjsko gradnjo nekoliko znižala.

Načrtovano razporejanje dohodka izhaja iz strategije delitvene politike v sprejetih smernicah za družbeni plan občine Lendava za obdobje 1986—1990. Osnova za doseganje hitrejši rasti gospodarskega razvoja občine od povprečja republike Slovenije, je poleg ostalih dejavnikov, zagotavljanje lastnih virov financiranja za postopno prestrukturiranje gospodarstva. Izvajanje opredeljene delitvene politike bo omogočilo izločanje sredstev za razširitev materialne osnove dela v letih 1986 do 1990 v skupni višini 8.124.078 tisoč dinarjev v cenah iz leta 1985. Razpoložljivi viri izločenih sredstev za celotno reprodukci-

jo bodo tako znašali okrog 19.466.651 tisoč dinarjev s predvideno povprečno realno letno rastjo 3,8 %.

V okviru sredstev za reprodukcijo bo združeno delo namenilo skupne naložbe, druge dolgoročne plasmaje in kreditiranje prodaje v druge republike in avtonomne pokrajine, obveznosti do gospodarko manj razvitih SR in SAP Kosovo, finančno sanacijo izgub ter za pokrivanje tečajnih razlik tako, da bo za investicije v osnovna in obratna sredstva ostalo okrog 75 % sredstev za reprodukcijo. V strukturi virov financiranja se bo povečal delež lastnih in združenih sredstev na račun deleža kreditov.

Oblikovanje sredstev za zadovoljevanje osebnih, skupnih in splošnih potreb bo v skladu z doseženo rastjo dohodka in drugih kvalitativnih pokazateljev gospodarjenja. Pri planirani 3,7 % rasti dohodka se bodo sredstva za čiste osebne dohodke lahko povečala za 2,6 %. Bistveno hitrejša stopnja rasti zaposlovanja v primerjavi z povprečjem v republiki bo onemogočila hitrejšo rast fizične produktivnosti dela. 2,5 % rast zaposlovanja bo ob predvidenem povečanju produktivnosti za 1,5 % omogočilo v globalu povprečno realno rast osebnih dohodkov za 1,3 % letno na zaposlenega.

Sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb v občini na osnovi svobodne menjave dela bodo v petletnem obdobju naraščala po povprečni stopnji 3,7 % letno.

S predvideno rastjo osebnih odhodkov in skupno porabo v TOZD, načrtovano dinamijo stanovanjske gradnje, razvoja družbenih dejavnosti lahko pričakujemo, da je življenjski standard prebivalcev približno na ravni iz leta 1980.

Rast sredstev po posameznih sambupravnih interesnih skupnostih bo različna glede na dogovorjeno prioriteto in obseg novih obveznosti.

Za potrebe družbenih dejavnosti bo leta 1990 namenjeno 1.358,— milj. dinarjev, kar je za 23 % več v primerjavi z letom 1985, skupno se bo v petih letih zbralo 6.256 milj. dinarjev.

Zbrana sredstva skupne porabe za redno dejavnost bodo omogočila enostavno reprodukcijo s povečano stopnjo amortizacije ter usklajevanje ravni osebnih dohodkov delavcev v družbenih dejavnostih z gospodarstvom občine.

Proučili bomo racionalnost in možnost združitve strokovnih služb SIS materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti in v primeru pozitivnih spoznanj pristopili k reorganizaciji teh služb.

Sredstva za splošno porabo bodo naraščala nekoliko počasneje od rasti ustvarjenega dohodka in sicer po povprečni letni stopnji 3,5 %. Za splošno porabo bo v letih 1986—1990 zbrano v občini 1.456.682 tisoč dinarjev. Navedena sredstva bodo namenjena za izvajanje zakonskih obveznosti, posodobitev upravnih prostorov povečanje učinkovitosti funkcioniranja organov družbenopolitične skupnosti in usklajevanje osebnih dohodkov delavcev v upravnih organih z osebnimi dohodki delavcev v gospodarstvu občine.

2. 2. Proizvodnja in izvoz

Industrijska in kmetijska proizvodnja bosta v obdobju 1986—1990 še vedno nosilki gospodarskega razvoja občine. Na osnovi prizadevanj za nemoteno preskrbo s surovinami in repromateriali,

boljše organizacije dela, skrbi za kvaliteto proizvodov, intenzivno razvojno-raziskovalno in inovativno dejavnostjo ter marketinškim pristopom do trženja bomo dosegli stabilno rast industrijske proizvodnje s povprečnim letnim povečanjem za 4,5%. K povečani proizvodnji bodo prispevale poleg večjega izkoriščanja obstoječih proizvodnih kapacitet tudi naložbe v tehnološko posodabljanje proizvodnje in naložbe v povečanje proizvodnih kapacitet.

Za povečanje kmetijske proizvodnje bo odločilnega pomena ureditev cenovnih nesorazmerij med kmetijskimi pridelki in reproduktivnimi sredstvi. S prispevkom sodobnih agrotehničnih ukrepov, pridobivanjem novih obdelovalnih površin oz. izboljšanjem pogojev za doseganje višjih hektarskih donosov bo možno doseči najmanj 4% povprečno letno rast kmetijske proizvodnje.

Stabilnejšo gospodarsko rast bomo lahko dosegli z intenzivnejšim vključevanjem v mednarodno delitev dela. Poleg fizičnega povečevanja izvoza bo pomembna tudi struktura izvoza in uvoza glede dolgoročne dohodkovne uspešnosti.

Na osnovi razvojno-raziskovalnega dela, posodabljanja proizvodnje za izvoz, višjih oblik povezovanja z domačimi in tujimi poslovnimi partnerji, izboljšanja strukture uvoza v korist deleža sodobne opreme za proizvodnjo ter sodobnega marketinškega pristopa se morajo vključiti v izvoz tudi organizacije, ki še nimajo stalnih izvoznih poslov. Organizacije, ki so se že uveljavile na tujem tržišču bodo poleg razvojno-raziskovalnega dela namenile več pozornosti kvaliteti proizvodov, spoštovanju dobavnih rokov, sklepanju dolgoročnejsih poslov in prilagajanju potrebam kupcev. Z realizacijo tako zastavljene politike ekonomskih odnosov s tujino lahko v letih 1986—1990 dosežemo vsaj 7% letno rast izvoza in to v večinskem deležu na konvertibilno tržišče. V istem obdobju se bo uvoz povečal za 6% tako, da se bo pokritje uvoza blaga z izvozom povečalo od 171 odstotkov v letu 1985 na 175 odstotkov v letu 1990.

2.3. Zaposlovanje

V letih od 1986 do 1990 bomo v občini dosegli predvsem na račun produktivnega zaposlovanja povprečno 2,5% rast zaposlovanja. Povečevanje zaposlovanja, ki bo pomenilo produktivno zaposlovanje je mišljeno zaposlovanje predvsem strokovno usposobljenih delavcev v neposredni proizvodnji in razvojnih enotah organizacij združenega dela.

Število in deleži zaposlenih delavcev v združenem delu po kvalifikacijsko — izobrazbenih stopnjah.

	1985		1990		Povpr. letna stop. rasti 86—90
	Število	struktura v %	število	strukt. v %	
Vsi zaposleni	7.147	100	8.008	100	2,3
— visoka izobrazba	207	2,9	250	3,1	3,8
— višja izobrazba	372	5,2	488	6,1	5,7
— srednja strok. izobr. in VKV	1.515	21,2	1.800	22,7	3,5
— 3-letna srednje in KV	2.508	35,1	2.880	36,2	2,8
— PKV in NKV	2.545	35,6	2.590	31,8	0,3

V naslednjih petih letih pričakujemo precejšnje spremembe v kvalifikacijski strukturi zaposlenih. Leta 1990 se bo najmanj povečalo število zaposlenih polkvalificiranih in nekvalificiranih delavcev na ravni iz leta 1985, medtem ko se bo najbolj povečal delež zaposlenih z višjo in visoko strokovno izobrazbo, katerih število se bo skupaj povečalo za 159 delavcev.

Na večje možnosti za zaposlovanje bodo imeli poklici, ki so v občini deficitarni. Po posameznih stopnjah zahtevnosti so to naslednji poklici: kmetijci, rudarji, metalurgi, oblikovalci in obdelovalci kovin, monterji, električarji, elektromonterji, zidarji, tesarji, železokrivci, izolaterji, pleskarji, steklarji, mizarji, živilski delavci iz III in IV zahtevnostne stopnje; rudarski tehniki iz zahtevnostne stopnje; metalurški, strojni in elektro inženirji, predmetni učitelji matematike — fizike tehnične vzgoje in glasbe, varnostni inženirji iz VI. zahtevnostne stopnje; dipl. kmetijski, rudarski, metalurški, strojni inženirji in dipl. inž. kmetijske tehnologije. Število potreb za posamezne poklice po OZD bo opredeljeno v dogovoru o temeljih družbenega plana za obdobje 1986—1990.

Načrtovani pospešeni razvoj drobnega gospodarstva bo omogočil 5% letno rast zaposlovanja. V negospodarstvu bomo še nadalje težili k relativnemu zmanjševanju zaposlenosti na osnovi racionalizacije dela in obstoječih programov.

2.4. Investicije in prestrukturiranje gospodarstva

Osnovna usmeritev investicijskega načrtovanja v občini za obdobje 1986—1990 bo usmerjena v naložbe, ki bodo prispevale k posodabljanju obstoječih proizvodnih kapacitet in spremembi sedanje gospodarske strukture, ki bo omogočila ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in na vložena sredstva, omogočala večji izvoz, investicije, ki bodo prispevale k uvajanju proizvodnje višje stopnje predelave in

racionalno koriščenje obstoječih razvojnih resursov. S spreminjanjem strukture proizvodnje želimo predvsem povečati delež tehnološko in razvojno intenzivnih programov.

Se intenzivnejša morajo biti prizadevanja za pridobivanje sredstev sovlagateljev iz razvitejših območij Slovenije zaradi šibke akumulacijske sposobnosti lendavskega gospodarstva.

Večina OZD bo vlagala svoja prosta investicijska sredstva v posodobitev opreme in uvajanje novih tehnoloških postopkov. Največja sredstva za tovrstno investiranje bodo namenile organizacije: Gorenje Varstroj, Planika TOZD Tovarna obutve Turnišče, INA Nafta in LEK Ljubljana TOZD Kozmetika.

Usmeritev v prestrukturiranje gospodarstva bo zahtevala intenzivno kadrovsko načrtovanje. Nujno bo dati večji poudarek usposobljenosti in opremljenosti raziskovalnih enot v OZD, ki bodo v večji meri sodelovale tudi pri pripravi investicijskih projektov.

V občini bo potrebno dati več poudarka razvoju maloserijske proizvodnje ter nekatere programe industrijske proizvodnje prenesti v enote drobnega gospodarstva v obliki trajnega kooperacijskega sodelovanja.

Za vse investicijske projekte v občini bodo veljali kriteriji za prestrukturiranje gospodarstva, ki bodo opredeljeni v Dogovoru o temeljih družbenega plana v SR Sloveniji. Dogovorjeni kriteriji ne bodo veljali za investicije širšega družbenega pomena kot so področja elektrogospodarstva, pridobivanje premoga, nafte, zemeljskega plina, industrije barvastih kovin in nekovinskih rudnin. Za te vrste investicij bodo uporabljena specifična merila, enotna za SR Slovenijo.

Investicije na področju kmetijstva bodo namenjene za usposabljanje kmetijskih površin za večjo primarno proizvodnjo hrane, novogradnje in posodobitev živinorejske proizvodnje in racionalnejšo predelavo kmetijskih pridelkov.

Dinamika vlaganj sredstev za večjo primarno kmetijsko proizvodnjo v glavnem bo odvisna od dinamike združevanja sredstev za pospeševanje proizvodnje hrane v republiki Sloveniji.

3. Razvojne naloge v gospodarstvu

Poleg opredeljene strategije v razvoju industrijske proizvodnje, glede uvajanja proizvodnje višje stopnje predelave, povečevanja proizvodnje za izvoz in iskanja razvojno intenzivne proizvodnje, bomo ustvarjali ugodnejše pogoje za hitrejši razvoj področij, pri katerih bistveno zaostajamo glede učinkovitosti za razvitiimi občinami. To so predvsem: drobno gospodarstvo, turistična ponudba, specializirane trgovine pa tudi intenzivna kmetijska proizvodnja. Za hitrejši razvoj gospodarskih dejavnosti bomo pritegnili investicijska sredstva za sovlaganje iz razvitih področij republike ter poiskali učinkovite oblike za vlaganja sredstev občanov, predvsem zdomcev.

Predvideni razvoj premogovništva v občini bo zahteval prilagajanje razvojnih usmeritev ostalih gospodarskih in družbenih področij dejavnosti, predvsem infrastrukturnih dejavnosti.

3.1. Industrija in rudarstvo

Z realizacijo načrtovanega posodabljanja opreme za proizvodnjo, povečanjem proizvodnih zmogljivosti, predvsem pa z dvigom kvalitete gospodarjenja z razpoložljivimi sredstvi bo v naslednjem 5-letnem obdobju doseči 4,5% letno rast industrijske proizvodnje. Zaradi večjega izvoza in predvidevanja, da v razmeroma kratkem roku ne bo možno bistveno izboljšati dohodkovno učinkovitost izvoza, se bo rast družbenega proizvoda v industriji povečal za 4,3% tako, da se bo strukturalni delež industrije v skupnem družbenem proizvodu leta 1990 povečal le za 0,9 odstotkov.

V naslednjih petih letih bodo cilji oziroma osnovne usmeritve razvoja posameznih dejavnosti oz. organizacij združenega dela v občini naslednje:

INA Nafta Lendava se bo usmerjala predvsem v take razvojne programe, ki bodo pomenili uvajanje proizvodnje višjih stopenj predelave rafinerijskih in petrokemičnih izdelkov, povečevanje izvoza ter izvajala raziskovalna dela na nafto in plin na področju celotne Slovenije.

INA Nafta bo investirala poleg programov za posodabljanje tehnološke opremljenosti proizvodnih procesov tudi v nove proizvodne zmogljivosti.

Na osnovi obstoječih proizvodnih kapacitet metanola bodo investirali v projekte za proizvodnjo intermedijev kot so:

- proizvodnja dimetiletra, kapacitete 1.200 ton/leto
- proizvodnja metilaminov, kapacitete 10.000 ton/leto
- priprave na realizacijo projekta metil-ter-butyl-etra (MTB).

Formaldehidne kapacitete bodo osnova za postopke nadaljnje finalizacije proizvodov z naslednjimi investicijami:

- proizvodnja paraformaldehida, kapacitete 3.000 t/leto
- proizvodnja heksametiltetramina, kapacitete 3.000 t/leto
- proizvodnja pentaeritritola, kapacitete 9.000 t/leto

Za ta projekt je kot investitor predvidena Belinka Ljubljana.

Razvoj petrokemične industrije bo intenziven tudi na raziskavah in razvoju novih tipov karbomidnih fenolnih, melaminskih in ostalih modificiranih lepil. V tem srednjeročnem obdobju bo TOZD Petrokemija investirala v postrojenje za kontinuirano proizvodnjo karbomidnih lepil. Eden od pomembnih ciljev, je doseči takšno kvaliteto lepil, da bo ta proizvod primeren tudi za izvoz.

Naslednje razvojno področje so raziskave in proizvodnja novih tipov smol na bazi aminoplastov za potrebe papirne in tekstilne indu-

strije ter razvoj fenolplastov za potrebe tekstilne industrije, proizvodnje lakov in brusov.

Sedanji način proizvodnje izolacijskih proizvodov je zastarel in neracionalen, zato bo TOZD Petrokemija investirala v postrojenje za kontinuirano proizvodnjo lendarpora, kapacitete 150.000 m³/leto. Prioritetnega pomena bo tudi razvoj drugih izolacijskih proizvodov na osnovi fenolformaldehidne pene.

Program rafinerijske dejavnosti bo razvojno usmerjen v izboljšanje kvalitete naftnih derivatov in njihovo nadaljnjo finalizacijo.

Za obdobje 1986—1990 načrtujejo vlaganja v naslednje projekte:

- desulfurizacija primarnega bencina, kapacitete 100.000 ton letno,
- proizvodnja brezaromatskih topil z adsorbicijo, kapacitete 5.000 ton letno,
- proizvodnja aromatskih topil in
- program drobnih izdelkov (impregnacijska sredstva za les ipd.)

INA Nafta TOZD RPNP kot nosilec raziskav na nafto in plin v Sloveniji bo v letih 1986—1990 opravila naslednje pomembne naloge:

- raziskava ležišč nafte in plina na območju občine in perspektivnih območij, celotne Slovenije ter priprava primernih polj za pridobivanje,
- aktualizacija ležišč odnosov in razdelava slojev s ciljem, da se poveča izkoristek iz že odkritih naftnih in plinskih polj
- obnavljanje in nabave potrebnih osnovnih sredstev za opravljanje dejavnosti.

Za izboljšanje pogojev dela in večjo proizvodnjo lastne opreme za vzdrževanje postrojenj INA Nafta, kvalitetnejše in kompletnejše opravljanje storitev za druge naročnike, bo zgrajena hala za vzdrževanje, površine 2.300 m².

Pri proizvodnji termo-električne energije bo TOZD Energetika sledila razvojnim potrebam rafinerijske in petrokemične dejavnosti.

Gorenje Varstroj Lendava bo usmeril razvojna prizadevanja v tehnološko posodobitev postopkov in posodabljanje proizvodne opreme na podlagi računalniško podprtega informacijskega sistema. Razvoj varilne tehnike bo deležen bistveno večjega prispevka lastnega strokovnega kadra kakor tudi rezultatov sodelovanja znanstveno-raziskovalnih in visokošolskih ustanov.

Pomembnejše aktivnosti oz. razvojni programi na področju varilne tehnike bodo:

- proučevanje sodobne tehnologije varjenja v magnetno rotirajočem bloku
- uporaba investorskih elektronsko krmiljenih virov za oblačne postopke varjenja z robotiko
- razvoj programa rezalnih miz za rezanje s sodobnimi postopki kot so laser in plazma ter z CNC krmiljenjem
- uvajanje linij za mehanizacijo in avtomatizacijo varilnih postopkov

Gorenje Varstroj Lendava bo v naslednjih petih letih namenil okrog 500 mio investicijskih sredstev za razvoj varilne tehnike.

Osnovni program proizvodnje elementov bo ostala sanitarna kabina z njenim nadaljnjim izpopolnjevanjem, predvsem glede tehničnih rešitev za možnost proizvodnje v paketu. Cilj programa sanitarnih kabin je tesna poslovno-tehnična povezanost programa s področjem gradbeništv doma in v tujini. Pod tem pogojem bo v proizvodnjo tega elementa dobila dolgoročno perspektivo in možnosti za hitrejši razvoj.

Spremljajoči programi sanitarne kabine bodo proizveli drobne galanterije in betonski strešniki. Gorenje Varstroj bo v programe gradbenih elementov vključeval tudi enote obrtnih dejavnosti za proizvodnjo in storitve, kjer bo tako povezovanje racionalno.

Razvojne usmeritve montažne dejavnosti in proizvodnje izolacijskih elementov, bodo temeljile na posodabljanju in širitvi proizvodnje razteznih posod in ventilacijskih cevi oz. posodabljanju tehnologije pri proizvodnji izolacijskih materialov. V naslednjem 5-letnem obdobju bi moralo priti do tesnejšega sodelovanja na programu izolacijskih materialov med Gorenje Varstrojem in INA Nafto glede možnosti proizvodnje termoizolacijskih elementov na bazi fenolformaldehidne pene.

Primat TOZD Skladiščna oprema Lendava bo dal poudarek razvoju in osvajanju sistemov skladiščenja. Cilj razvoja v 5-letnem obdobju je proizvodnja sodobne skladiščne opreme z uporabo avtomatizacije in računalniško podprtega sistema skladiščenja. Poleg postopnega osvajanja elementov, za sisteme skladiščenja bodo v Primatu delali tudi na razvoju dvizne opreme za posebne namene na napravah za notranji transport ter manipulacijo.

Prioritetna naloga bo izvajanje nadaljnje selekcije obstoječega proizvodnega programa in posodabljanje tehnične in tehnološke opremljenosti proizvodnje za perspektivno skladiščno opremo.

Elektrokontakt TOZD Elektromaterial Lendava se bo v tem srednjeročnem obdobju vključila v razvojne usmeritve bodoče matične delovne organizacije Elektrokonta iz Zagreba. Osnovni proizvodni program bo ostal na področju proizvodnje elektromateriala za potrebe elektroinstalacij, predvsem sodobnih vrst stikal za različne namene. Prioritetna naloga za doseganje konkurenčne sposobnosti na domačem in tujem tržišču bo posodobitev tehnološke opremljenosti proizvodnje, razširitev kapacitet, kakor tudi tesnejše poslovno-tehnične sodelovanje z uveljavljenimi proizvajalci s področja elektronike. TOZD Elektromaterial načrtuje v okviru svoje razvojne politike teh-

nološko posodabljanje proizvodnih kapacitet in izgradnjo nove proizvodne hale površine okrog 1300 m².

Planika TOZD Tovarna obutev Turnišče bo svoj proizvodni program prilagajala predvsem potrebam inozemskega tržišča v sklopu skupne izvozne politike Planike. Temeljna organizacija bo svoja razvojna prizadevanja usmerila v delno prestrukturiranje proizvodnje v smislu povečevanja obsega zahtevnejših proizvodov kot so: modna obutev, vbrizgana obutev in planinski čevlji na račun zmanjševanja proizvodnje športne obutev.

Kadrovska politika bo usmerjena v izboljšanje strokovnega kadra, predvsem tehnične usmeritve iz vrst lastnih študentov in usposabljanjem že zaposlenih delavcev.

Indip Lendava se bo v organizacijskem in tehnološkem smislu tesneje povezal z Muro iz M. Sobote, ki je nosilec razvoja tekstilne industrije v Pomurju.

Nujno bo potrebno povečati proizvodne kapacitete za potrebe tekstilne konfekcije, posodobiti opremo in usposobiti strokovni kader, da bi se kvaliteta proizvodnje potrdila tudi na zunanjem tržišču. Bistveno povečanje izvoza tekstilnih izdelkov je cilj delovne organizacije, da bi tako lahko obdržali tudi program dežnikov na solidnem tehnološkem nivoju. Indip bo vodil aktivnosti za izgradnjo nove proizvodne hale, velikosti okrog 1000 m² in rekonstrukcijo sedanjih proizvodnih prostorov.

Delo za TOZD Konfekcija Velika Polana bo s pridobljeno investicijo prizidka in proizvodni hali povečal konfekcijsko proizvodnjo za 30 % in izvoz za 15 %. V naslednjih petih letih bo osnovna naloga razvoja vlaganja sredstev v sodobno proizvodno opremljenost dela in usposabljanja večjega števila strokovnih kadrov. TOZD Konfekcija se bo v razvojni politiki vključeval v skupna razvojna prizadevanja matične delovne organizacije.

SGP Konstruktor TOZD Opekarna Dolga vas bo nadaljevala s prizadevanji za sanacijo opekarniške proizvodnje. Zaradi energetske zelo intenzivne proizvodnje je perspektiva razvoja v iskanju programov in tehnologije, ki bo prispevala k zmanjšanju porabe energije na enoto proizvoda. Glede na pričakovano stagnacijo investicijske aktivnosti bo Opekarna intenzivno delala tudi na prestrukturiranju sedanje proizvodnje. Delni nadomestni program je predviden za uvedbo uporabne in okrasne keramike, z letno proizvodnjo 120 ton.

V okviru združenih sredstev SGP Konstruktorja Maribor bo zgrajena in opremljena proizvodna hala za keramiko. Program bo tudi izvozno intenziven saj predvidevajo polovico proizvodnje prodati na tujem tržišču.

ABC Pomurka, Agromerur — TOZD Tovarna močnih krmil bo nadaljevala s proizvodnim programom krmil predvsem za potrebe — lastne potrebe v okviru delovne organizacije. Glavna skrb bo namenjena iskanju možnosti za večje izkoriščanje proizvodnih kapacitet. Za nemoteno proizvodnjo bo TMK postavila dve celici za skladiščenje gotovih proizvodov. Izvozna usmerjenost proizvodnje je vgrajena v skupno razvojno politiko delovne organizacije, predvsem z izvoznimi programi perutnine.

Toko Domžale bo pri obratu v Žižkih pristopil k razrešitvi proizvodnih prostorov. Okrog 70 % proizvodnje bo prodano na tujem tržišču, povprečna letna rast proizvodnje pa bo 5 %.

Lek TOZD Kozmetika Ljubljana bo v obratu za proizvodnjo higienskih izdelkov razširila asortiman proizvodnje s ciljem pestrejšee ponudbe predvsem za izvoz. Obrat za fermentativno proizvodnjo antibiotikov bo razširil proizvodne kapacitete.

Razvojne usmeritve bodo temeljile na širitvi biosinteznih obratov v Lendavi.

Zlatorog Maribor ho v sklopu obstoječega obrata za hidrogenacijo maščob nadaljeval z izgradnjo naprav za predelavo maščob. Predračunska vrednost objektov in tehnoloških naprav je ocenjena na 900 mio. din.

ABC Pomurka TOZD Predelava lesa-žaga bo dogradila decimerno v deklasirani les z namenom omogočiti predeležavo manj vrednih desk v enostavnejše elemente za izvoz. Temeljna razvojna usmeritev TOZD ostaja še naprej proizvodnja polfinalnih lesnih izdelkov in proizvodov žaganega lesa.

3.2. Kmetijstvo, lov, ribolov

Osnovni cilj razvoja kmetijstva je povečati obseg kmetijske proizvodnje z intenzivnejšo in racionalnejšo obdelavo kmetijskih zemljišč, pri tem pa bo nujno usklajevanje interesov med večimi panogami in dejavnostmi z namenom, da se v čim večji meri ohrani naravno ravnovesje in značilnosti pokrajine. Intenzivnejša in racionalnejša kmetijska obdelava bo nujno zahtevala tudi spreminjanje družbeno-ekonomskih odnosov tako, da se bomo v okviru kmetijsko-zemljiške politike dolgoročno povečevali število čistih usmerjenih kmetij. S tem bomo ustvarili tudi pogoje za produktivno zaposlovanje. Osnova za povečevanje števila čistih usmerjenih kmetij bo ureditev takih ekonomskih odnosov, ki bodo trajneje zagotavljali stabilnost in ekonomičnost v usmerjeni kmetijski proizvodnji. V sklopu ukrepov tekoče gospodarske politike SR Slovenije za večjo pridelavo hrane bomo za realizacijo navedenega cilja vztrajali pri zahtevah glede zagotavljanja kakovostnih obratnih sredstev, ugodnejših kreditnih pogojev in glede tržnega oblikovanja cen kmetijskim proizvodom.

Osnovni poudarek v strukturi proizvodnje bo še vedno dan rastlinski proizvodnji. Živinoreja bo dopolnjevala rastlinsko proizvodnjo z dinamiko, ki jo bo dovoljevala doma pridelana krma, predvsem v organizirani zasebni kmetijski proizvodnji.

Zaradi izboljšanja pogojev pri odkupu mleka bomo gradili in opremili zbiralnice mleka v naseljih.

Povečanje rastlinske proizvodnje bo možno s povečanjem porabe umetnih gnojil, boljšim sortnim izborom ter učinkovito zaščito rastlin. Največje rezerve glede doseganja večjih hektarskih donosov so zlasti v zasebnem sektorju.

Z uporabo sodobnih agrotehničnih ukrepov, zlasti pa z intenziviranjem rastlinske proizvodnje v zasebnem sektorju, bo možno doseči v petih letih naslednje povprečne letne rasti hektarskih donosov: pri osnovnih poljščinah pšenica 3,5 %, koruza za zrno 3 %, koruza za silažo 2,5 %, sladkorna pesa 2,3 %, krompir za 4,5 %.

	zaseb. sektor		družb. sektor		— v ton skupaj	
	1985	1990	1985	1990	1985	1990
Pšenica	8.156	9.186	3.804	4.410	11.960	13.596
Koruza za zrno	14.516	16.240	7.220	8.370	21.736	24.610
Silažna koruza	20.776	22.506	3.922	4.437	24.698	26.943
Sladkorna pesa	5.855	10.000	11.586	12.792	17.910	22.795
Krompir	9.804	10.780	—	—	9.804	11.512

V petih letih se bo proizvodnja osnovnih poljščin skupaj povečala pri pšenici za 13,7 %, koruzi za zrno 13,2 %, silažni koruzi za 9 %, sladkorni pesi za 10 % in krompirju za 12 %. Ob hitrejši rasti hektarskih donosov v zasebnem sektorju se bodo povečevale površine v družbenem sektorju letno za okrog 10 ha.

Od načrtovanega obsega proizvodnje bo prodana celotna proizvodnja sladkorne pese in pšenice v družbenem sektorju. Samostojni kmetijski proizvajalci bodo predvidoma realizirali naslednjo tržno proizvodnjo:

	enota	1985	1990
pšenica	ton	3.700	4.000
koruza za zrno	ton	1.000	2.000
sladkorna pesa	ton	5.855	10.000
krompirja	ton	3.000	4.000

Struktura kultur se bistveno do leta 1990 ne bo spreminjala razen pri povečanju površin pod sladkorno peso, kjer naj bi se površine povečale za okrog 70 % na račun pridobljenih površin z melioracijami. Bistveno povečanje pridelka pričakujemo pri pridelku grozdja, kjer bo ob normalnih vremenskih pogojih dosegla tržna proizvodnja okrog 1.500 ton.

Zivinorejska proizvodnja bo v obdobju do leta 1990 dosegla povprečno letno rast 4 % v glavnem na račun povečanja proizvodnje pitane goveda. Odkup mleka se bo povečal od 7.000 tisoč litrov v letu 1985 na 7500 tisoč v letu 1990.

Večja zivinorejska proizvodnja bo zahtevala tudi povečano skrb veterinarske službe predvsem za preventivno zdravstveno varstvo. Veterinarska postaja in kmetijsko-pospeševalne službe bosta poskrbeli za tako vzrejo in selekcijo, ki bo omogočala večjo prirejo mesa, izboljšala mlečnost krav in tako omogočili tudi večji izvoz kmetijskih pridelkov.

Investicijska sredstva bomo v kmetijstvu uporabili za naslednje investicije:

I. Investicije skupnega programa TOZD Poljedelstvo in govedoreja ter Kmetijske zadruge Lendava:

— postopna izgradnja vinske kleti v Lendavi v obdobju do leta 1990 bo zgrajen prevzemni center za grozdje in objekti za primarno predelavo.

— hidromelioracije s komasacijami gosposko-Grudje 491 za in Dobrovnik—Strehovci 250 ha

II. PLAN INVESTICIJ KMETIJSKE ZADRUGE LENDAVA

Vlaganja v hidromelioracijske posege s komasacijami bodo predvidoma opravljena na skupni površini 1.217 ha na naslednjih področjih: Gradišče—Žižki 477 ha (I in II)*, Ložič 190 ha (II), Mosjta 150 ha (I), Renkovi 300 ha (I) in skupni program s KG Rakičan TOZD Motvarjevci na področju Kobilja, hidromelioracije na površini 100 ha.

Agromelioracije s komasacijami bodo izvedene na površini 1300 ha in sicer: Nedelica 400 ha, Genterovci 150 ha, Radmožanci 300 ha, Gomilice 450 ha. Sistemi za namakanje bodo postavljeni na področju Turnišče II.

Poleg navedenih posegov bo KZ Lendava investirala v nakup oca 50 ha, povečanje hlevskih kapacitet za govedorejo v predračunski vrednosti 400 mio din in prašičerejo v vrednosti 100 mio din. Za povečanje oz. obnovo strojnega parka bo porabljeno 250 mio din in posodobitev mlinske proizvodnje 100 mio din.

III. PLAN INVESTICIJ KG RAKIČAN TOZD POLJEDELSTVO IN GOVEDOREJA LENDAVA

Hidromelioracije bodo izvršene na površini 160 ha od tega Dobrovnik 100 ha (I) in Genterovci 60 ha (I).

Sistemi za namakanje bodo postavljeni na površini 1000 ha in sicer: Ginjevec 400 ha (II), Žitkovci 200 ha (II), Benica 200 ha (I) in Ivankovci 200 ha (I).

Pri navedenih posegih v prostoru bo kmetijstvo usklajevalo interese z lovskimi družinami in ribiško družino Lendava s ciljem, da bi v

čim večji meri ohranili pogoje za razvoj teh dejavnosti, predvsem zaradi prizadevanj za varstvo in izboljšanje naravnega okolja kakor tudi zaradi rekreacijsko-turističnega pomena.

* Številka I. oz. II. pomenijo prvo oz. drugo prioriteto. Prva prioriteta zajema področja, kjer je že opravljena osnovna odvodnja.

3.3. GOZDARSTVO

V gozdarstvu bodo vsa prizadevanja usmerjena v ohranitev in jačanje funkcije gozdov, maksimalno izkoriščanje kvalitete lesa ter krepitev produktivne sposobnosti gozdnih zemljišč.

Na področju gozdarstva bomo obdržali skozi srednjeročno obdobje približno enake gozdne površine. Zaradi zaščite gozdnih površin in njihovega vzdrževanja bo območje Pomurja razdeljeno v interese predele med kmetijstvo in gozdarstvo in to tako da bomo določili prioriteto enega področja dejavnosti nad drugim. Skrbeli bomo za vzdrževanje gozdnih površin z zasajevanjem drevja v pasovih, ki bodo ščitili kmetijska zemljišča pred vetrom in z izvajanjem melioracij v skladu z interesi obeh področij dejavnosti.

Povečanje poseka bomo omogočili s kvalitetnejšim gojenjem drevja in boljšo zaščito gozdov. Gozdne površine bodo stagnirale, zaradi intenzifikacije gojitve pa bo izkoriščanje gozdov naraščalo po povprečni letni stopnji 0,5 %.

V večji meri moramo gozdno bogastvo izkoristiti doma, v smislu višjega ovrednotenja lesnih proizvodov. Lesnopredelovalna industrija se bo zato morala usposobiti za višjo stopnjo finalizacije v manjših obratih. Les, ki se bo predeloval na območju občine, bi moral zagotoviti tudi del sredstev za razširjeno reprodukcijo.

3.4. GRADBENIŠTVO

Počasnejša dinamika investiranja v nove proizvodne objekte in objekte družbenega standarda, umirjena rast stanovanjske gradnje kaže, da bo rast gradbene dejavnosti do leta 1990 za 0,4 indekzne točke počasnejša od rasti družbenega proizvoda. Bolj dinamičen razvoj lahko gradbeništvu omogoči le dodatno angažiranje v tujini. Pri čemer bomo kos vse ostrejši mednarodni konkurenci le s kompletno ponudbo znanja, tehnologije in kompleksnih uslug. Zagotovili bomo višjo raven strokovne usposobljenosti delavcev in kar največjo možno industrializacijo gradnje ob bistvenem zmanjšanju udeležbe živega dela na račun tehnologije in organizacije ter boljše tehnične opremljenosti.

Gradbene organizacije ter proizvajalci gradbenih elementov se bodo tesneje povezovali v zaokrožene reprodukcijske enote, k sodelovanju pa bodo pritegnili tudi drobno gospodarstvo. S tem bomo dosegli povečanje izkoriščenosti kapacitet, večjo racionalizacijo dela in izboljšanje opremljenosti gradbene operativne ter kompletnejšo ponudbo. Proizvodna dejavnost gradbenih organizacij se bo usmerila na proizvodnjo betonskih gradbenih in pregradnih elementov, ki bodo izolativno, transportno in delovno primernejši. Gradbene organizacije bodo sodelovale s svojimi storitvami pri raziskovalnih delih na rudniku v Benici.

Zelo pomembno za gradbeništvu v občini in regiji bo sporazumevanje in povezovanje glede razvojnih programov gradbenih OZD, OZD zaključnih del v gradbeništvu in enotah zasebnega sektorja, (nosilci SGP Konstruktor TOZD Gradbenik, Gorenje Varstroj TOZD Montaža-Purten, Gidos TOZD Obrtno inštalacijska dela in obrtna za druga Lindau). Cilje in smeri razvoja posameznih nosilcev bomo uskladjili v dogovoru o temeljnih planov občine za obdobje 1986—1990.

Zaostreni pogoji gospodarjenja narekujejo gradbeništvu izboljšanje kvalitete dela, skrajšanje rokov gradnje, omogočitev manjše odvisnosti gradnje od vremenskih razmer, racionalizacijo transportnih stroškov itd.

3.5. PROMET

V tem srednjeročnem obdobju bomo pristopili k organiziranju racionalnega potniškega in blagovnega prometa, ki bo zagotovil varen, hiter, kakovosten in učinkovit prevoz blaga in potnikov. Za doseganje boljše usklajenosti in racionalnosti potniškega in blagovnega prometa bomo preusmerili predvsem prevoze na daljše razdalje s ceste na železnico. V ta namen bomo železniško postajo v Lendavi usposobili za sodobno manipuliranje blaga. V srednjeročnem obdobju 1986—1990 bomo izgradili industrijske tise za potrebe Primata TOZD Skladiščna oprema, za potrebe Premogovnika in druge uporabnike na tej relaciji, razširili pa bomo tudi prometna terminala in ju opremili z elektrotehničnimi varnostnimi napravami.

V cestno tovornem prometu bo TOZD Promet in delavnice, ki je edina organizacija s področja prometa v občini, specializirana za prevoz tekočega in razsutega tovora še naprej razvijala svojo osnovno dejavnost, to je prevoz blaga s cestnimi motornimi vozili ter dopolnilno dejavnost vzdrževanje in popravila motornih vozil in kmetijske mehanizacije. Razvojne usmeritve te prometne organizacije bodo usmerjene v nabavo prevoznih enot za razsutni tovor, predvsem za prevoz premoga iz rudnika v Benici že v času raziskovalnega izklopavanja. Glede na deficitarnost servisne dejavnosti za motorna vozila in kmetijsko mehanizacijo bo TOZD Promet in delavnice izboljšala organiziranost servisne službe ter namenila več pozornosti za pridobivanje potrebnih kadrov. V tem srednjeročnem obdobju bodo dokončali in opremili halo za tehnične preglede, zgradili bodo objekte za čistilno napravo ter avtopralnico za osebna vozila. Vzpodbujali bomo vključevanje

privatnega sektorja v organizirano dejavnost režijskega prometa v okviru poslovne enote Avtoradgone.

Zaradi zadovoljevanja potreb potnikov tako glede obsega kot kvalitete avtobusnega prevoza, bomo tako, da bo ustrezal potrebam delavcev in občanov. V začetku tega srednjeročnega obdobja bomo nadaljevali z gradnjo avtobusne postaje v Lendavi. Nosilec investicije je Certus TOZD Avtobusni promet Murska Sobota, kot sovlagatelj pa bodo sodelovale zainteresirane gostinske in trgovske OZD ter ostale OZD v občini.

3.6. TRGOVINA

Temeljna naloga trgovine bo njen skladen razvoj z razvojem in proizvodnjo in končno potrošnjo, posodabljanje in specializacija trgovin s tem pa izboljšanje preskrbe, predvsem z blagom široke potrošnje.

Kot nosilec dejavnosti v občini bo DO Mercator Univerzal preko povezave z drugimi trgovskimi in proizvodnimi organizacijami zagotavljalo ustrezen nivo ponudbe blaga. hkrati bomo poiskali tudi možnosti za ustanovitev poslovne enote trgovine na debelo za preskrbo industrijskih OZD s potrebnim repromaterialom.

Trgovina bo v razvojnih usmeritvah upoštevala neenakomerno razvitost trgovske mreže na območju celotne občine. V občinskem središču bomo nadaljevali s specializacijo trgovin po vrstah blaga, v ostalih trgovinah z mešanim blagom pa izboljšati asortiman blaga ter posodobitev trgovine na podeželju. V ta namen bo pri investicijah v prodajni prostor prioriteta dana:

- novogradnji samopostrežbe v Hotizi
- adaptaciji združenega doma s trgovino v Odrancih
- novim prodajnim kapacitetam in povečanju asortimana blaga v Turnišču

— razširitev poslovnih prostorov v Črenšovcih z odkupom poslovnih prostorov Ljubljanske banke, ki se preseli v novi prostor.

Ostale OZD s področja trgovine, ki imajo poslovne enote na območju občine se bodo vključevale v skupni program razvoja trgovine. V skladu z zakonom o blagovnih rezervah bomo tudi v tem obdobju zagotavljali sredstva za oblikovanje občinskih blagovnih rezerv. V naslednjem srednjeročnem obdobju bodo zgrajeni silosi za moko, pri katerem bo 1/3 sredstev zagotovil »Intes« Maribor, 1/3 Zavod za republiške zadeve, 1/3 pa občina iz sredstev za blagovne rezerve.

V okviru maloobsejnega gospodarskega sodelovanja z L.R. Madžarsko bo posrednik Mercator Univerzal in se bo angažiral za povečanje obsega in oblik tega sodelovanja.

3.7. GOSTINSTVO IN TURIZEM

Gostinsko-turistična dejavnost bo v naslednjem obdobju usmerila svoje aktivnosti za popestritev turistične ponudbe na osnovi naravnih danosti, povezovanjem in sodelovanjem z ostalimi dejavnostmi gospodarstva in družbenih dejavnosti, ter tako dosegla kvaliteten premik ter ustvarila boljše razmere za celovitejšo zadovoljevanje turistično-gostinskih in rekreativnih potreb domačih in tujih gostov.

Zdraviliška dejavnost bo osnova turistično-zdraviliške ponudbe, ki jo bomo dopolnjevali z oblikami kot so: kmečki turizem, rekreacija, lov, ribolov, izletniški turizem.

Sedanjo turistično infrastrukturo bomo dopolnili s spremljajočimi turističnimi in gostinskimi objekti. Investicijske aktivnosti na področju gostinstva in turizma bodo usmerjene v:

- gradnjo menjalnice z gostinskim objektom na mejnem prehodu v Dolgi vasi
- gradnjo gostinskega objekta na avtobusni postaji v Lendavi
- adaptacijo restavracije Park
- dokončanje izgradnje letnega kopaljšča pri hotelu »Lipa«

Pri vseh navedenih naložbah bo soinvestitor Integral Golf-turist TOZD Naravno zdravilišče Lendava.

Za obogatitev gostinsko-turistične ponudbe v občini bomo poskrbeli tudi z večjo vključitvijo kulturnih in naravnih spomenikov in rekreativnih objektov v kompleks turistične ponudbe. V ta namen bomo morali zagotoviti tudi sredstva za ohranjanje in obnavljanje navedenih objektov v okviru Spomeniškega varstva. Turističnega društva Lendava in s prispevki OZD. Prenočitvene zmogljivosti bomo povečali z izgradnjo prenočitvenih zmogljivosti v zasebnem sektorju.

Gostinsko-turistična dejavnost ima perspektive razvoja, v kolikor se intenzivneje vključi v procese povezovanja in sodelovanja za nudenje celovite in kvalitetne turistične ponudbe v pomurskem prostoru. H kompleksni turistični ponudbi bodo prispevale ostale gospodarske ter družbene dejavnosti. Zasebni sektor se bo vključeval v turistično ponudbo in bo v sodelovanju z družbenim sektorjem prispeval k razvoju turistične ponudbe. Pospševali bomo razvoj kmečkega turizma in ga vključevali v celovito turistično ponudbo v različnih oblikah (na primer izletniški kmečki turizem, možnost najemanj vinskih kleti).

Proučili bomo potrebo po organiziranju obrata za družbeno prehrano za celotno združeno delo.

3.8. DROBNO GOSPODARSTVO

Na področju drobnega gospodarstva bo poseben poudarek na področju odpiranja obrtnih obratovalnic za storitvene dejavnosti in

na razvoju novih proizvodnih programov na bazi kooperacijskega sodelovanja med zasebnim sektorjem in organizacijami združenega dela.

Drobno gospodarstvo bo v večji meri postalo dopolnilni člen industrije in gradbeništva. Z dodatnimi ugodnostimi pri kreditiranju, s selektivno davčno politiko in s cenovno in prostorsko politiko bomo pospeševali razvoj drobnega gospodarstva, od katerega pričakujemo realizacijo naslednjih nalog: izboljšanje kvalitete osebnih in drugih storitev, krepitev kooperacijskih odnosov z združenim delom za odpravo ozkih grl in izvajanje programov, ki zaradi neracionalnosti ne sodijo v industrijski način proizvodnje, nadomeščanje uvoza, pospeševanje izvoza, uresničevanje inovacij v proizvodnih procesih in zagotavljanje dodatnih zaposlitev.

V okviru tako zastavljene politike bomo spodbujali ustanavljanje pogodbenih organizacij združenega dela.

V skladu z določili obrtnega Zakona bomo omogočili opravljanje popoldanske dejavnosti tam, kjer ni pogojev za redno obrtno dejavnost ali uvajali popoldansko dejavnost kot obliko prehoda v redno obrtno dejavnost.

V procesu usmerjenega izobraževanja je potrebno izkoristiti vse možnosti za izvajanje praktičnega pouka, proizvodnega dela in delovne prakse v združenem delu in pri samostojnih obitnikih, tako da učenci že v času šolanja pridobijo ustrezno splošno in strokovno znanje za delo v drobnem gospodarstvu.

Z razvojem poslovnega sodelovanja in kooperacije med drobnim gospodarstvom in industrijo, gradbeništvom in turizmom ter drugimi dejavnostmi bomo zagotovili boljše oskrbo tržišča s storitvami in proizvodi drobnega gospodarstva.

3.9. KOMUNALNO GOSPODARSTVO

Razvoj komunalnega gospodarstva bo v tem srednjeročnem obdobju sledil razvoju in potrebam gospodarstva v občini s ciljem izboljšanja življenjskih pogojev prebivalstva. Razmeroma skromni materialni okvirji bodo v komunalni dejavnosti zahtevali racionalno, učinkovito in usklajeno delovanje. Nujno bo tehnološko, kadrovsko in organizacijsko usklajevanje pri premagovanju problemov in pomnjkljivosti komunalnega gospodarstva.

Posebna skrb bo pri razvoju komunalne infrastrukture do leta 1990 posvečena realizaciji prioritetenih nalog kot so oskrba prebivalstva in gospodarstva z zdravim pitno in tehnološko vodo, razširitev primarnega vodovodnega omrežja, opravljanje komunalnih dejavnosti nedoločljive rabe za razširitev vodnih zajetij, razširitev primarnega kanalizacijskega omrežja z izgradnjo čistilnih naprav za Lendavo in Turnišče, redno in investicijsko vzdrževanje objektov in naprav kolektivne komunalne rabe, pridobitev strokovnih podlag ter ureditev novega odlagališča smeti in odpadkov.

Na področju vodooskrbe bomo v naslednjih petih letih racionalizirali in konsolidirali obstoječe vodooskrbovalne sisteme, kar je pogoj za nadaljnji tehnološki in ekonomski razvoj vodooskrbe. Povečali bomo varnost koriščenih virov pitne vode v kakovostnem in količinskem pogledu, saj je večina vodnih zajetij nezadostno zavarovana pred onesnaževanjem.

Pri kanalizaciji se bo razvojna politika usmerila v izgradnjo novih kanalizacijskih omrežij in čistilnih naprav, ki so potrebne tam kjer odplake vsebujejo kemikalije.

Za hitrejšo reševanje problema odlaganja smeti in odpadkov bomo v tem srednjeročnem obdobju pridobili ustrezne strokovne podlage in usposobili primerno lokacijo za centralno odlagališče smeti in odpadkov.

Izdelali bomo kataster odlagališča za komunalne odpadke, lokacijo odlaganja posebnih odpadkov pa bomo poiskali v okviru regije ali republike.

Za vzdrževanje objektov in naprav kolektivne komunalne rabe bomo pripravili kriterije, normative in standarde.

V skladu z zakonom o stavbnih zemljiščih bomo novoplanirana, območja kompleksne gradnje opremili z zadostnimi kapacitetami komunalnih dobrin kjer bo sklad stavbnih zemljišč nastopal kot investitor. Na področju pridobivanja, urejanja in oddajanja stavbnih zemljišč za potrebe družbene in individualne gradnje bomo izhajali iz načela, da bomo stavbna zemljišča urejevali na manjvrednih kmetijskih površinah, kjer so že sprejeti urbanistični redi oziroma zazidalni načrti.

4.2. PROMET

V tem srednjeročnem obdobju bomo oblikovali funkcionalno enoten in strukturno usklajen prometni sistem, ki bo zagotovil varen, hiter, kakovosten in učinkovit prevoz blaga in potnikov. Osnovna usmeritev pri razvoju prometne infrastrukture bo temeljila na nadaljnji modernizaciji in rekonstrukciji regionalnega in lokalnega cestnega omrežja. Upoštevali bomo načelo kontinuiranosti planiranja in bomo zato nadaljevali ter zaključili odseke lokalnih in regionalnih cest ter objektov na teh cestah, ki so bili planirani v prejšnjem srednjeročnem obdobju, pa niso bili dokončani. Zagotovili bomo enakomeren razvoj regionalnega in lokalnega cestnega omrežja v smeri, kjer so intenzivnejši prometni tokovi med večjimi naselji in občinskem središču.

V tem srednjeročnem obdobju bomo izvedli modernizacijo in ojačitev vozišč na naslednjih odsekih regionalnih cest:

Št. ceste	Odsek	Vrstni red	Dolžina v m
R 357	Dobrovnik—Dolga vas	1	7.650
R 351	Dobrovnik—Renkovci (Dokončanje)	2	712
R 351	Renkovci—Gančani	2	550
R 357	Lendava—Pince	3	1.200
R 351	Meja M. Kobilje—Dobrovnik	5	3.900
R 357	Lendava—Pince	5	350
Skupaj			14.362

Do leta 1990 bomo izvedli asfaltiranje na naslednjih odsekih lokalnih cest:

Cesta št.	Odsek	Vrstni red	Dolžina v m
L—4213	M. Polana	1	1.200
L—4212	G. Bistrica—Melinci	1	996
L—4201	Petišovci—Benica	2	2.565
L—4208	Žižki—V. Polana	3	1.200
L—4208	Trnje—R 358—Črenšovci		
	Gomilice	4	520
L—4210	Kobilje—Motvarjevci	5	1.919
Skupaj			8.400

Zaradi dotrajanosti asfaltnih vozišč bomo izvedli ojačitev z asfaltno prevleko na relaciji Lendava—Trimlini—Petišovci v dolžini 2.200 m in Gomilice—Lipa dolžine 690 m. V tem obdobju bomo rekonstruirali most na Ledavi na relaciji Dobrovnik—Renkovci in most na Ledavi v Benici.

Na magistralnih cestah bomo izvedli ojačitve cest na odsekih Črenšovci—Lendava, Lendava—Dolga vas in Dolga vas — državna meja v skupni dolžini 7.670 m ter manjšo rekonstrukcijo na odseku ceste Črenšovci—Lendava, dolžina vkopa bo 5.500 m.

Občinska skupnost za ceste bo koordinator pri usklajevanju interesov med investitorji za modernizacijo cest skozi naselja in krajevni skupnostmi glede dogovorov o istočasnem urejanju plačnikov v naseljih.

V letu 1986 bomo dokončali gradnjo 1. faze postajnega objekta avtobusne postaje v Lendavi. V skladu s potrebami potnikov po obsegu in kvaliteti avtobusnega prevoza s potrebami potnikov po obsegu in kvaliteti avtobusnega prevoza bomo usklajevali medkrajevni potniški promet. Posodobili bomo mednarodni mejni prehod v Dolgi vasi in se zavzemali za posodobitev cestne povezave na slovenski cesti križ. Za potrebe ureditve hitre ceste Lendava—Maribor in Lendava—SR Hrvaška bomo ohranili rezervat, ki je bil sprejet v preteklem srednjeročnem planu.

Na območju občine bomo v tem srednjeročnem obdobju vzdrževali 112 km cest in obstoječe cestne objekte, pri čemer bomo največ pozornosti namenili vzdrževanju cestnega telesa in prometnih površin izven vozišč, objektov, cestnega zemljišča, opreme in naprav ter zagotavljanju prevoznosti cest v letnem in zimskem času. Odpravljali bomo zmrzlinke in druge poškodbe ter odstranjevali ovire nastale zaradi elementarnih dogodkov ali povzročenih po uporabnikih cest.

Na področju železniškega prometa bomo pristopili k izgradnji industrijskih tirov za potrebe OZD — industrijski coni, predvsem za potrebe Gorenje-Varstroja in Primata. Vodili bomo tudi aktivnosti za izgradnjo železniških tirov za potrebe rudnika v Benici, tako, da bo izgradnja zaključena do začetka redne proizvodnje v rudniku ter ojačitev proge Lendava—Čakovec za večje osne pritiske.

V tem srednjeročnem obdobju bomo proučili realnost načrtovanja izgradnje železniške povezave med Lendavo in Redicsem na Madžarskem.

4.3. VODNO GOSPODARSTVO

Na področju vodnega gospodarstva bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju varovali in razvijali razpoložljiva vodna bogastva tako, da bomo zagotovili zadostne količine kakovostne pitne in tehnološke vode ob vsakem času. V tem petletnem obdobju bo vodno gospodarstvo vzdrževalo vodnogospodarske objekte in naprave v splošni rabi ter vzdrževalo in urejalo korita naravnih vodotokov za ohranitev obstoječega vodnega režima. Zaradi vedno večje porabe pitne in tehnološke vode bomo nadaljevali z raziskavami in odkrivanjem novih vodnih virov ter jih ustrezno zavarovali, posebno skrb pa bomo namenili racionalizaciji porabe zdrave pitne vode in vode za potrebe industrije. Zagotavljali bomo boljšo kakovost vode s postopnim zmanjševanjem onesnaženosti s strani neposrednih onesnaževalcev. Po potrebi bomo izvajali regulacije in gradili zadrževalnice za zmanjšanje oziroma preprečevanje nevarnosti poplav.

Do leta 1990 bomo za potrebe melioracij in obrambe pred poplavami regulirali Črnc, Ledavo in Kobiljski potok ter Kopico. Pri teh

posegih pa bo upoštevano varstvo vodnega življa. Družbeno-politična skupnost bo zagotovila pravno zaščito varstvenih voda ter v sodelovanju s sosednjimi DPS zagotovila nadzor nad onesnaževalci ter z vsemi pravnimi sredstvi zagotovila zmanjšanje onesnaženosti voda že pri izvoru. Z izvedenimi regulacijami in z urejanjem osnovne odvodne mreže bomo omogočili izvedbo hidromelioracij na površini 2.130 ha kmetijskih zemljišč in za namakanje 1.250 ha.

Sodelovali bomo v komisiji za spremljanje aktivnosti pri izgradnji hidroelektrarn na reki Muri, ki je ustanovljena na nivoju Pomurja in prispevali k temu, da bodo izkoriščeni pozitivni učinki, ki jih bo prinesla gradnja hidroelektrarn in da bodo negativni učinki zmanjšani na minimum.

Pri izvajanju vodnogospodarskih posegov bomo ohranjali krajinski izgled in z ustreznimi ukrepi omogočili ohranitev nižinskih gozdov.

4.4. PTT PROMET

Do leta 1990 bomo dosegli takšen samoupravno organizacijski in tehnološki razvoj PTT prometa, da bo kot osnovni sistem za prenos informacij sposoben količinsko in kakovostno čim bolj obvladati potrebe po pretoku informacij. Povečali bomo dostopnost vseh vrst PTT storitev in zmanjšali razkorak med potrebami in možnostmi zadovoljevanja potreb uporabnikov po PTT storitvah. S povečanjem obsega in izboljšanjem kvalitete PTT storitev ter z uvajanjem sodobnih delovnih priprav in sodobne organizacije dela bomo prispevali k hitrejšemu razvoju gospodarstva in družbe ter k varčevanju z energijo in materialnimi stroški. V obdobju od 1986—1990 bomo širili in posodabljali pošto v Lendavi in krajevne pošne enote, pošne storitve pa bodo porasle za 1,6 %.

Telegrafsko omrežje bomo povečali za 5 teleks priključkov, s tem bomo dosegli 6,2 teleks naročnika na 10.000 prebivalcev, hkrati pa bomo izboljšali kvaliteto in hitrost prenosa telegrafskih sporočil s povečanjem posredovanja telegramov po telefonu in teleprinterju. Do leta 1990 bo zgrajena nova digitalna teleks centrala v Ljubljani, obstoječi in novi teleks naročniki pa bodo vključeni v promet preko koncentradorja v Murski Soboti.

Pri razvoju telefonskega omrežja bo dan poseben poudarek razširitvi kapacitet vozalne avtomatske telefonske centrale z ustreznimi prenosnimi sistemi do končnih avtomatskih telefonskih central. Telekomunikacijski sistem bomo razširili za 1.412 naročniških priključkov in s tem dosegli leta 1990 9,3 telefone na 100 prebivalcev. Izgradnja kabelske kanalizacije v smeri Lendava—Orešje Lendava—Lakoš in Lendava—Dolga vas ter izgradnja medkrajevnih kabelskih povezav bo osnova za povečanje telefonskih naročnikov. Osnova za povečanje števila naročnikov telefona bo gradnja krajevnih telefonskih omrežij, usposobitev poštinih objektov v Črenšovcih in Dobrovniku ter povečanje zmogljivosti central v omenjenih krajih. Hitrejši razvoj PTT prometa bomo vzpodbujali s sofinansiranjem iz občinskih referendumskih sredstev. V letu 1986 bomo montirali 120 kanalni prenosni sistem Lendava—Murska Sobota. V tem srednjeročnem obdobju bomo postavili 14 novih telefonskih govornic.

Prizadevali si bomo za kvalitetnejše delovanje telefonskega omrežja, kar bomo dosegli z modernizacijo PTT zmogljivosti, z rednim in kvalitetnim vzdrževanjem ter s hitrim odstranjevanjem napak in prekinitev na PTT omrežju in napravah.

Vključili se bomo v izgradnjo slovenskega sistema za prenos podatkov in s tem omogočili povezavo posameznih uporabniških terminalov na računalnike.

4.5. KANALIZACIJA IN VODOOSKRBA

Naraščajoči porabi vode je v preteklih obdobjih še nekoliko sledila izgradnja vodovodnega omrežja in črpalnih naprav vode, zaostajala pa je gradnja kanalizacijskih sistemov in naprav za čiščenje odpadnih voda. Njihovo vlogo opravljajo v preveliki meri greznice, ponikovalnice in vodotoki. Potreba po zaščiti bivalnega okolja in naravnih virov bo narekovala prednostno vlaganje sredstev v posodabljanje in dograjevanje komunalne infrastrukture. Razvojno politiko bomo pri kanalizaciji prvenstveno usmerili v izgradnjo novih kanalizacijskih omrežij in čistilnih naprav.

V tem srednjeročnem obdobju bomo pristopili k etapni izgradnji biološke čistilne naprave za Lendavo. Rekonstruirali bomo obstoječo kanalizacijo v Spodnji, Vodni, Ribarjevi, Rudarski in Kranjčevi ulici. Obstoječo kanalizacijo bomo povezali na kolektor za fekalne vode št. 1. Izgradili bomo kanalizacijo in čistilno napravo v Turnišču.

Sedanji vodni viri zadoščajo za oskrbo s pitno in tehnološko vodo, ne zagotavljajo pa perspektivne porabe glede na predviden razvoj gospodarstva v občini. Problem zagotavljanja zadostnih količin pitne vode je predvsem v dotrajanosti, zastarelosti in v različni zmogljivosti lokalnih vodovodov, kar povzroča težave glede krožnega sistema vodooskrbe v občini.

Investiciji na področju vodooskrbe bomo v obdobju 1986—1990 usmerili v razširitev vodnega zajetja s krožnim vodom, črpalnice D. Lakoš—Trimlini—Lendava. Rekonstruirali bomo vodovod v Kolodvorski, Partizanski in Spodnji ulici. S težnjo po izboljšanju oskrbe s pitno vodo bomo izgradili vodovodno omrežje v vaseh Dolnji Lakoš—Gaberje in v Mostju—Radnožancih—Genterovcih. V tem srednjeročnem obdobju bomo pridobili idejne študije za sanacijo vodooskrbnih sistemov in ostalih komunalnih naprav v KS.

Rezervate pitne vode v podtalnici bomo ustrezno zavarovali in s tem zagotovili kakovostno in varno oskrbo prebivalstva z vodo. Za zaščito vodnih virov bomo morali uveljaviti sodobne, strokovno dognane in že standardizirane metode, ki omogočajo istočasno varnejše in racionalnejše reševanje tega vprašanja.

V. DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Na področju družbenih dejavnosti kot sestavnega dela celotne družbene reprodukcije bomo vložili vse napore za ohranjanje dosedanje ravni in za nadaljnji kvaliteten razvoj v skladu in odvisno od razvoja gospodarstva. Izboljšali bomo smotnost in učinkovitost organiziranja teh dejavnosti. Prednost bo dana tistim programom, ki bodo prispevali k hitrejšemu razvoju gospodarstva. Težili bomo za enakomernim policentričnim razvojem občine in vseh področjih družbenih dejavnosti. Nadaljevali bomo z uveljavljanjem ustavnih pravic pripadnikov madžarske narodnosti na področju izobraževanja, vzgoje, kulture in informiranja. Naloge na področju družbenih dejavnosti bomo izvajali na osnovi usklajenih in sprejetih samoupravnih sporazumov in srednjeročnih planov samoupravnih interesnih skupnosti.

5.1. OSNOVNO ŠOLSTVO

V osnovnem šolstvu bomo nadaljevali z uvajanjem življenja in dela reformirane osnovne šole. Prednost bo imel zagotovljeni program, ki bo omogočal izenačeno raven osnovnega izobraževanja za vse otroke. V vzgojno izobraževalni proces bomo vključili sodobne oblike izobraževanja, še posebej na področju politične vzgoje, skladno z materialnimi in kadrovskimi možnostmi izvajalskih OZD ter kadrovskimi potrebami združenega dela. Zasnova dela vsake osnovne šole se bo z menjavanjem izobraževalnih, rekreativnih in fakultativnih dejavnosti približala značilnostim celodnevne šole. Najugodnejši razvoj vsakega učenca bomo omogočili z razvijanjem programov, ki bodo še bolj notranje diferencirani po sposobnostih in nagnjenjih učencev.

Za dejavnost osnovne šole s prilagojenim programom bomo zagotovili program na osnovi zakonskih opredelitev, ki jih določa zakon o osnovnem šolstvu in zakon o usposabljanju otrok ali mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

V korist razvoja izobraževalnega procesa bomo več pozornosti namenili permanentnemu izobraževanju strokovnih kadrov. Skladno s konceptom življenja in dela ter vzgojnoizobraževalno in družbeno funkcijo osnovne šole se bodo učitelji začeli izobraževati po programih visokega šolstva.

Nadaljnji razvoj glasbene vzgoje kot pomemben činitelj v vzgojnoizobraževalnem procesu bo usmerjen v čim večje vključevanje otrok in mladine v glasbeno izobraževanje. Kvalitetnejše povezovanje dejavnosti med osnovno šolo in glasbeno šolo in krepitev zmogljivosti dislociranih oddelkov bo omogočilo masovnejše vključevanje mladih v tovrstno izobraževanje.

Delavska univerza bo namenila večjo pozornost učinkovitemu izobraževanju, izpopolnjevanju in usposabljanju odraslih že zaposlenih občanov. Pripravila bo programe za izobraževanje delavcev, da bi delavci, ki nimajo poklica, pridobili poklic ne glede na to, da nimajo končane osnovne šole. V ta namen bo delavska univerza tesneje sodelovala z organizacijami združenega dela, predvsem kadrovskimi službami ter v primeru izkazanih potreb proučila možnost organiziranja študija ob delu za strojništvo v Murski Soboti.

Še posebno pozornostjo bomo spremljali razvoj dvojezične osnovne šole in sedanji sistem dvojezične osnovne šole dograjevali in ga dvignili na še kvalitetnejši nivo.

Investicije v ureditev in razširitev osnovnošolskega prostora bomo uvrstili med prioritete. Prioritetni program ureditve in razširitve osnovnošolskega prostora s programom kontinuitete v srednjeročnem obdobju 1985—1990 je določen v programu razvoja mreže šol v občini Lendava v letu 1983. Sredstva bomo zagotovili z občinskim referendumom, krajevnimi referendumi, sredstvi osnovnih šol, republiški sredstvi za razvoj narodnosti in iz sredstev za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji.

5.2. USMERJENO IZOBRAŽEVANJE

V procesu oblikovanja usmerjenega izobraževanja bomo razvijali tiste programe, ki bodo izobraževali kadre za prednostne gospodarske panoge in družbene dejavnosti v občini. Organizacije združenega dela s področja materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti se bodo vključevale v vzgojnoizobraževalni proces tako, da bodo zagotovile pogoje za izvajanje proizvodnega dela, delovne prakse in pripravništva.

Na srednji stopnji usmerjenega izobraževanja v Lendavi bomo poleg usmeritev, ki izobražujejo za potrebe lendavskega gospodarstva kot so kovinarska, pedagoška, ekonomska in rudarska usmeritev, razvijali tudi tiste, ki zadovoljuje uresničevanje pravic narodnosti, obenem pa ustvarjajo pogoje za uveljavljanje funkcionalne dvojezičnosti (naravnoslovno-matematična usmeritev). Zagotovili bomo, glede na materialne možnosti, združevanje sredstev za sofinanciranje programa posodobitve strojne opreme v šolskih delavnicah, učno tehnologijo in opreme za potrebe srednje šole v Lendavi.

Prioritetna naloga na področju poklicnega usmerjanja bo pridobivanje mladih za izobraževanje v poklicih za potrebe rudarstva.

V usmerjenem izobraževanju bo delavska univerza imela posebno vlogo pri razvijanju sistema permanentnega izobraževanja in dograjevanje pridobljenega znanja.

5.3. ZDRAVSTVO

Pri nadaljnjem razvoju zdravstvenega varstva kot dejavnosti posebnega družbenega pomena bomo zagotovili hitrejši razvoj osnovnega zdravstvenega varstva in specialističnega ambulantnega zdravljenja na osnovi veljavne delitve dela v Sloveniji ter relativno počasnejšo rast bolnišničnega načina zdravljenja.

Predvsem je treba zagotoviti večji obseg preventivne in dispanzerške metode dela za obvladovanje socialnomedicinskih problemov pri nas.

Za krepitev zdravstvenega varstva bo potrebno zagotoviti sodobno medicinsko opremo, hkrati pa bomo poskrbeli za kadrovsko ojačitev zdravnikov splošne prakse in dispanzerjev.

Obseg zdravstvenih storitev bomo glede na prednostne naloge opredelili z normativi, ki bodo omogočili hitrejši razvoj zdravstvenega varstva aktivnega prebivalstva, starejših občanov, borcev NOV, otrok v vzgojnovarstvenih zavodih šolske mladine ter žena. Zagotovili bomo kadrovske in materialne pogoje za normalno delovanje zdravstvenih postaj v policentrih.

Osnovno zdravstveno dejavnost bo treba okrepiti in usposobiti z nujno medicinsko pomočjo na nivoju delovnih organizacij. Naraščanje stroškov neposrednega zdravstvenega varstva bo treba ustaviti, kar pa seveda med drugim omogoča učinkovita preventiva, ki bo morala postati sestavni del skrbi za delavca v sleherni organizaciji združenega dela.

Kot prednostne naloge zdravstva se bodo izvajale naslednje aktivnosti:

- redni zdravstveni pregledi 3-letnih otrok;
- pravočasno ugotavljanje določenih motenosti v duševnem in telesnem razvoju pri predšolskih otrocih na podlagi katerih bi lahko VVO organizirala razvojni oddelki;
- obiski zdravnikov po vrtcih, še posebej v jasičnih oddelkih v romskem oddelku.

Na osnovi analize dela in vloge Pomurskega zdravstvenega centra na področju delitve dela bomo spremljali in dograjevali organiziranost službe na področju regije in občine.

Na področju investicijske dejavnosti bomo pristopili k ustrezni sanaciji sedanjih prostorov lekarne v Lendavi v smislu razširitve in rekonstrukcije obstoječih prostorov in opreme. Pri novih investicijah bomo dali prednost nabavi sodobne medicinske opreme. Skupaj z drugimi občinskimi zdravstvenimi skupnostmi na območju medobčinske zdravstvene skupnosti Pomurja bomo nadaljevali z akcijo dograditve regijske bolnice.

5.4. OTROŠKO VARSTVO

Na področju otroškega varstva se bo razvijala celovita družbena skrb za otroke od rojstva do vstopa v osnovno šolo, pri čemer bodo prizadevanja usmerjena v vzpostavitev približno enakih možnosti za celovit razvoj ter odpravo socialnih razlik.

V programu vzgojnovarstvene dejavnosti bomo organizirali celotno pripravo otrok na osnovno šolo in vzgojo in pripravo otrok do priprave na malo šolo. V okviru programov vzgojnovarstvene dejavnosti bomo opredelili tudi naloge za ohranjanje in razvoj dvojezičnosti.

V smeri izenačevanja pogojev in približevanja vzgojnovarstvenih dejavnosti vsem otrokom, ki niso vključeni v VVO, si bomo prizadevali vključiti čim več predšolskih otrok v različne krajše oblike predšolske vzgoje. V ta namen bomo izvajali dodatne dejavnosti za pripravo na osnovno šolo.

V organizirano vzgojno delo bomo vključili tudi vse predšolske otroke z motnjami v telesnem in duševnem razvoju.

Otrokom iz socialno in materialno ogroženih družin bo solidarnostno zagotovljena dogovorjena raven socialne varnosti predvsem v funkcionalni obliki (subvencije).

Zaradi fizičnega in psihosocialnega zdravja otrok bomo podaljšali porodniški dopust na eno leto. Upravičencem bodo dane različne možnosti načina izrabe tega dopusta.

Nezaposlenim porodnicam, ki imajo stalno prebivališče na območju SR Slovenije, bodo 84 dni zagotovljeni denarni prejemki za nego in varstvo otrok. Kmetovalke bodo glede pravic do denarnega prejemka za čas poroda ter za nego in varstvo otrok postopoma izenačene z delavkami.

Investicijska aktivnost na področju otroškega varstva bo morala biti usklajena z demografskimi gibanji. Zaradi naraščajočih potreb po večjih zmogljivostih v policentrih, bomo poleg dosedanjega večjega izkoriščanja širili obstoječe zmogljivosti. Investicijske aktivnosti bodo usmerjene predvsem v naslednje objekte:

- novogradnja v Črenšovcih za 125—150 otrok
- novogradnja vrtca v Bistrici
- dograditev zunanjih igrišč z igrali

Sredstva bomo zagotovili z amortizacijo VVO, občinskim referendumom in krajevnimi referendumi KS Črenšovci in KS Bistrica.

5.5. KULTURA

V kulturi in kulturnih dejavnostih bomo v naslednjem planskem obdobju pospeševali razvoj tistih dejavnosti, ki omogočajo čim večje vključevanje delavcev in občanov vse oblike kulturnega življenja, kot tudi v kulturno vzgojo šolske in predšolske mladine.

Poseben povdarek bomo dali razširitvi in utrjevanju ljubiteljske kulturne dejavnosti v KS in OZD. Ljubiteljsko umetniško izražanje bo tudi zagotovilo alternativne in ustvarjalne oblike izkoriščanja prostega časa.

Prednostna naloga na področju spomeniškega varstva bo ohranitev in obnova naravne in kulturne dediščine.

V okviru prizadevanj za skladni razvoj kulture slovenskega naroda in madžarske narodnosti bomo poglobili in razširili sodelovanje na kulturnem področju z LR Madžarsko in razvitimi kulturnimi centri in organizacijami v Sloveniji.

Investicijske aktivnosti na področju kulture bodo usmerjene v naslednje objekte:

- dokončanje kulturnega doma v Dobrovniku,
- obnova vaških domov, ki so v slabem stanju,
- obnova dvorane Nafta v Lendavi.

Za potrebe kulturnih dejavnosti v občini bo možno koristiti tudi večnamenski prostor v osnovni šoli Drago Lugarič, ki ga bo osnovna šola opremila tako, da bo primeren tudi za koriščenje v te namene.

Pri načrtovanju investicij v nove prostore za kulturne dejavnosti bo vsekakor potrebno upoštevati potrebe občanov v zaokroženih stanovanjskih območjih (naseljih).

Ob skrbi za približevanje kulture delovnemu človeku in občanu bomo posebno pozornost namenili nadaljnjemu razvoju knjižničarstva, kjer bomo skrbeli za večji dotok knjig.

Dejavnost kina bomo usmerjali v smotnejšo programsko politiko in k filmski vzgoji mladine. Razvijali bomo gledališko dejavnost s poudarkom na razvoju amaterskih društev.

Prioritetno bomo razvijali galerijsko in muzejsko dejavnost, s poudarkom na ustvarjanju pogojev za likovno ustvarjalnost ter dokončni ureditvi muzeja v lendavskem gradu.

Posebno skrb bomo namenili zavarovanju objektov naravne kulturne dediščine, s poudarkom na objektih, ki ohranjajo identiteto slovenskega naroda in madžarske narodnosti ter kulturne krajine.

5.6. SOCIALNO SKRBTSTVO

Zagotavljanje socialne varnosti bo pomembna sestavina programov družbenih dejavnosti. Center za socialno delo se mora uveljaviti kot osrednja socialnoskrbna ustanova, ki bo sposobna socialne varnosti ljudi. Spremenjen obseg in vsebina potreb pa bo narekovala tudi nadaljnje uveljavljanje in razvijanje njegove preventivne vloge ob uvajanju oblik skupnostnega in svetovalnega dela. Pri načrtovanju prednostnih nalog socialnega skrbstva bomo v naslednjih letih v večji meri preprečevali nastajanje socialnih problemov, zagotavljali raven socialne varnosti posameznikom in družinam kot tudi preko sistema solidarnosti skušali odpraviti nekatere prevelike razlike v možnostih zadovoljevanja socialnovarstvenih storitev.

V skrbi za varstvo otrok in mladostnikov motenih v telesnem in duševnem razvoju bomo zagotovili, da bodo vsi taki otroci in mladostniki vključeni v organizacijo za usposabljanje. Za varstvo in zaposlovanje težje duševno prizadetih invalidnih oseb bomo poskrbeli v zavodih za zaposlovanje invalidnih oseb pod posebnimi pogoji v Lendavi.

Čim večjemu številu starejših bomo z različnimi prostovoljnimi in strokovnimi storitvami omogočili življenje na svojih domovih. Zato bo socialno skrbstvo v sodelovanju s področjem zdravstva razvijalo zdravljenje in nego na domu ter v okviru društev in družbenih organizacij ter vzgojnoizobraževalnih ustanov uveljavilo in razvilo pristočno socialno delo.

Večjo pozornost bomo namenili celovitejšemu reševanju problematike Romov. V sklopu te naloge bodo predvsem OZD in skupnosti za zaposlovanje iskale možnosti za hitreje zaposlovanje Romov.

Nadaljevali bomo z načrtnim urejanjem stanovanjskih razmer predvsem tistih romskih družin, ki se bodo vključevale v ukrepe družbe za njihovo socializacijo.

5.7. TELESNA KULTURA

Na področju telesne kulture bomo krepili množičnost in skrbeli za športno aktivnost vseh ljudi, zlasti pa otrok in mladine. Telesnokulturna skupnost bo zagotavljala vso podporo pri izvajanju množične telesne kulture ob skladnem sodelovanju organizacij združenega dela, telesnokulturnih društev in klubov ter krajevnih skupnosti. Telesnokulturna skupnost bo uskladila telesnovzgojne, športno-rekreativne in tekmovalne programe z interesi čim širšega kroga delovnih ljudi in občanov.

V krajevnih skupnostih, kjer rekreativna dejavnost ni zaživel, bomo nadaljevali z ustanavljanjem društev, katera bodo izvajala rekreativne aktivnosti za tisto kategorijo krajanov, ki niso vključeni v obstoječe programe selektivno-tekmovalnega športa.

Selectivni dejavnosti bomo namenili posebno pozornost in omogočili sposobnim in uspešnim mladim športnikom, da se bodo vključili v delo sekcij. Ekipam in posameznikom, ki so že vključeni v športno-tekmovalne sisteme občine, regije in republike, bomo zagotovili

ustrezne materialne in strokovne pogoje za delo.

Za področje selektivnega športa, kakor tudi za potrebe rekreacijske dejavnosti bomo v večji meri skrbeli tudi za ustrezno kadrovske baze. Stalno bo treba usposabljalni amaterske strokovne kadre v klubih in društvih preko seminarjev in tečajev, ki se organizirajo v te namene.

Investicijske aktivnosti na področju telesne kulture bodo usmerjene v nadomestitev neustreznih in gradnjo novih zunanjih objektov pri osnovnih šolah in v krajevnih skupnostih, ki po površini telesnokulturnih objektov na prebivalca zaostajajo za povprečjem v občini. Površino pokritih telesnokulturnih objektov bomo bistveno povečali z izgradnjo telovadnice pri osnovni šoli v Odrancih, Turnišču, Črenšovcih, Dobrovniku in Bistrici.

5.8. RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Na področju raziskovalne dejavnosti bo treba zagotoviti pogoje za širjenje raziskovalne dejavnosti ter doseči večjo povezavo raziskovalne dejavnosti z organizacijami združenega dela v gospodarstvu in družbenih dejavnostih.

Raziskovalna skupnost bo ustvarila boljše splošne razmere za kakovostnejše in bistveno večje vključevanje znanja v gospodarski in družbeni razvoj. To bo odvisno tudi od ustvarjanja takega družbenoekonomskega okolja, ki bo zahtevalo večje znanje in izsledke znanstvenega raziskovalnega dela.

Občinska raziskovalna skupnost bo s sofinanciranjem uporabnih raziskovalnih nalog spodbujala raziskave na področju: možnosti koriščenja lastnih energetskih virov, prestrukturiranje gospodarstva, racionalizacije porabe surovin in repromateriala, raziskave novih programov in proizvodov.

Med prednostne naloge bomo uvrščali tudi raziskave na področju družbenih dejavnosti s posebnim poudarkom na raziskavah dvojezičnosti, boljše organizacije dela ter realnejšega planiranja potreb po storitvah družbenih dejavnosti v občini.

V okviru raziskovalnih nalog in študij, ki se bodo pripravljale na regijskem nivoju, se bo vključevala občinska raziskovalna skupnost, po potrebi pa tudi druge organizacije in skupnosti.

6. SKLADNEJŠI RAZVOJ OBČINE IN RAZVOJ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Razvoj krajevnih skupnosti se bo nadaljeval v skladu z ustavnimi opredelitvami. Posebno pozornost bomo namenili specifičnim razvojnim problemom manj razvitih in manj razvitih obmejnih območij. Na podlagi odloka republiškega izvršnega sveta bodo v prehodnem obdobju do leta 1988 imeli status manj razvitih območij vse krajevne skupnosti, po tem letu pa samo krajevne skupnosti: Čentiba, Dobrovnik, Dolga vas, Orešje-Dolina, Petišovci, Turnišče, Lakoš, Gorice pri Lendavi in Polana.

Ukrepi za pospeševanje hitrejšega razvoja manj razvitih območij bodo opredeljeni v dogovoru o temeljih družbenega plana SR Slovenije. Ti ukrepi bodo vzpodbujali k vlaganju v razvojno perspektivne obrate, na osnovi samoupravnega združevanja dela in sredstev, ki bodo omogočali hitreje produktivno zaposlovanje prebivalcev.

Konkretne obveznosti in aktivnosti glede pospeševanja skladnejšega razvoja v občini prevzemajo OZD in SIS z dogovorom o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1986 - 1990.

Krajevne skupnosti bodo svoje programe uskladile s programi SIS in OZD. Pomemben vir za realizacijo srednjeročnih planov krajevnih skupnosti bodo krajevni samopriskrbi. V občini bomo s samoupravnim sporazumom o sofinanciranju programov krajevnih skupnosti v obdobju 1986 - 1990 združevali sredstva po stopnji 0,40 % od bruto osebnih dohodkov iz čistega dohodka. Sredstva se bodo delila krajevnim skupnostim po principu solidarnosti. Za obdobje 1986 - 1990 se bodo izdelali novi kriteriji za določitev manj razvitih krajevnih skupnosti in naselij v občini.

S politiko urbanizacije in določitve omrežja naselij bomo oskrbene in storitvene ter proizvodne dejavnosti razmeščali tako, da bo dosežena enakomerna razporejenost lokalnih središč, pomembnejših lokalnih središč in občinskega središča.

Za krepitev in razvoj vloge krajevnih skupnosti bomo vzpodbujali in izpopolnjevali delovanje delegatskega sistema. Posebno pozornost bomo namenili povezovanju organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti pri razreševanju skupne problematike.

Nadaljevali bomo z aktivnostmi za pridobitev novih proizvodnih obratov za manj razvite KS s tem, da bo dana prioriteta policentričnemu razvoju.

7. DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA

Na področju družbenega sistema informiranja bomo ustvarjali pogoje za postopen prehod na celovit in enoten sistem družbenega informiranja v občini. Zato bomo modernizirali in uvajali tehnične osnove sistema v OZD in skupnostih, znanstveno-tehničnih, finančnih in drugih informacij, kar bo prispevalo k večji učinkovitosti odločanja organov upravljanja, poslovalnih organov, delegatskih skupščin ter k bolj učinkovitemu spremljanju izvajanja odločitev.

Za usklajeno akcijo različnih nosilcev družbenega sistema informiranja bomo v vse evidence, ki se nanašajo na občana, vnesli enotno matično številko občana, vzpostavili register teritorialnih enot ter nanj vezali podatke, ki se nanašajo na prostor.

Preko sredstev javnega obveščanja in delegatskih gradiv bomo vsem občanom in delegatom skupščin zagotavljali kakovost odločanja. Zato bo glasilo Informacije še naprej služilo potrebam obveščanja in dela delegatov in delegacij.

Vestnik in Radio M. Sobota ter Nepujsag in glasila OZD bodo tudi v prihodnje opravljali funkcijo medija javnega obveščanja delavcev in občanov v občini. RTV Ljubljana bo morala zagotoviti tehnično posodobitev in posebno frekvenco za radijski program v madžarskem jeziku, kar bo podlaga za povečanje obsega tega programa.

8. POVEZOVANJE OZD IN OBČINE V MEDOBČINSKEM SO-DELOVANJU

V občini bomo vzpodbujali in pospeševali vsestransko sodelovanje naših OZD z OZD iz drugih občin oziroma republik, pri čemer bomo krepili obstoječe oblike povezav in razvijali nove. V okviru medobčinskega in medrepubliškega sodelovanja OZD bomo zasledovali interese dolgoročnega plasmana proizvodov in dolgoročne oskrbe s surovinami in repromaterialom.

Medobčinsko sodelovanje na nivoju pomurske regije bomo dogovorili z Dogovorom o skupnih temeljnih planov razvoja Pomurja za obdobje 1986—1990.

V okviru tega dogovora bomo usklajevali in izvajali skupne interese in cilje na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti, gospodarske infrastrukture raziskovalne dejavnosti, informiranja varstva okolja in SLO.

Razvijali in okrepili bomo sodelovanje v okviru bratskih občin SRS in SRH, pri čemer bomo posebno pozornost posvetili sodelovanju s sosednjo občino Čakovec na področju gospodarskega sodelovanja, političnem področju, varstva okolja in urejanja prostora ter SLO.

Ohranili in krepili bomo gospodarsko sodelovanje z občinami, v katerih imajo naše TOZD sedeže delovnih ali sestavljenih organizacij združenega dela.

Posebno pozornost bomo posvetili sodelovanju s sosednjo republiko Madžarsko na gospodarskem, političnem in kulturnem področju. V okviru dogovora o medsebojnem sodelovanju občine Lendava z mestnim svetom Lenti in Monošter bodo svoje oblike sodelovanja razvijale tudi OZD in skupnosti.

9. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

9.1. SLO

Razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot oblike in vsebine obrambne organiziranosti naše socialistične samoupravne družbene skupnosti se bo nadalje uveljavljal kot sestavina socialističnega samoupravnega razvoja in kot neločljiv del samoupravnih pravic, odgovornosti in družbenopolitične aktivnosti delovnih ljudi in občanov.

Temeljne naloge na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite so:

— nadaljnji razvoj teritorialne obrambe s poudarkom na usposabljanju starešin, poveljstev in enot teritorialne obrambe občine;

— nadaljevanje narodne zaščite v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela;

— razvoj civilne zaščite, s poudarkom na usposabljanju štabov in enot civilne zaščite v katero bi vključili do 17 % prebivalstva. Opremljenost s predpisano opremo bo dosegla 80 % MTS.

— razvoj upravnih zvez ter sistema opazovanja in obveščanja s poudarkom na nabavi tehničnih sredstev, ki zagotavljajo ustrezne zveze z osnovnimi nosilci obrambnih priprav;

— nadaljevati proces podružbljanja SLO in DS s težiščem samozaščite in obrambne aktivnosti delovnih ljudi in občanov v OZD in v KS v najbolj neposrednih in življenjskih objektih;

— zavzemanje za uresničitev celovitega sistema samozaščitnega in obrambnega usposabljanja, ki naj vključuje vse delovne ljudi in občane predvsem pa mladino v vzgojnoizobraževalnem procesu;

— dograjevanje in izpopolnjevanje obrambnih priprav na vseh področjih s poudarkom na večjem vključevanju organov DPS, kot usmerjevalcu obrambnih priprav na svojih področjih dela;

— načrtna in organizirana gradnja zaklonišč osnovne zaščite, predvsem dvonamenskih ter družinskih zaklonišč dopolnilne zaščite in zagotavljanje materialnih sredstev za zaščito prebivalstva v primeru vojne ter ob nevarnih in drugih nesrečah;

— oblikovanje blagovnih rezerv posebej še v zdravstvu in kmetijstvu.

Družbeno samozaščito bomo uresničevali kot del skupne idejno-politične, samoupravne in družbene aktivnosti. S stalnim spremljanjem varnostnih razmer in ocenjevanjem pojavov, ki vplivajo na te razmere, bomo s sprejemanjem konkretnih odločitev v samoupravnih organih in delegatskih skupščinah zagotovili varovanje samoupravnih pravic, družbenega premoženja ter osebne in materialne varnosti.

9.2. POŽARNO VARSTVO

Z namenom, da bo razvoj požarnega varstva v tem srednjeročnem obdobju sledil razvoju celotnega gospodarstva bomo razvijali požarnovarnostno kulturo pri vseh uporabnikih o samoupravnih organizacijah, kakor tudi v krajevnih skupnostih. Uveljavljali bomo učinkovitejšo in racionalnejšo oblike požarnega varstva ob sodelova-

nju Občinske gasilske zveze in Občinskega štaba civilne zaščite. Gasilske enote v organizacijah združenega dela in v prostovoljnih gasilskih društvih, kjer sedanje stanje požarne varnosti ne ustreza minimalnim potrebam požarne preventive, bomo kadrovsko izpopolnili in tehnično opremili. Kadre bomo strokovno usposobili za učinkovite intervencije ob požarnih in drugih elementarnih nesrečah. Zagotovili bomo ustrezne in zadostne količine gasilsko tehničnih sredstev in opreme skladno z razvojem in stopnjo nevarnosti v naši občini, hkrati bomo skupaj z drugimi subjekti zagotovili zadostne količine vode skladno s potrebami požarne obremenitve. Uredili bomo primerna orodišča za gasilsko tehnično premo in zagotovili dežurno službo. Temeljne investicijske aktivnosti na področju varstva pred požarom bodo usmerjene predvsem za nabavo gasilskih motornih brizgalno gasilskih vozil, osebnih zaščitnih sredstev, delovnih oblek in škornjev, opreme za reševanje z višin, opreme za gašenje gozdnih požarov, za reševanje iz vode, za reševanje ob razlitju škodljivih snovi, gasilskih sredstev in druge gasilske opreme po posebnem programu. V tem srednjeročnem obdobju bomo uredili center za dojavo požara in dežurno službo ter servisno delavnico. Nekaj investicijskih sredstev pa bomo namenili za izgradnjo vodohramov in za vzdrževanje vozil in ostale gasilske opreme.

10. OKVIRI IN UKREPI ZA URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA

10.1. S tem družbenim planom opredeljujemo okvire in ukrepe za ukrepanje na področjih, ki so temeljnega pomena za razvoj občine. Ukrepi bodo temeljili na nalogah, ki so jih sprejele samoupravne organizacije in skupnosti v svojih planskih aktih. V teku uresničevanja družbenega plana občine bodo poleg navedenih sprejeti še drugi ukrepi, če bo prihajalo do večjega odstopanja v uresničevanju sprejetih ciljev in politike na ključnih področjih, kot so:

— temeljna razmerja na področju delitve dohodka za tekočo porabo iz razširitev materialne osnove OZD;

— oskrba prebivalstva z osnovnimi prehrabnimi proizvodi, oblikovanje občinskih blagovnih rezerv;

— zagotavljanje z zakonom določenih pravic na področju skupne in splošne porabe;

— prometna in komunalna infrastruktura, zaščita vodnih virov, urbanizacija in varstvo okolja;

— zagotavljanje nalog na področju SLO in DS.

Občina bo v primeru motenj na navedenih področjih v okviru zakonskih določil predlagala obvezno združevanje sredstev in sprejela druge ukrepe.

10.2. Ukrepi skupščine bodo usmerjeni v nadaljnje uveljavljanje kriterijev prestrukturiranja gospodarstva, ki so določeni v dogovoru o temeljnih družbenega plana SR Slovenija. Te in druge kriterije bodo nosilci razvoja uporabljali pri načrtovanju in ocenjevanju investicijskih naložb v nove proizvodne programe v industriji, smiselno pa tudi v drugih dejavnostih.

10.3. OZD bodo vzpodbujale tehnološki napredek dela. V okviru tega bodo izvajale aktivnosti na področju organizacije dela, usmerjanja in zaposlovanja kadrov, združevanja dela in sredstev, razporejanje dohodka.

OZD bodo dopolnile svoje samoupravne akte o združitvi v delovno organizacijo glede na pogoje za uresničevanje skupnih razvojnih interesov, združevanje dela in sredstev in organiziranost razvojnih funkcij.

10.4. OZD bodo pospešile procese združevanja dela in sredstev v okviru občine in v širšem postoru. Ob podpori izvršnega sveta občine bodo povečale napore za pridobivanje novih proizvodnih programov.

10.5. OZD bodo zagotavljale usmerjanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka na akumulacijo in porabo, tako da bodo ustvarjene podlage za samoupravno urejanje odnosov na področju oblikovanja in razporejanja akumulacije ter oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

Sredstva amortizacije bodo realno naraščala hitreje od rasti dohodka, zlasti v dejavnostih, kjer se osnova sredstva hitreje starajo.

OZD bodo ob podpori gospodarske zbornice in pristojnih organov sprejele in izvajale ukrepe za zmanjševanje stroškov, predvsem materiala in energije. OZD bodo ukrepale za racionalno porabo in varčevanje z energijo. V ta okvir sodi tudi nadomestitev porabe tekočih goriv s premogom, kjer je to tehnološko izvedljivo, narodnospodarsko upravičeno in ekološko dopustno.

10.6. Samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti bodo investicijske aktivnosti izvajale na osnovi skupno in medsebojno usklajenih programov. V planih samoupravnih interesnih skupnosti bodo morale biti zagotovljena sredstva za izvedbo programa izvajalske organizacije, kateri bo objekt dan v upravljanje, sicer se investicije ne bodo mogle začeti.

10.7. OZD s področja predelave, predelave in prometa s kmetijskimi in prehrabnimi proizvodi bodo v okviru poslovnih skupnosti oziroma splošnih združenj sklepale letne sporazume o pridelavi, predelavi in prometu s kmetijskimi proizvodi in oskrbo kmetijstva in živilske industrije z reprodukcijskim materialom.

Za uresničitev povečanja družbene organizirane kmetijske proizvodnje bo v občini zagotovljeno združevanje potrebnih interventnih sredstev.

Občina bo v planu opredelila območja urejanja kmetijskih zemljišč (osuševanje, namakanje, agromelioracije in komasacije).

Kmetijska zemljiška skupnost bo do konca leta 1987 zagotovila izdelavo agrokarte. Zagotavljala bo racionalno koriščenje kmetijske zemljiškega sklada s tem, da bo zemljišča dajala v zakup kmetijskim organizacijam ali kmetom v organizirano kooperacijsko proizvodnjo ter zagotavljala obdelovanje kmetijskih površin ostarelih občanov skupno s skupnostjo socialnega skrbstva v skladu z zakonom o preživninskem varstvu kmetov.

Kmetijske OZD bodo izvajale melioracije in komasacije po sprejetem programu ter skrbele za vzdrževanje melioracijskih sistemov.

10.8. Na področju cen bodo OZD gospodarstva ob uveljavljanju ekonomskih zakonitosti samostojno odločale o cenah svojih izdelkov in storitev ter pri tem upoštevale tržne zakonitosti.

V okviru politike cen bodo postopoma uvedene ekonomske stannarine do konca srednjeročnega obdobja. Stanovanjska in komunalna skupnost bosta v skladu z določbami zakona o cenah samostojno oblikovali cene komunalnih storitev in stanarin tako, da bodo le-te do leta 1990 zagotovile enostavno reprodukcijo stanovanjskega in komunalnega gospodarstva.

Za zaščito življenjskega standarda delovnih ljudi in občanov se bo za cene osnovnih živiljenjskih proizvodov izvajala poostrena družbena kontrola cen, po potrebi pa predlagali tudi ukrepi neposredne kontrole cen.

10.9. Za zaustavitev padca življenjskega standarda bodo sprejeti določeni ukrepi. Na področju sebnih dohodkov bo dosežena njihova realna rast, usklajeno z rastjo produktivnosti dela in ustvarjenega dohodka, s čimer se bo krepila njihova ekonomska funkcija in s tem motivacija za čim kvalitetnejše delo.

Upravičencem družbeno denarnih pomoči bomo na osnovi spoznanja o zagotavljanju socialno varstvenih pravic zagotovili dogovorjeno raven socialne varnosti, ki se bo ohranjala z letnimi in po potrebi medletnimi valorizacijami. Ti ukrepi ne bodo smeli destimulativno vplivati na prizadevanje delavcev za boljše delo.

Štendijsko politiko bomo vzpodbudili izobraževanje na vseh stopnjah usmerjenega izobraževanja učencem in študentom iz materialno ogroženih družin.

10.10. OZD bodo v okviru skupnosti za zaposlovanje na osnovi SaS o letnih načrtih zaposlovanja uresničevale usmeritve in naloge iz družbenega plana glede politike zaposlovanja, uveljavljale načelo produktivnega zaposlovanja in kadrovske študentiranje za načrtno in organizirano zadovoljevanje kadrovskih potreb.

Na delovnih mestih s težkimi in zahtevnejšimi pogoji bodo organizacije združenega dela pričele skrajševati delovni čas.

10.11. Z občinsko davčno politiko bomo še nadalje vzpodbujali razvoj inovativne dejavnosti, razvoj kmetijstva in drugega gospodarstva.

10.12. Na področju turizma bo občina pospešila urbanistično urejanje prostora ter izdajo dovoljenj za gradnjo gostinstoturističnih objektov ter pospeševala razvoj kmečkega in izletniškega turizma. Na področju samostojnega osebnega dela bo občina vzpodbujala gradnjo gostinskih objektov na turističnih točkah in tranzitnih poteh pri čemer bodo kriteriji zaostreni v smeri višje stopnje gostinskih uslug.

10.13. Na področju drobnega gospodarstva bomo v občini v okviru Družbenega dogovora o razvoju drobnega gospodarstva dali poudarek zlasti izvajanju nalog in ukrepov, ki zadevajo: pospeševanje kooperacije industrije z drobnim gospodarstvom, ukrepe občine pri ustvarjanju pogojev za razvoj drobnega gospodarstva, ugodnejše kreditne pogoje.

10.14. V občini bomo vzpodbujali razvoj enakomerne osnovne oskrbe občanov, specializacijo trgovine v pomembnejših lokalnih središčih ter oskrbo gospodarstva s surovinami in repromaterialom.

10.15. Na področju družbenih dejavnosti bodo v vse programe in naloge vključeni elementi ekonomske stabilizacije, ki bodo usmerjeni v skrbnejše gospodarjenje, varčevanje in racionalizacijo. To bo prispevalo k prestrukturiranju programov družbenih dejavnosti.

S ciljem učinkovitejšega urejanja investicijskega vzdrževanja in sanacij bodo izvajalske OZD združevale del sredstev amortizacije. IS bodo izvajale investicije, ki so dogovorjene v občinskem referendumskem programu.

10.16. Sistem skladnejšega razvoja krajevnih skupnosti bo temeljil na:

- ukrepih republike Slovenije za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja;
- kriterijih za delitev sredstev za sofinanciranje razvojnih programov KS;
- programih investicij SIS materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti.

10.17. Na področju urejanja prostora in varstva okolja bomo na podlagi obveznih izhodišč iz dolgoročnega plana SR Slovenije in bilanc namenske rabe zemljišč, zavarovali vse naravne vire: vodne vire, mineralne surovine, kmetijska zemljišča, naravno in kulturno dediščino, območja za gospodarsko infrastrukturo in območja stavbnih zemljišč.

Strokovni zavodi za varstvo naravne in kulturne dediščine bodo opredelili koncept obvarovanja naravne in kulturne dediščine.

Izvršni svet bo sprejel program, s katerim bo opredelil dinamiko zagotavljanja sredstev za izdelavo in uskladitev prostorskih izvedbenih aktov ter nosilce finansiranja.

Občina si bo preko sklada stavbnih zemljišč prizadela za pravočasno pridobivanje in urejanje stavbnih zemljišč ter s tem omo gočila

nemoteno oddajanje stavbnih zemljišč ter izvajanje plana stanovanjske izgradnje.

Geodetska dejavnost bo usmerjena v izdelavo evidence nepremičnin, pri čemer bo dana prioriteta obnovi zemljiškega katastra v ravninskih območjih, ki so namenjena izteznim kmetijskim proizvodnjam.

10.18. Organizacije združenega dela, SIS in druge samoupravne organizacije in skupnosti bodo v svojih planskih aktih določile pogoje in sredstva za izgradnjo in prilagoditev določenih proizvodnih zmogljivosti za usmerjeno proizvodnjo v skladu s sprejetimi načrti proizvodnje in storitev v vojnih razmerah, za oblikovanje zalog deficitarnih surovin, repromateriala in drugih obrambnih potreb za delovanje gospodarstva in družbenih dejavnosti ob naravnih in drugih nesrečah ter izrednih razmerah.

Izvršni svet skupščine občine bo skrbel za izvajanje zaklonske politike, programa občinskih blagovnih rezerv ter programa na področju urejanja prostora, ki imajo posredno obrambni pomen (vodni viri, male hidrocentrale, ipd).

11. UREJANJE PROSTORA IN VARSTVO OKOLJA

11.1. CILJI, KI JIH JE TREBA V SREDNJEROČNEM OBDOBJU URESNIČITI

11.1. Cilji na področju urejanja prostora

Na področju urejanja prostora bomo uresničevali cilje, ki smo jih zastavili v dolgoročnem planu. Predvsem bomo ohranjali in varovali zdravo življenjsko okolje in skrbeli za smotno izrabo prostora. S skladno namensko izrabo površin bomo obvladovali in preprečevali konflikte med uporabniki prostora in ekološko nevarnostjo. Posege v prostor bomo načrtovali in usmerjali tako, da bomo dosegli optimalne učinke glede naravnih pogojev ekonomskih efektov in interesov investitorjev.

Pri vseh posegih v prostor bomo upoštevali širši družbeni interes pred kratkoročnim individualnim. Razvoj bomo načrtovali usklajeno in po etapah, ki so določene v urbanističnih dokumentih.

11.1.2. Cilji na področju komunalnega urejanja

Z načrtovanim komunalnim urejanjem bomo nadaljevali pričete akcije iz preteklega srednjeročnega obdobja. Z novimi posegi bomo zagotavljali kvalitetnejši nivo oskrbe s komunalnimi storitvami na območju občine ter prispevali k čistejšemu in bolj urejenemu okolju. Prednostno bomo reševali komunalno problematiko v novih in obstoječih stanovanjskih soseskah, kjer bo komunalno urejanje zemljišč sledilo stanovanjski gradnji.

11.1.3. Cilji na področju urejanja infrastrukture

Nadaljevali bomo z obnavljanjem cest, s čimer bomo povečali propustnost in dostopnost do centralnih naselij. V železniškem prometu bomo razširili mrežo železniških tirov do večjih DO, tako da bi pripomogli k preusmeritvi tovora iz ceste na železnico.

11.1.4. Cilji področja varovanja okolja

Na področju varovanja okolja bomo nadaljevali z aktivnostmi za ohranjanje in izboljšanje bivalnega okolja. Vsak poseg v prostor bomo obravnavali iz vidika varovanja okolja, izvajanje tega pa dosegli s sprejemanjem ustreznih odlokov in programov za varovanje.

Na področju varovanja naravne in kulturne dediščine bomo vse posege v prostor preverili tudi iz tega vidika.

11.2. RAZVOJ V PROSTORU

11.2.1. Površine za stanovanjsko gradnjo

Družbeno stanovanjsko gradnjo in organizirano individualno stanovanjsko gradnjo bomo usmerjali na območja, ki so določena v dolgoročnem planu občine in dogovorjena s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Samoupravne stanovanjske skupnosti.

V tem srednjeročnem obdobju bomo družbena stanovanja v Lendavi gradili na območju centralne cone med Kranjčevo in Partizansko ulico, v centralni coni ob Župančičevi ulici, ter v Turnišču in Črenšovcih.

Prenovo stanovanjskih objektov bomo izvajali v Tomšičevi in Partizanski ulici, kjer bomo pridobili 31 stanovanjskih enot.

Individualno gradnjo bomo usmerjali le v zapolnitve obstoječih območij (v Lendavi) ter na območja, ki so za kmetijsko proizvodnjo manj primerna ter področja, ki so, oz. bodo urejena z zazidalnim načrtom. Posamezne lokacije bomo opredeljevali na podlagi urbanistične dokumentacije.

V Lendavi bomo v okviru stanovanjske zadruge pričeli z gradnjo 30-tih stanovanjskih enot na lokaciji, ki bo določena z urbanistično zasnovo naselja (le-ta bo končana do predloga srednjeročnega plana).

Tabela: Stanovanjska gradnja v letih 1986—1990

Lokacija	Blokovna gradnja	Zadružna gradnja	Prenova	Potrebna urban. dokumentacija
Centralna cona Lendava				
— med Kranjčevo in Partizansko	42			sprejet ZN
— Župančičeva ul.	44			sprejet ZN
Turnišče	8			sprejet ZN
Črenšovci	6			nadom. grad. (LD)
Lendava				
— Tomšičeva ul.			14	ureditveni načrt
— Partizanska ul.			17	urbanistič. nov ZN
— severni del naselja		30		

11.2.2. Površine za industrijsko in obrtno dejavnost

Za industrijske dejavnosti so opredeljene lokacije v industrijski coni v Lendavi, ter na nekaterih že obstoječih lokacijah s proizvodno dejavnostjo. Obrtno dejavnost bomo usmerjali v obrtno cono v Lendavi ali na posamezne lokacije v ostalih naseljih, kot to opredeljuje urbanistična dokumentacija.

Posege na nove površine bomo izvajali delno v skladu z že sprejeto urbanistično dokumentacijo, ali izdelali ustrezen prostorski izvedbeni akt.

V srednjeročnem obdobju 1986—1990 načrtujemo:

- izgradnjo nove proizvodne hale v industrijski coni INA-Nafta (Ina TOZD Strojne delavnice)
- širitev proizvodnih prostorov Planike v Turnišču
- novo proizvodno halo za JNDIP v Lendavi in pripravljala dela za nadomestno zgradbo, ki bi jo pričeli graditi v naslednjem srednjeročnem obdobju
- širitev proizvodnih prostorov Deloze v Veliki Polani in TOKO Žižki
- rekonstrukcijo klavnice (ABC Pomurka, TOZD Predelava mesa)
- širitev proizvodnih prostorov (ABC Pomurka, TOZD Tovarna močnih krmil)
- izgradnja novih hlevov na Ginjevcu (ABC Pomurka, KG Rakičan TOZD PG Lendava)
- določitev nove lokacije za selitev spremljajočih dejavnosti in izdelava zazidalnega načrta (TOZD Gradbenik)
- nadaljevanje izgradnje avtobusne postaje (TOZD Avtobusni promet)
- izgradnja zbiralnice grozdja v Čentibi (KZ Lendava)
- izgradnja silosov za moko v Lendavi

11.2.3. Urejanje kmetijskih zemljišč

V tem srednjeročnem obdobju bomo za povečanje kmetijske proizvodnje uredili 2130 ha kmetijskih zemljišč. Za vsa območja bomo pripravili ustrezne prostorske izvedbene akte, v katerih bomo poleg tehničnih rešitev upoštevali tudi naravovarstven vidik in potrebo po varovanju krajine.

Vsak ureditveni poseg bomo uskladili še z interesi lovskih in ribiškkih družin.

Tabela: Program urejanja kmetijskih zemljišč

	Skupaj	1. prior.	2. prior.
Obč. Lendava	2330	722	1408
KG Rakičan	310	310	—
— Genterovci	60	60	—
— Dobrovnik—Strehovci	250	250	—
KZ Lendava	2020	412	1408
— Gradišče—Žižki	477	—	477
— Gosposko—Grudje	491	—	491
— Ložič	190	—	190
— Kobilje	300	300	—
— Dobrovnik	112	112	—
— Mostje	150	—	150
— Renkovci	300	200	100

Poleg navedenega posega za urejanje kmetijskih zemljišč bomo dokončali hidromelioracije na področju Turnišča II pod I. prioriteto na površini 300 ha.

11.2.4. Urejanje gozdnih zemljišč

Zaraščene površine, za katere ocenjujemo, da jih je na območju občine cca 270 ha, bomo namenili primarni rabi. Na osnovi dogovora med gozdno-gospodarskimi organizacijami in KZS bomo določili površine, ki jih bomo usposobili za kmetijsko proizvodnjo oz. jih prepustili gozdu.

11.2.5. Vodnogospodarske ureditve

V tem srednjeročnem obdobju bomo izvedli regulacijo Kobiljskega potoka, zaradi obrambe pred poplavami, za potrebe melioracij pa regulirali strugo Ledave in tudi Kobiljskega potoka. Pričeli bomo tudi s sanacijo Črnca za potrebe oskrbe s pitno vodo in melioracij.

Še naprej bomo vzdrževali vodnogospodarske objekte in naprave, urejali korita vodotokov, ter z vodnogospodarskimi ukrepi omogočali izvajanje hidromelioracij in usposabljanje kmetijskih zemljišč.

11.2.6. Ureditve v zvezi z raziskovanjem rudnih nahajališč

Za potrebe premogovnika v Benici bomo pričeli s pripravljalnimi in prvimi ureditvenimi deli, ki zaenkrat še ne bodo fizično posegla v kvalitete kmetijske površine.

Prav tako bomo nadaljevali z raziskovanjem ležišč nafte in plina na območju občine, za kar bomo opredelili poseben režim pridobivanja zemljišč in dokumentacijo.

11.2.7. Površine za rekreacijo, turizem in ljubiteljsko kmetijstvo

Za rekreacijo namenjamo že opredeljene površine v Petišovcih, Lendavskih goricah in Bukovniškem jezeru. Na rekreacijskem območju ob hotelu Lipa v Lendavi bomo dokončali izgradnjo letnega kopališča. Območja, ki so predvidena za organizirano vinogradniško proizvodnjo bomo postopoma urejali in z ustrežno urbanistično dokumentacijo omogočali gradnjo gospodarskih kleti.

11.2.8. Površine za komunalne dejavnosti

Površine za pridobivanje gline so določene v Dolgi vasi in se bodo v letih 1986—1990 povečale za približno 1,8 ha. Površine za pridobivanje gramoza so opredeljene v bližini Petišovcev, v letih 1986—1990 se bodo povečale za cca 1,5 ha.

V začetku tega srednjeročnega obdobja bomo še koristili odlagališče odpadkov pri Petišovcih, pričeli pa bomo z izdelavo prostorske prevere za novo odlagališče komunalnih odpadkov za potrebe celotne občine. Ko bo lokacija izbrana, bomo ustrezno dopolnili tudi prostorski del družbenega plana.

11.2.9. Sanacija območja razvrednotenih dobrin splošnega pomena

V tem srednjeročnem obdobju bomo sanirali in določili novo namembnost opuščnemu glinokopu pri Dobrovniku (površina 2 ha). Postopoma bomo tudi sanirali mala odlagališča odpadkov ob naseljih.

11.2.10. Pridobivanje in urejanje stavbnih zemljišč

V prihodnjih 5 letih bomo komunalno uredili in opremili 2 ha zemljišč za potrebe organizirane stanovanjske gradnje. Nova stavbna zemljišča bomo urejali na manj vrednih kmetijskih površinah in na območjih, ki omogočajo doseganje minimalne gostote poseljenosti in izrabe zemljišč glede na ekonomske možnosti opremljanja s komunalno infrastrukturo.

S pridobivanjem zemljišč bomo pričeli tudi na območju premogovnika v Benici.

11.2.11. Urejanje vodovodnega omrežja

Urejanje vodovodnega omrežja bo sledilo gradnji stanovanjskih sosesk, sanacijo najbolj vodovodnih sistemov in širjenje primarnega omrežja v vaška naselja, kjer vodooskrba ni zadovoljivo urejena.

- V letih 1986—1990 bomo izvedli sledeče:
- razširitev vodnega zajetja, krožni vod črpališče Dol. Lakoš, Trimlini, suha Terma
  - rekonstrukcija vodovodnega omrežja v Kolodvorski, Partizanski, Vodni in Spodnji ulici,
  - novogradnja vodovodnega omrežja Dol. Lakoš—Gaberje
  - novogradnja vodovodnega omrežja Mostje, Radmožanci—Genterovci
  - pridobitev idejnih študij za sanacijo vodooskrbnih sistemov v KS in ostalih komunalnih naprav,
  - dovod protipožarne vode v industrijsko cono v Lendavi
  - izgradnja vodovodnega omrežja Genterovci—Kamovci (200 m)

- izgradnja sekundarnega vodovodnega omrežja v Radmožancih, Kamovcih, Genterovcih (4500 m)
- širitev sekundarnega omrežja na območju Lendavskih gor (2500 m)
- širitev sekundarnega omrežja v Žitkovcih
- širitev sekundarnega omrežja v Turnišču

11.2.12. Urejanje kanalizacijskega omrežja v letih 1986—1990 načrtujemo sledeče:

- etapna izgradnja čistilne naprave za Lendavo
- rekonstrukcija kanalizacijskega omrežja v Spodnji in Vodni ulici
- povezava obstoječe kanalizacije na kolektor št. 1
- kanalizacija in čistilna naprava v Turnišču
- rekonstrukcija kanalizacijskega omrežja v Ribarjevi, Rudarski in Kranjčevi ulici
- izgradnja kanalizacijskega omrežja v Kamovcih (1500 m), Genterovcih (1500 m) in Radmožancih (2500 m)
- širitev kanalizacijskega omrežja na območju Lendavskih gor
- Dolac — trgovina v Dolgi vasi (250 m)
- Stara opekarna — Lendava (80 m)
- Posebna šola — Altovi (50 m)
- Vinska klet — I. Rajon (50 m)
- IV. Rajon (400 m)
- Izgradnja sekundarnega omrežja v Dobrovniku, Strehovcih in Žitkovcih
- Izgradnja sekundarnega omrežja v Mostju
- Izgradnja sekundarnega omrežja v Orešju, Zataku in Čentibi

11.2.12. Lokacije novih infrastrukturnih omrežij

Prometna infrastruktura

Pri izgradnji prometne infrastrukture bomo delovali v smeri nadaljnje modernizacije in večjega tekočega in investicijskega vzdrževanja. V tem srednjeročnem obdobju bodo imele prednost investicije, ki zaradi manjših materialnih možnosti niso bile realizirane v obdobju 1981—1985, te investicije so:

- asfaltiranje ceste Dobrovnik—Rašica v dolžini 1262 m
  - modernizacija ceste Lendava—Pince v dolžini 1550 m
  - modernizacije ceste Dolga vas—Dobrovnik v dolžini 7.650 m
  - asfaltiranje ceste Velika Polana—Nedelica v dolžini 2000 m
- V obdobju 1986—1990 so planirane naslednje investicije na magistralnih cestah:
- ojačitev ceste Črenšovci—Lendava, dolžina vkopa 5.670 m
  - manjše rekonstrukcije na odseku ceste Črenšovci—Lendava, dolžina vkopa 5.500 m
  - ojačitev ceste Lendava—Dolga vas, dolžina vkopa 1.300 m
  - ojačitev ceste Dolga vas—državna meja, dolžina vkopa 1.870 m

Asfaltirali bomo naslednje odseke lokalnih cest:

- Petišovci—Benica v dolžini 2.565 m
- Odranci—Trnje—Gomilica v dolžini 520 m
- Mala Polana v dolžini 1.200 m
- Žižki—Velika Polana v dolžini 1200 m
- asfaltiranje ceste Gornja Bistrica—Melinci v dolžini 996 m
- asfaltiranje ceste Kobilje—Motvarjevci v dolžini 1919 m
- asfaltiranje ceste Nedelica—V. Polana, dolžine 2515 m

Na področju železniškega prometa bomo pristopili k izgradnji industrijskih tirov za potrebe OZD v industrijski coni, predvsem za potrebe Gorenje—Varstroj in Primata ter vodili aktivnosti za izgradnjo železniških tirov za potreba rudnika v Benici tako, da bo izgradnja zaključena do začetka redne proizvodnje v rudniku.

Elektrogospodarstvo

V skladu s sprejetim srednjeročnim planom za obdobje 1986—1990 bo TOZD Elektro Murska Sobota nadaljevala z izgradnjo nizko napetostnega omrežja in z rekonstrukcijo 10 KV daljnovidov na 20 KV napeljalno napetost z izgradnjo daljnovidov in kablovodov na relacijah:

- DV Lendava—Dobrovnik v dolžini 15 km
- DV RTP Lendava—Lendava v dolžini 2 km
- DV RTP Murska Sobota—Gaberje v dolžini 10 km
- DV RTP Murska Sobota—Gaberje v dolžini 12 km

Predvidena je izgradnja 16 transformacijskih postaj s priključki v skupni moči 1.500 KVA in gradnja poslovnih prostorov za rajon Lendava.

Sodelovali bomo pri pripravah gradnje hidroelektričnega sistema na Muri, pri čemer bomo zasledovali cilje čim bolj usklajenega poseganja v prostor ob reki Muri.

PTT dejavnost

V tem srednjeročnem obdobju bodo imele prioriteto izpadle investicije iz obdobja 1981—1985 kot so položitev koaksialnega kabla Lendava—Murska Sobota, razširitev telefonskih central v Dobrovniku in Turnišču in PTT kanalizacija na relaciji Lendava, Hotiza, Lendava—Mostje in Lendava—Pince.

S tem se bo precej povečalo število telefonskih naročnikov (za 1400) in javnih telefonskih govornic (za 14).

Za potrebe 120-kanalnega prenosnega sistema VF PCM med GATC M. Sobota—VATC Lendava, bo v Lendavskih gorah montiran mikrovalovni reflektor na parcelni št. 4619/4 k. o. Lendava.

11.2.13. Lokacije objektov družbenih dejavnosti

Za zadovoljevanje potreb občanov in povečevanje družbenega standarda bomo v naslednjih letih izgradili naslednje objekte:

- prizidek k šoli v Turnišču, telovadnice v Turnišču, Črenšovcih, Dobrovniku in Bistrici,
- izgradnja vrtca v Črenšovcih, Bistrici
- končanje kulturnega doma v Dobrovniku, ureditev dvorane v O. Š. D. Lugarič v Lendavi
- izgradnja trgovine v Hotizi in Turnišču,
- adaptacija združenega doma v Odrancih za potrebe trgovine

11.3. PRIPRAVA PROSTORSKIH IZVEDBENIH AKTOV (PIA)

11.3.1. Dopolnitev ali ali sprememba veljavnih PIA

Za izvajanje načrtovanih posegov v prostor na območjih, ki so že izdelana z urbanistično dokumentacijo, novi poseg pa ni v skladu z veljavnimi predpisi, bomo obstoječo urbanistično dokumentacijo dopolnili in uskladjali z vsebino nove zakonodaje.

Take dopolnitve bo potrebno izdelati za:

- ZN industrijske cone v Lendavi se spremeni in dopolni
- ZN za del centralne cone v Lendavi se spremeni in dopolni

11.3.2. Priprava PIA za posege v prostor

Za vse posege prostor, ki nimajo veljavne urbanistične dokumentacije, bomo izdelali nove prostorske izvedbene akte:

- KZ za območje Črnega loga pod Veliko Polano
- PUP za območje izven naselij
- URN za Kobilje in del Velike Polane
- ZN za del naselja Odranci
- ZN za del naselja Čentiba
- ZN za del naselja Turnišče
- ZN za območje ob Kolodvorski ulici v Lendavi
- ZN za Tomšičevo naselje v Lendavi
- ZN za stanovanjsko območje med Dolgo vasjo in Mlinom v Lendavi

PUP za naselje Petišovci, Lakoš, Gaberje, Kapca, Bistrica, Trnje, Žižki, Gomilica, Renkovci, Nedelica in Genterovci.

Do sprejetja PIA za naselja bomo lokacijsko dokumentacijo izdelovali na podlagi določil urbanističnega reda.

- PIA — prostorski izvedbeni akti
- ZN — zazidalni načrt
- URN — urbanistični red naselja
- PUP — prostorski ureditveni pogoji

11.3.3. Priprava strokovnih podlag

Za izdelavo PIA, ki urejajo večje ali krajinsko (oz. urbano) občutljiva območja, bomo pripravili ustrezne strokovne podlage.

Strokovne podlage bomo pripravili za:

- ureditvene načrte melioracij
- prenos središča Lendava (URN)
- urbanistični red naselja za Kobilje.

11.4. ZBIRNI PRIKAZ POSEGOV V PROSTOR V OBDOBJU 1986—1990

Stanovanjska gradnja

- centralna cona v Lendavi nov ZN
- prenova stanovanj v Lendavi URN
- združna gradnja v Lendavi nov ZN
- Turnišče LD
- Črenšovci — stanovanjsko-poslovni prostori LD

Industrija

- INA TOZD Strojne delavnice izgradnja nove hale LD

— Indip — Nova proizv. hala	sprememba	ZN	trgovina	
— Planika Turnišče — Ureditev prostorov		LD	— samopostrežnica v Hotizi	LD
— Delo za V. Polana — razširitev proizv. hale		LD	— adaptacija zadružnega doma v Odrancih	LD
— INA Nafta — prizidek pri tovarni fenolnih smol — razširitev avtomatske tel. centrale		LD	— trgovina v Turnišču	LD
Prizidek k laboratoriju		LD	— prodajni center Gorenje Commerce v Lendavi	LD
— Gorenje Varstroj — vratarnice in proizvodna hala skladiščni prostori		LD	družbene dejavnosti	
— Toko Žitki — prizidek k proizvodni hali		LD	— izgradnja vrtca v Črenšovcih	LD
— skladišče za žitarice pri mlinu v Lendavi		LD	— izgradnja vrtca v Bistrici	LD
— TOZD Gradbenik — selitev vzporednih dejavnosti v indust. cono		LD	— dozidava šole v Turnišču	LD
— TOZD Avtobusni promet — Izgradnja avtobusne postaje	nov	ZN	— izgradnja telovadnice v Črenšovcih	LD
— Intes — izgradnja silosov za moko		LD	— Dozidava telovadnice v Dobrovniku	LD
— Zlatorog Maribor — podpostaja za vodik pri obratu hidrogeniranja maščob		LD	— dozidava telovadnice v Bistrici	LD
			— prizidek pri Ljubljanski banki v Lendavi	LD
			— obnova dvorane nafte	LD
kmetijstvo			energetika	
— ABC Pomurka — TOZD TMK: razširitev proizvodne hale		LD	— Elektro M. Sobota — delovni prostori za rajon Lendava	LD
— ABC Pomurka — KG Rakičan, TOZD PG Lendava, hlevi na Ginjevcu		LD	obrt	
— ABC Pomurka — KZ Lendava — zbiralnica grozdja v Čentibi		LD	— Obrtna zadruga LINDAU — izgradnja poslovnih prostorov v Lendavi	LD
— ABC Pomurka — KZ Lendava TZO Dobrovnik prizidek k poslovnim prostorom in skladišču		LD	promet	
turizem in gostinstvo			— TOZD Promet in delavnice — izgradnja avtopralnice	LD
— gradnja menjalnice ter gostinskega objekta na mejnem prehodu v Dolgi vasi		ZN	— Certus TOZD Avtobusni promet — izgradnja avtobusne postaje v Lendavi	LD
— gradnja gostinskega objekta v Lendavi (Avtobusna postaja)		LD	— ureditev avtobusnih postajališč v Trnju, Nedelici, Renkovcih, Črenšovci, Gomilice, V. Polana in drugih naseljih	
— izgradnja letnega kopališča v Lendavi		LD		
— brezcarinska trgovina na mejnem prehodu v Dolgi vasi		LD		

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Rudi LEINER l. r.